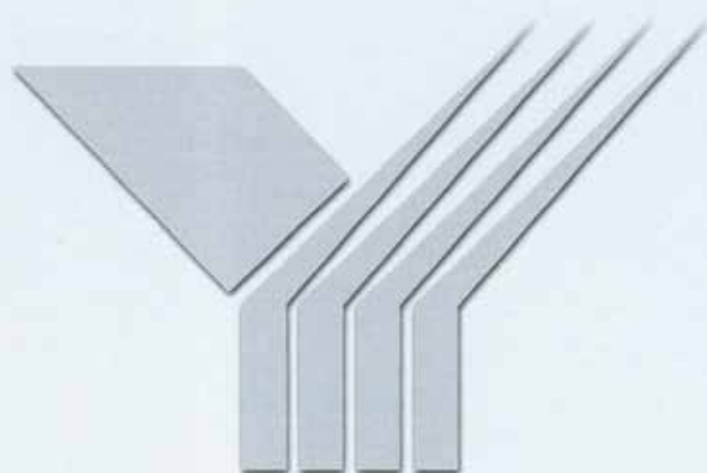

ЈУГОИМПОРТ-СДПР

YUGOIMPORT-SDPR

ЈУГОИМПОРТ-САДПР

1949
1999

YUGOIMPORT-SDPR

ИЗДАВАЧ
ЈУГОИМПОРТ - СДПР

PUBLISHED BY
YUGOIMPORT - SDPR

ЗА ИЗДАВАЧА
Милош Бејатовић

FOR THE PUBLISHER
Miloš Bejatović

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
др Миомир Калезић

EDITOR IN CHIEF
Miomir Kalezić, Ph.D.

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР
*Марко Бутулија, Душан Вујатовић,
Никодин Јовановић,
др Миомир Калезић, мр Јован Матовић,
Анастас Палигорић, Бранислава Поповић,
др Светислав Поповић, Јовиша Спасојевић,
др Александар Стаматовић*

EDITORIAL BOARD
*Marko Butulija, Dušan Vujatović,
Nikodin Jovanović,
Miomir Kalezić, Ph.D., Jovan Matović, M.Sc.,
Anastas Paligorić, Branislava Popović,
Svetislav Popović, Ph.D., Joviša Spasojević,
Aleksandar Stamatović, Ph.D.*

ЛИКОВНА И ГРАФИЧКА ОПРЕМА
Славољуб Кујунџић, академски сликар

DESIGN AND ILLUSTRATIONS
Slavoljub Kujundžić, Academy Painter

БЕОГРАД 1999 BELGRADE

ЈУГОИМПОРТ YUGOIMPORT

© COPYRIGHT: ЈУГОИМПОРТ - СДПР

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

658:339.5(497.11) "1949/1999"

ПАЛИГОРИЋ, Анастас

Југоимпорт - СДПР : пола века = Yugoimport - SDPR : half a century / [аутор Анастас Палигорић] ; главни и одговорни уредник Миомир Калезић ; [превод Дивна Бојанић ... и др.] - Београд : Југоимпорт, 1999 (Београд : Публикум). - 187 стр. : илустр. ; 30 цм

Податак о аутору преузет из импресума. -

Упор. текст на срп. и енгл. језику. - Тираж 2200.

1. Гл. ств. насл.

а) Југоимпорт-СДПР (Београд) - 1949-1999
ИД=77248780

РЕЧ ДИРЕКТОРА **5**
A WORD FROM THE DIRECTOR GENERAL

ПОСЛОВНИ СИСТЕМ ЈУГОИМПОРТ - СДПР **11**
BUSINESS SYSTEM OF YUGOIMPORT - SDPR

ЈУГОИМПОРТ **25**
YUGOIMPORT

САВЕЗНА ДИРЕКЦИЈА ЗА ПРОМЕТ И РЕЗЕРВЕ
ПРОИЗВОДА СА ПОСЕБНОМ НАМЕНОМ **45**
FEDERAL DIRECTORATE OF SUPPLY AND PROCUREMENT

ЈУГОИМПОРТ
полна века
SDPR
half a century

ЈУГОИМПОРТ - СДПР **95**
YUGOIMPORT - SDPR

ШИРОМ СВЕТА **149**
WORLDWIDE

ЉУДИ И ДОГАЂАЈИ **163**
PEOPLE AND EVENTS

РЕЧ ДИРЕКТОРА

Убилеји су прилика да се искуства из прошлости повежу са визијама будућности, да се у садашњости анализирају пословне активности и освеже сећања на лепе и успешне тренутке из живота и рада предузећа.

Педесет година пословања предузећа протекло је, посматрано са становишта његовог статуса, кроз три основне фазе раста, експанзије и трансформације: двадесет пет година ЈУГОИМПОРТ-а, осамнаест година САВЕЗНЕ ДИРЕКЦИЈЕ ЗА ПРОМЕТ ПРОИЗВОДА СА ПОСЕБНОМ НАМЕНОМ и актуелни период ЈУГОИМПОРТ-СДПР-а. Полувековно трајање доказује да је предузеће стабилно и ефикасно пословало и мудро и рационално решавало све изазове динамичног развоја.

ЈУГОИМПОРТ-СДПР једна је од најстаријих и најуспешнијих југословенских спољнотрговинских организација. О нама говоре да смо пословни систем који се у свету препознаје по више основа - по пословним референцама и људима који су их остварили, по граду и земљи из којих потиче. Припадност колективу је била и остаје врлина свих генерација запослених. Стога с нескривеним

Директор,
Генерал - мајор
Јован Чековић

A WORD FROM THE DIRECTOR GENERAL

ubilees offer opportunities to have experiences from the past connected to the visions of future, to have business activities analysed in present and to have one's memories refreshed of beautiful and successful moments in the life and work of the Enterprise.

If observed from the viewpoint of the Enterprise's status, the fifty years of the its business operations have passed through three basic phases of growth, expansion and transformation: twenty five years of YUGO-IMPORT, eighteen years of FEDERAL DIRECTORATE OF SUPPLY AND PRO-

Director General
Major General
Jovan Čeković

CUREMENT and the present period of YUGOIMPORT-SDPR. Half a century of continuation proves that the Enterprise has been stable and efficient in its business operations, and wise and rational in solving all the temptations of a dynamic development.

YUGOIMPORT-SDPR is one of the oldest and most successful Yugoslav foreign-trade organizations. We are spoken of as of a business system that is recognizable in the world on several bases - our business references and the people who created them and the city and the country of origin. ⁵

поносом износимо једну од многих чињеница и референци које с разлогом импресионирају наше партнере - за пола века пословања остварен је спољнотрговински промет већи од 21 милијарде долара!

Последњих година, деловањем познатих догађаја на територији претходне Југославије, битно је отежано пословање у нашој основној делатности - спољнотрговинском промету наоружања и војне опреме, пословима војног инжењеринга и трансферу војних и других напредних технологија. Због тога смо креирали и већ неколико година успешно спроводимо програм интерне конверзије, са циљем да основну делатност прилагодимо реалним војнотехнолошким могућностима југословенских института и индустрије и условима на тржишту конвенционалног наоружања, а да део кадра и осталих ресурса усмеримо на алтернативне програме - производњу и промет цивилних производа. Централно место у том алтернативном програму припада производњи здраве хране и ревитализацији традиционалног српског и југословенског аграра. Конкретни резултати тог процеса конверзије на сопствени начин већ су видљиви и веома добри.

На жалост, успешан процес интерне трансформације и прилагођавања ЈУГОИМПОРТ-СДПР-а условима и захтевима тржишта заустављен је, у пролеће 1999. године, бруталном агресијом западне војне алијансе на нашу земљу. Ратом наметнуте тешкоће одузеле су нам право на радост и славље поводом јунског, педесетогодишњег јубилеја ЈУГОИМПОРТ-СДПР. Нико нам, међутим, не може ускратити право на понос што смо изградили успешан пословни систем, који своју виталност доказује управо у најтежим данима и треба да манифестује у годинама које долазе.

The sense of belonging to the collective was and has remained the virtue of all the generations of its employees. It is, therefore, with unconcealed pride that we present one of the numerous facts and references which, for an obvious reason, impresses our partners - during half the century of business we have performed foreign trade transactions the worth of which exceeds 21 billion dollars!

In the course of previous years, due to the known events on the territory of former Yugoslavia, business operations were substantially aggravated in the main field of our activity - the foreign trade in armaments and defence equipment, military engineering services and transfer of military and other advanced technologies. This was the reason why we created and for several years now have been successful in implementing the in-house conversion program aimed at adjusting the basic field of activity to the actual military-technological capabilities of the Yugoslav institutes and the Industry and to the conditions governing the market of conventional armament, and to direct a part of our personnel and other resources to alternative programs - production of and trade in civilian products. The central place in the alternative programs belongs to the manufacture of health food and revitalization of traditional Serbian and Yugoslav agriculture.

Already, the concrete results of the conversion process, carried out in our own way, are visible and very good.

Regrettably, in the spring of 1999, the successful process of

YUGOIMPORT-SDPR's in-house transformations and adjustments to the market conditions and demands, was interrupted by brutal aggression of the Western military allies against our country. The difficulties imposed on us by the war have deprived us of the right to enjoy and celebrate the fifty-year jubilee of YUGOIMPORT-SDPR in June this year. No one, however, can

У условима обнове агресијом НАТО-а разорене земље, осећај припадности предузећу важнији је него икада. Знамо да су пред нама многе тешкоће и изазови. Наша индустрија је озбиљно разорена, али се, управо због тога, ЈУГОИМПОРТ-СДПР више него раније осећа њеним нераздвојним делом, спреман да учествује у свим фазама технолошког и пословног васкрсавања тријаде развој - производња - промет.

На страницама ове МОНОГРАФИЈЕ су примери наше афирмисане способности да се на светском тржишту успешно такмичимо и у фер пословним односима побеђујемо на тендерима конкуренцију из технолошки најразвијених земаља света.

Знање које поседујемо нико нам не може ни уништити ни узети, а оно је најбоља гаранција за сваку од фаза наведене тријаде од постављања захтева за развој сложених система наоружања и војне опреме до њихове производње и продаје на светском тржишту, које нас и даље цени и уважава.

Упркос многим тешкоћама, наше способности се нису битно промениле. Наши ранији и нови партнери у ЈУГОИМПОРТ-СДПР-у имаће солидног и поузданог партнера, са широком понудом робе и услуга, посебно у области инжењеринга. У војном домену то су производи или услуге војне индустрије, истраживачко-развојних институција и ремонтних завода. У цивилном домену, у стању смо да реализујемо практично све оно што нуди привреда СР Југославије, са тежиштем на храни и еколошки чистим производима.

Напад НАТО-а на нашу земљу и наше предузеће нови је изазов за активније ангажовање менаџмента и свих запослених у предузећу, са основним циљем да ЈУГОИМПОРТ-СДПР сачувамо за своје потомке.

deprive us of the right pride ourselves on the fact that we have built a successful business system that proves its vitality in the hardest of times and that should confirm it in the years to come.

Now, under the conditions of reconstruction of the country devastated by the NATO aggression, the sense of belonging to the Enterprise is more important than ever. We are aware of the fact that, ahead of us, there are numerous difficulties and temptations. Our Industry has been severely destroyed, but it is precisely because of that fact, that, more than ever before, YUGOIMPORT-SDPR feels as an inseparable part of the Industry, ready to participate in all the stages of the technological and business resurrection triad: development - production - trade.

The pages of this MONOGRAPH provide examples of our acknowledged capability to successfully compete on the world market and, under fair business relations, win tenders over the competitors coming from the technologically most advanced world countries.

No one can destroy or take from us our knowledge; it is the best warranty for accomplishment of each stage of the mentioned triad that starts with setting-up the assignments related to development of the complex systems of armaments and defence equipment, then proceeds to their manufacture and is completed with their sale to the world market on which we are, nevertheless, still respected and highly regarded.

In spite of numerous difficulties our capabilities have not changed to any substantial degree. To our old and new partners YUGOIMPORT-SDPR will be a stable and dependable partner offering a wide range of goods and services - in the field of the engineering works in particular. In the military domain, these are the products or services rendered by the military industry, research and development institutions and overhaul depots In

Очекујемо да у миру и интензивном радном ангажовању, уз нове успехе, дочекујемо наредне годишњице пословног система ЈУГОИМПОРТ-СДПР.

Јов. Ђеновић

the civilian area, we are capable of implementing practically anything that the economy of FR Yugoslavia can offer with the emphasis being placed on food and ecologically clean products.

NATO attack on our country and our Enterprise is a new temptation that calls for more active engagement of the management and of all the employees within the Enterprise the basic goal of which is to preserve YUGOIMPORT-SDPR for our descendents.

We expect we will be looking forward to the subsequent anniversaries of the YUGOIMPORT-SDPR business system in peace and intensive work engagements, and with new successes.

Решење владе федеративне Народне Републике Југославије о оснивању предузећа ЈУГОИМПОРТ

Decision of the Government of the Federal People's Republic of Yugoslavia on establishing of YUGOIMPORT enterprise

IV Br. 5585
18 juna 1949 god.
Beograd

Na osnovu člana 4 a u vezi čl. 5 Ustavnog zakona o državnim privrednim preduzećima, na predlog Ministra spoljne trgovine FNRJ, Vlada FNRJ donosi

R E Š E N J E

Osnivanju Preduzeća za medjunarodnu trgovinu "JUGOIMPORT".

1/ Osniva se državno privredno preduzeće opšte-državnog značaja koje će poslovati pod firmom :

na srpskom jeziku : Preduzeće za medjunarodnu trgovinu "JUGOIMPORT"

na hrvatskom jeziku: Preduzeće za medjunarodnu trgovinu "JUGOIMPORT"

na slovenačkom jeziku: Podjetje za mednarodno trgovino "JUGOIMPORT"

na makedonskom jeziku: Predprijetie za meždunarodno trgovino "JUGOIMPORT"

na ruskom jeziku: Predprijetie po meždunarodnoj trgovle "JUGOIMPORT"

na francuskom jeziku: Entreprise pour la commerce international "JUGOIMPORT"

na engleskom jeziku: Entreprise for International Trade "JUGOIMPORT"

Skraćeni naziv preduzeća glasi " JUGOIMPORT"

Sedište preduzeća je u Beogradu.

2/ Osnovna sredstva preduzeća iznose Dinara: 2,000.000 / dva miliona/.

Godišnja sredstva preduzeća, utvrđena finansijskim planom obezbediće Ministar finansija FNRJ.

3/ Predmet poslovanja preduzeća je: Uvoz i izvoz sve vrste robe.

4/ Preduzeće se nalazi pod administrativno-operativnim rukovodstvom Ministarstva spoljne trgovine FNRJ.

SMRT FAŠIZMU - SLOBODA NARODU !

Predsednik Vlade FNRJ
Ministar narodne odbrane
Maršal Jugoslavije,

Ministar spoljne trgovine,

ПОСЛОВНИ СИСТЕМ ЈУГОИМПОРТ - СДПР

ре пола века, 1949. године, основан је ЈУГОИМПОРТ - прво југословенско државно предузеће за увоз делова и репроматеријала за потребе војне индустрије. После неколико година успешног и планског успостављања и формирања производних капацитета и технологије, војна индустрија је била у могућности да произведе поједи-на средства наоружања и војне опреме у обиму већем од тадашњих потреба југословенске армије. Тако су, 1953. године, створени услови да ЈУГОИМПОРТ у своју делатност укључи и извоз на светско тржиште средстава наоружања и војне опреме (НВО) домаће војне индустрије.

Државном одлуком, 1974. године, обједињени су сви послови спољнотрговинског промета наоружања и војне опреме, односно увоз средстава наоружања и војне опреме, резервних делова и репроматеријала за Југословенску народну армију и војну индустрију СФР Југославије и извоз производа домаће војне индустрије. Ради обављања тих послова формирана је, на савезном нивоу, посебна ванбуџетска дирекција - САВЕЗНА ДИРЕКЦИЈА ЗА ПРОМЕТ И РЕЗЕРВЕ ПРОИЗВОДА СА ПОСЕБНОМ НАМЕНОМ. У састав те дирекције ушло је предузеће ЈУГОИМПОРТ, чиме је формирано њено матично пословно језгро. Фебруара 1991. године донет је посебан закон о СДПР-у, према којем се дотадашња Савезна дирекција више није бавила пословима резерви, а њен дотадашњи назив промењен

BUSINESS SYSTEM OF YUGOIMPORT-SDPR

half a century ago, back in 1949, the first Yugoslav state-owned enterprise, specialized in imports of parts and semi-finished products, was established under the name of YUGOIMPORT aimed at providing for the needs of our defense industry which had just made its first steps towards development. After several years of successful setting up and establishing the production facilities and technologies, our defense industry was capable of supplying certain armaments and defense equipment items beyond the scope of the requirements of the Yugoslav Army at that time. Thus, back in 1953 conditions were created for YUGOIMPORT to include among its activities exports to the world market of armaments and defense equipment (ADE).

By a State decision promulgated in 1974, all the activities concerned with foreign trade in armaments and defense equipment were centralized (imports of armaments and defense equipment, spare parts and semi-finished products for the needs of the Yugoslav People's Army and the Yugoslav defense industry as well as exports of domestic defense industry products) were centralized. To that aim, for the implementation of these activities a special non-budgetary organization

was established at the Federal Government level - the FEDERAL DIRECTORATE OF SUPPLY, PROCUREMENT AND RESERVES. YUGOIMPORT enterprise became a part of this Directorate constituting its business nucleus. In February 1991, a special Law on the Federal Directorate of Supply and Procurement was declared whereby the Federal Directorate of

Пословна зграда у Булевару уметности број 2, Нови Београд,
у коју се ЈУГОИМПОРТ-СДПР уселио новембра 1993. године

YUGOIMPORT-SDPR Business Center at Bulevar umetnosti 2,
Novi Beograd into which this company moved in November 1993

је у САВЕЗНА ДИРЕКЦИЈА ЗА ПРОМЕТ ПРОИЗВОДА СА ПОСЕБНОМ НАМЕНОМ (скраћено СДПР или Дирекција).

Крајем 1992. године, због ограничења у спољнотрговинском промету наоружања и војне опреме и услуга војног инжењеринга и трансфера технологије (санкције и ембарго према СРЈ), према важећим законима, Дирекцији су промењени статус и организација и регистрована је као Холдинг компанија ЈУГОИМПОРТ-СДПР. Међутим, компанија је наставила да послује по још увек важећем закону о СДПР-у.

На основу посебног закона, који је крајем 1996. године донела Савезна скупштина СР Југославије, Дирекција је трансформисана у јавно предузеће на савезном нивоу, у државном власништву. Тако је формирано Јавно предузеће ЈУГОИМПОРТ-СДПР, као њен правни наследник и предузеће које има посебан државни значај. Предузеће је законом добило право да се, осим спољнотрговинским прометом наоружања и војне опреме и услуга војног инжењеринга, може бавити и пословима и услугама у цивилном домену.

Сада је Јавно предузеће ЈУГОИМПОРТ - СДПР сложени, добро организовани и усклађени пословни систем, са око 530 запослених радника. Предузећем управља Управни одбор од девет чланова, од којих шест именује влада СР Југославије.

Supply, Procurement and Reserves ceased to deal in reserves and the change in its original name reflected this fact; It became - the FEDERAL DIRECTORATE OF SUPPLY AND PROCUREMENT (Serbian abbreviation SDPR or the Directorate with its English equivalent - FDSP).

In compliance with the laws in effect at the end of 1992, due to restrictions in foreign trade in armamentss and defense equipment

Садашњи председник Управног одбора је потпредседник Савезне владе, а чланови су министри из савезне и републичких влада, представници Војске Југославије и банака, и директори великих предузећа, као и директор, заменик и помоћник директора ЈУГОИМПОРТ-СДПР. Савезна влада именује и поставља директора предузећа, као и Надзорни одбор, који контролише финансијско пословања предузећа.

(ADE), military engineering services (MES) and technology transfers, SDPR underwent a change in status and organization and was registered as YUGOIMPORT-SDPR Holding Company. However, although restructured, the company continued doing business in compliance with the then still governing Law on the Federal Directorate of Supply and Procurement.

Pursuant to the Special Law promulgated at the end of 1996 by the Federal Assembly of the Federal Republic of Yugoslavia, the Directorate was transformed into a federal-level state-owned public company. The public company YUGOIMPORT-SDPR was thus constituted as the legal successor to the Directorate and is an organization of special interest to this State. Pursuant to this Law, the public company YUGOIMPORT-SDPR became entitled to perform business activities and render services that belong to the civilian sector, in addition to dealing in foreign trade in arma-

ments, defense equipment and military engineering services.

Today, the public company YUGOIMPORT-SDPR is a complex, well organized and coordinated business system with approximately 530 employees. The Company is managed by a Board of Directors composed of nine members appointed by the Government of the FR of Yugoslavia. The current Chairman of the Board of Directors is the Deputy Prime Minister of the Federal Government. Members of the Board of

Предузеће је организовано на принципу холдинг структуре, с јасно и једнозначно дефинисаним надлежностима и активностима у оквиру пословног система ЈУГОИМПОРТ-СДПР. Матично предузеће система бави се пословима спољнотрговинског промета наоружања и војне опреме и инжењеринга. Шест зависних предузећа у земљи (у Београду су ЈУГОИМПОРТ-АТЕРА, ЈУГОИМПОРТ-ПМЦ и ЈУГОИМПОРТ-БЕЛОМ, у Коштунићима је ЈУГОИМПОРТ-ЕТНО АРТ, у Бачкој Паланци ЈУГОИМПОРТ-АГРО и у Подгорици ЈУГОИМПОРТ-МОНТ) и три мешовите фирме у иностранству (GOLD RIVER у Кини, LYTCCO у Либији и C AIR TRANSPORT у Русији) баве се искључиво цивилним пословима.

Матично предузеће система састоји се од пет сектора и једног самосталног одељења:

- СЕКТОР ЗА КОМЕРЦИЈАЛНЕ ПОСЛОВЕ обавља спољнотрговински промет наоружања и војне опреме и услуга ремонта, модернизације и техничке помоћи;
- СЕКТОР ЗА ИНЖЕЊЕРИНГ ПОСЛОВЕ бави се војним и цивилним инжењерингом, трансфером знања и технологије, обуком и школовањем;
- делатност СЕКТОРА ЗА МАРКЕТИНГ И РАЗВОЈ су послови маркетинга и промоције, истраживања тржишта, увођења и праћења система квалитета, информатика и односи са јавношћу, које обавља за потребе матичног предузећа и за сва зависна предузећа;
- СЕКТОР ЗА ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКЕ ПОСЛОВЕ пружа финансијске и рачуноводствене услуге и финансијску контролу свим деловима пословног система ЈУГОИМПОРТ - СДПР;
- у надлежности СЕКТОРА ЗАЈЕДНИЧКИХ ПОСЛОВА су правни и кадровски послови, преводилачке услуге, услуге ресторана, штампарије и возног парка и општи послови подршке основним активностима пословног система у целини;

Directors are ministers in the Federal and Republican Governments, representatives of the Yugoslavia's military, high bank officials, directors of large enterprises and also the director general, deputy director general and assistant director general of YUGOIMPORT-SDPR. The director general of the Company is appointed and relieved of function by the Federal Government. The Federal Government also appoints the Supervisory Board of YUGOIMPORT-SDPR which is responsible for the financial aspects of the Company's business activities.

The Company is organized along the lines of a holding structure, with clearly defined fields of competence and activities within the business system of YUGOIMPORT-SDPR. The parent company deals with foreign trade in armaments and defence equipment and renders engineering services. The six daughter companies have their seats in various parts of the country (YUGOIMPORT-ATERA, YUGOIMPORT-PMC and YUGOIMPORT-BELOM are situated in Belgrade, YUGOIMPORT-ETNO ART is in Koštunići, YUGOIMPORT-AGRO in Bačka Palanka and YUGOIMPORT-MONT in Podgorica). There are also three joint venture companies abroad (GOLD RIVER in China, LYTCCO in Libya and C AIR TRANSPORT in Russia) dealing exclusively in civilian fields.

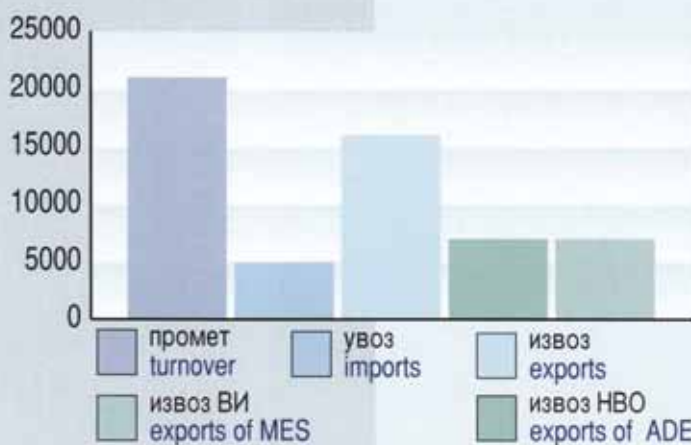
The parent company of the system consists of five divisions and one special department:

- COMMERCIAL DIVISION: deals in foreign trade in armaments and defense equipment and renders overhaul, upgrading and technical assistance services.
- ENGINEERING DIVISION: deals in military and civil engineering, provides know-how and technology transfer, training and educational services.
- MARKETING AND DEVELOPMENT DIVISION: performs marketing and promotional activities and carries out market research. It is responsible for introducing and monitoring the quality standards. It also ensures management

• САМОСТАЛНО ОДЕЉЕЊЕ ЗА ПЛАН И АНАЛИЗУ обавља функцију плана и анализе за све сегменте пословног система.

Делатност матичног предузећа чине послови спољнотрговинског промета наоружања и војне опреме и услуга војног инжењеринга и трансфера технологије (СТП НВО и ВИ), односно:

- увоз средстава НВО за потребе Војске Југославије (ВЈ);
- увоз опреме за потребе истраживања, развоја, производње, ремонта и модернизације

Укупан спољнотрговински промет ЈУГОИМПОРТ - СДПР од 1949. до 1999. године (у милионима долара)

Total turnover of YUGOIMPORT-SDPR in the period from 1949 to 1999 (in millions of US\$)

Тенк М84А и данас је у класи најбољих светских тенкова

Even today, the M84A tank is among the world's best tanks

of the information system and public relations for the needs of the parent company and all daughter companies.

• FINANCIAL DIVISION: renders financing and accounting services and auditing to all parts of the business system of YUGOIMPORT-SDPR.

• GENERAL ADMINISTRATION DIVISION: is responsible for legal and personnel affairs, translating services, catering. It also includes a printing workshop, a fleet of cars, vans and buses, as well as general

средстава НВО, обуку и наставу за потребе војних (и других) института и школа (академија), опитних центара, ремонтних завода и предузећа која се баве производњом средстава НВО;

- извоз НВО које има статус развоја и серијске производње;
- пружање услуга техничке помоћи и обуке које се односе на наставу, оперативну употребу, одржавање, ремонт и модернизацију система и средстава НВО;
- извоз вишкова НВО са стока ВЈ;
- научно-техничка сарадња као део опште међуармијске сарадње;
- прибављање и уступање права индустријске својине, знања и искуства (know - how, патенти, лиценце);
- трансфер технологије;
- извођење инвестиционих радова и услуга у градњи капацитета за производњу и ремонт НВО и војних објеката различите намене;
- посредовање у спољнотрговинском промету НВО и војног инжењеринга.

Зависна предузећа и мешовите фирме у иностранству баве се искључиво цивилним пословима - veleпродајом и малопродајом робе, производњом и услугама.

ЈУГОИМПОРТ-АТЕРА (Београд) предузеће је за спољну и унутрашњу трговину цивилне робе широког спектра - од фармације и медицинске опреме, преко индустријских сировина, полупроизвода и машина, до прехранбених производа и еколошки чисте хране, укључујући и малопродају у сопственим трговинама.

ЈУГОИМПОРТ-ПМЦ (Београд) обавља услуге из области управљања пројектима, консалтинга и уговарања (студије изводљивости, управљање и надзор изградње стамбених насеља, испитивање тла и надзор, градња и завршни радови, дизајн ентеријера, опремање зграда и других објеката).

ЈУГОИМПОРТ-БЕЛОМ (Београд) бави се производњом ловачке и спортске муниције за пушке сачмарице.

services that render support to the basic activities of the business system as a whole.

• **AUTONOMOUS DEPARTMENT FOR PLANNING AND ANALYSIS:** carries out planning and analysis for all segments of the business system.

The business activities of the parent company consist of foreign trade operations in armaments and defence equipment and also include services of military engineering and technology transfer, such as:

- Imports of armaments and defense equipment for the needs of the Yugoslav Army;
- Imports of equipment for the needs of research, development, overhauling and upgrading of armaments and defense equipment, training and educational services for the needs of military (and other) institutes and schools (academies), test centers, overhaul depots and enterprises dealing in the production of armaments and defense equipment;
- Exports of ADE under the status of development and mass production;
- Rendering technical assistance and training services related to instruction, operational use, maintenance, overhauling and upgrading armaments and defense equipment;
- Exports of surplus and trophy armaments and military equipment from the stocks of the Yugoslav Army;
- Scientific and technical cooperation as part of the general collaboration between different armies;
- Obtaining and granting industrial property rights, expertise and experience (know-how, patents, licenses);
- Technology transfer;
- Execution of capital investment works and services in the construction of ADE production and overhaul facilities and various purposes military facilities;
- Mediation in foreign trade in armaments and defense equipment.

Subsidiary companies and joint venture companies established abroad deal exclusively in commercial activities - wholesale and retail trade, production and services.

Извозна понуда стално се допуњава
модернизацијом сложених борбених система

Our export possibilities have been constantly
supplemented by upgrading complex systems

ЈУГОИМПОРТ-ЕТНО АРТ има две пословне јединице: ЕТНО АРТ, са ЕТНО КУЋОМ, у Коштунићима и ВОЋАР у Чачку. У ЕТНО АРТУ, на основу традиционалних рецептура, уз примену савремене технологије, производе се еколошки чисте природне воћне ракије, јабуково сирће, чајеви, сушено воће и поврће и смрзнуто јагодичасто воће. У ЕТНО КУЋИ се израђују на традиционални начин (ткање, кукичање и вез) разна платна и ручни радови, а у ВОЋАРУ се производе конзервирано воће и поврће са њива еколошки незагађеног суворборског региона. Производе ЕТНО АРТА продају АТЕРА, МОНТ и АГРО.

ЈУГОИМПОРТ-АГРО (Бачка Паланка) регистрован је за послове производње, прераде и промета пољопривредних производа и трговине на велико и мало прехрамбеним и непрехрамбеним производима.

ЈУГОИМПОРТ-МОНТ (Подгорица), предузеће основано у заједници са владом Републике Црне Горе, бави се пословима инжењеринга, консалтинга, менаџмента, спољнотрговинског промета, унутрашње трговине (велепродаја и малопродаја) и туристичким услугама.

GOLD RIVER (Кина) фабрика је за производњу природних кашастих воћних сокова и воћних нектара. То је прва југословенско-кинеска акционарска мешовита компанија, а основали су је ЈУГОИМПОРТ-СДПР (као већински власник) и кинески партнер.

С AIR TRANSPORT (Москва) сопствено је предузеће ЈУГОИМПОРТ-СДПР-а за ваздушни теретни транспорт.

ЛУТССО је прво либијско-југословенско трговинско и грађевинско предузеће. То је акционарско предузеће партнера из Либије и ЈУГОИМПОРТ-СДПР. Бави се изградњом грађевинских објеката (посебно индустријских), производњом грађевинског материјала,

Изградња и опремање индустријских постројења и трансфер технологије су међу главним делатностима ЈУГОИМПОРТ-СДПР

YUGOIMPORT-ATERA (Belgrade) is a company for foreign and domestic trade dealing in a wide range of consumer goods - from pharmaceuticals and medical equipment to industrial raw materials, semi-finished products, machines, the food processing industry and health food with its own retail trade shops.

YUGOIMPORT-PMC (Belgrade) performs services in the field of project management, consulting and contracting (feasibility studies, management and supervision over the construction of residential areas, soil mechanics investigations and supervision, construction and finishing works, interior design, outfitting of buildings and other facilities).

YUGOIMPORT-BELOM (Belgrade) produces shotgun hunting and sports ammunition.

YUGOIMPORT-ETNO ART (Belgrade) consists of two subsidiaries: ETNO ART with its ETNO COTTAGE in Koštunići and VOČAR in Čačak. Based on the best traditional recipes, while applying advanced technologies, the ETNO ART subsidiary manufactures ecologically sound fruit brandies, apple cider, teas, dried fruit and vegetables and frozen berries. ETNO COTTAGE manufactures various traditional textiles and handicrafts (weaving, knitting and embroidery). VOČAR company of Čačak manufactures fruit and vegetable preserves using raw materials from an ecologically clean area in the region of Suvobor mountain. ETNO ART products are sold by YUGOIMPORT-ATERA, YUGOIMPORT-MONT and YUGOIMPORT-AGRO.

YUGOIMPORT-AGRO (Bačka Palanka) has been registered to conduct the operations of production, processing and trade in agricultural products and wholesale and retail trade in foodstuffs and various products other than foodstuffs.

YUGOIMPORT-MONT of Podgorica is a joint venture established together with the

Constructing and equipping industrial facilities and technology transfer are among the major business activities of YUGOIMPORT-SDPR

израдом студија и пројеката из делатности фирме, извозом и увозом комерцијалне робе и услуга.

Током педесет година постојања, предузеће ЈУГОИМПОРТ-СДПР, бавећи се спољнотрговинским прометом наоружања и војне опреме и услугама војног инжењеринга, увек је било један од највећих извозника у Југославији. Такав успех је, пре свега, био резултат атрактивне понуде квалитетних и светски доказаних и признатих производа и услуга моћне војне привреде земље, базираних на високој технологији и знању врхунских стручњака, као и услуга војног и цивилног инжењеринга на изградњи и опремању објеката и инфраструктуре у многим земљама света.

За пола века пословања ЈУГОИМПОРТ-СДПР је остварио укупан спољнотрговински промет већи од 21 милијарде долара (америчких), од тога извоз у вредности од преко 16 милијарди долара и увоз у вредности од преко пет милијарди долара.

Government of the Republic of Montenegro. Its main activities are: engineering, consulting, management, foreign trade, domestic trade (wholesale and retail trade) and tourist services.

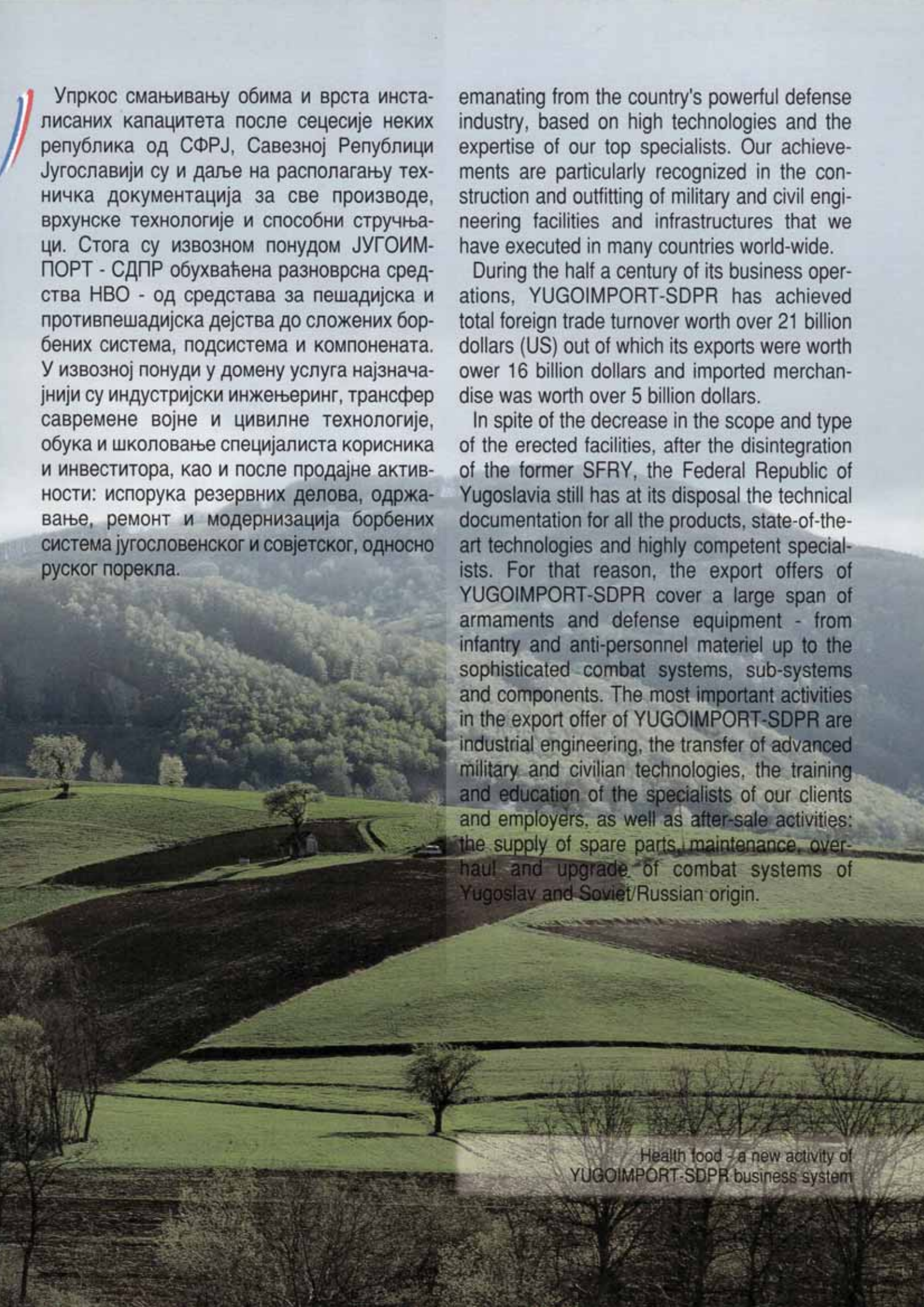
GOLD RIVER COMPANY in China is a plant for the production of natural fruit purees and fruit nectars. This is the first Yugoslav-Chinese joint stock company established by YUGOIMPORT-SDPR (as majority owner) and the Chinese partner.

C AIR TRANSPORT in Moscow is the YUGOIMPORT SDPR's own air cargo transport company for the needs of the business system.

LYTCCO is the first Libyan-Yugoslav trade and construction company. It is a joint stock company established between a partner from Libya and YUGOIMPORT-SDPR. The company deals in the construction of civil engineering facilities (in particular industrial), the manufacture of civil engineering materials, the elaboration of studies and designs within the company's scope of activities as well as in exports and imports of commercial goods and services.

Over the fifty years of its existence, while dealing in foreign trade in armaments and defense equipment and rendering services of military engineering, YUGOIMPORT-SDPR has always been one of the most prominent Yugoslav exporters. Such success was primarily attributable to attractive offers of high quality and worldwide renowned products and services

Здрава храна - нова делатност
пословног система ЈУГОИМПОРТ-СДПР

Упркос смањивању обима и врста инсталираних капацитета после сецесије неких република од СФРЈ, Савезној Републици Југославији су и даље на располагању техничка документација за све производе, врхунске технологије и способни стручњаци. Стога су извозном понудом ЈУГОИМПОРТ - СДПР обухваћена разноврсна средства НВО - од средстава за пешадијска и противпешадијска дејства до сложених борбених система, подсистема и компонената. У извозној понуди у домену услуга најзначајнији су индустријски инжењеринг, трансфер савремене војне и цивилне технологије, обука и школовање специјалиста корисника и инвеститора, као и после продајне активности: испорука резервних делова, одржавање, ремонт и модернизација борбених система југословенског и совјетског, односно руског порекла.

emanating from the country's powerful defense industry, based on high technologies and the expertise of our top specialists. Our achievements are particularly recognized in the construction and outfitting of military and civil engineering facilities and infrastructures that we have executed in many countries world-wide.

During the half a century of its business operations, YUGOIMPORT-SDPR has achieved total foreign trade turnover worth over 21 billion dollars (US) out of which its exports were worth over 16 billion dollars and imported merchandise was worth over 5 billion dollars.

In spite of the decrease in the scope and type of the erected facilities, after the disintegration of the former SFRY, the Federal Republic of Yugoslavia still has at its disposal the technical documentation for all the products, state-of-the-art technologies and highly competent specialists. For that reason, the export offers of YUGOIMPORT-SDPR cover a large span of armaments and defense equipment - from infantry and anti-personnel materiel up to the sophisticated combat systems, sub-systems and components. The most important activities in the export offer of YUGOIMPORT-SDPR are industrial engineering, the transfer of advanced military and civilian technologies, the training and education of the specialists of our clients and employers, as well as after-sale activities: the supply of spare parts, maintenance, overhaul and upgrade of combat systems of Yugoslav and Soviet/Russian origin.

Health food - a new activity of
YUGOIMPORT-SDPR business system

25 ВРЕМЕ ПОЧЕТАКА THE BEGINNINGS

34 ГОДИНЕ РАСТА YEARS OF GROWTH

41

ПРИПРЕМЕ ЗА ФОРМИРАЊЕ
САВЕЗНЕ ДИРЕКЦИЈЕ-СДПР

PREPARATIONS FOR ESTABLISHING OF THE
FEDERAL DIRECTORATE - FDSP

И ЈУГОИМПОРТ ВРЕМЕ ПОЧЕТАКА

змеђу два светска рата Војска Краљевине Југославије снабдевала се наоружањем и војном опремом мањим делом из производње у земљи, а већим делом куповином на кредит у развијеним западним земаљама (Француска, Немачка, Италија, Шведска, Чехословачка.). Увоз су обављали Техничко одељење Генералштаба (за средства Копнене војске), Команда Ратног ваздухопловства (за авионе и ваздухопловну опрему) и Команда Ратне морнарице (за морнаричка средства). После Другог светског рата, до објављивања Резолуције Информбироа

ПОЧЕЦИ ПРОИЗВОДЊЕ НАОРУЖАЊА У НАШОЈ ЗЕМЉИ

Најстарије фабрике (арсенали) на територији СР Југославије су: Барутана у Страгарима (1807.), Доњоградска ливница у Београду (1808.), Тополивница у Крагујевцу (1853.) и Барутана у Обилићеву (1891.).

После Првог светског рата, захваљујући улагању иностраног капитала, формирано је неколико приватних фабрика (углавном као акционарска друштва) за производњу наоружања: фабрика оружја и муниције ФОМУ у Ужицу (1928.); фабрика муниције и бомби ВИСТАД у Ваљево; фабрике авиона ИКАРУС у Новом Саду (1923.), РОГОЖАРСКИ у Београду (1923.) и ЗМАЈ у Земуну (1927.); фабрика авионских мотора у Раковици (1929.); фабрика авионске опреме ТЕЛЕОПТИК у Земуну (1922.) и речно бродоградилиште у Апатину.

1948. године, наоружање и војна опрема набављани су првенствено од СССР-а и Чехословачке, а само изузетно од фирми из западних земаља.

В YUGOIMPORT THE BEGINNINGS

etween the two World Wars the Army of the Kingdom of Yugoslavia procured armaments and defence equipment to a lesser extent from local production and to greater extent through credit purchase from developed Western countries (France, Germany, Italy, Sweden and from Czechoslovakia). The army items were imported by the General Staff Technical Department, the aircraft and airborne equipment by the Air Force Headquarters and the naval items were purchased by the Navy Headquarters. After the Second World War, until the declaration of the Comintern Resolution

STARTING OF ARMAMENTS PRODUCTION IN OUR COUNTRY

The oldest plants (arsenals) on the territory of the Federal Republic of Yugoslavia were: Powder Plant in Stragari (1807), Donjogradska Foundry in Belgrade (1808), Cannon Plant in Kragujevac (1853) and Powder Plant in Obilićevo (1891).

After the First World War, owing to investments of foreign capital, a few private companies were established (mainly as joint stock companies) for the production of armaments: The Weapons and Ammunition Plant - FOMU in Užice (1928); the Ammunition and Bomb Plant - VISTAD in Valjevo; Aircraft Plants - IKARUS in Novi Sad and ROGOŽARSKI in Belgrade (1923) and ZMAJ in Zemun (1927); Aircraft Engines Plant in Rakovica (1929); Airborne Equipment Plant TELEOPTIK in Zemun (1922) and the River Shipyard in Apatin.

back in 1948, all procurements were primarily made from the USSR and Czechoslovakia and only in exceptional cases from the West European countries.

Да би се послови набавке НВО и опреме за производњу и ремонт наоружања обављали организовано, Генералштаб Југословенске армије 26. априла 1945. године, већ формирано Војноиндустријско одељење преименовао је у Одељење за војну индустрију и војне набавке. Одлука о постојању тако профилисаног одељења, донета у току завршних операција за ослобађање земље, јасно показује чврсто и дугорочно опредељење владе за изградњу домаће војне индустрије.

Одлуком Министарског савета ФНР Југославије у оквиру Управе за војну индустрију формирано је 27. јуна 1949. предузеће за међународну трговину ЈУГОИМПОРТ, ради обједињавања увоза за потребе војне индустрије. Истовремено, у оквиру

In order to organise business operations related to the procurement of armaments and defence equipment, as well as equipment needed to produce and overhaul armaments, on April 26, 1945, the General Staff of the Yugoslav Army renamed the already formed Defence-Industry Department into the Department for Defence Industry and Defence Procurements. The decision to establish such a department, made during the final operations of the country's liberation, clearly proved the firm and long-term determination of the Government to build a domestic defence industry.

For the purpose of centralising the import activities for the needs of the defence industry, on June 27, 1949 the Ministerial Council of the Federal People's Republic of Yugoslavia rendered a decision to form, within the

Барака у Улици Генерала Жданова број 38 у којој је априла 1950. године почео да ради ЈУГОИМПОРТ

Централне управе бродоградње формирано је предузеће БРОДОИМПЕКС, које је 1953. године изашло из састава Министарства народне одбране.

Првих година свог пословања, закључно са 1952. годином, ЈУГОИМПОРТ се бавио искључиво пословима увоза репроматеријала и инвестиционе опреме за потребе ревитализације наше војне индустрије. Иако су фабрике војне индустрије могле своје потребе увоза да повере и другим увозним фирмама, ЈУГОИМПОРТ је успео, на основу повољних оквирних комисионих уговора, да веже за себе већину војних фабрика и војнограђевинских и неких цивилних предузећа. Послујући са више од 70 страних фирми, углавном из западноевропских земаља, ЈУГОИМПОРТ је остварио значајно

Directorate for the Defence Industry, an enterprise for international trade - YUGOIMPORT. At the same time, within the Shipyard Central Administration, an enterprise named BRODOIMPEX was founded, and in 1953 it was separated from the Ministry of Defence and continued to operate as an independent enterprise.

In the first years of its business activities, inclusive with the year 1952, Yugoimport dealt solely in imports of manufacturing components and raw materials and capital equipment required for the renewal and reconstruction of our defence industry. Although those defence industry plants could have entrusted the fulfilment of their import needs to other import companies, it was Yugoimport that succeeded, based on its favourable frame commission contracts, in attracting the most military plants,

Shack at No. 38, General Ždanova street in which YUGOIMPORT began working back in 1950

ФОРМИРАЊЕ ВОЈНЕ ИНДУСТРИЈЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Тридесетих година 20. века отпочет је процес формирања државних фабрика војне индустрије Краљевине Југославије обновом постојећих и изградњом нових војнотехничких завода. Почетком 1941. године војну индустрију Југославије, поред неколико приватних фабрика, сачињавали су следећи државни заводи и фабрике:

- Војнотехнички завод Крагујевац (производња стрелачког оружја и муниције, минобачача и упаљача и ремонт артиљеријских оруђа);
- Војнотехнички завод Сарајево (производња артиљеријске муниције калибра од 47 до 100 мм);
- Војнотехнички заводи Обилићево и Равњак код Крушевца (производња нитроцелулозног барута, заштитних средстава и компонента);
- Војнотехнички завод Чачак (производња инжињеријске опреме и припрема за производњу пољских телефона и радио-станица);
- Војнотехнички завод Камник (производња црног барута, спорогорећег штапина и експлозива);
- Државна фабрика авиона Краљево (са приватним фабрикама авиона);
- Завод за израду војне одеће Београд (производња војне одеће).

Одлуком владе Демократске Републике Југославије од 20. јуна 1945. једанаест фабрика и завода (који су се и пре рата бавили војном производњом) прешло је у надлежност Министарства народне одбране.

У периоду од 1948. до 1952. године изграђена је или оспособљена 21 војна фабрика, па је 1953. године од Одељења за војну индустрију формиран Војнопривредни сектор (ВПС) у саставу Министарства народне одбране. Већ до 1956. године ВПС успео је да формира значајан војнотехнолошки потенцијал - 32 војне фабрике (од тога 18 потпуно нових) и 10 бродоградилишта.

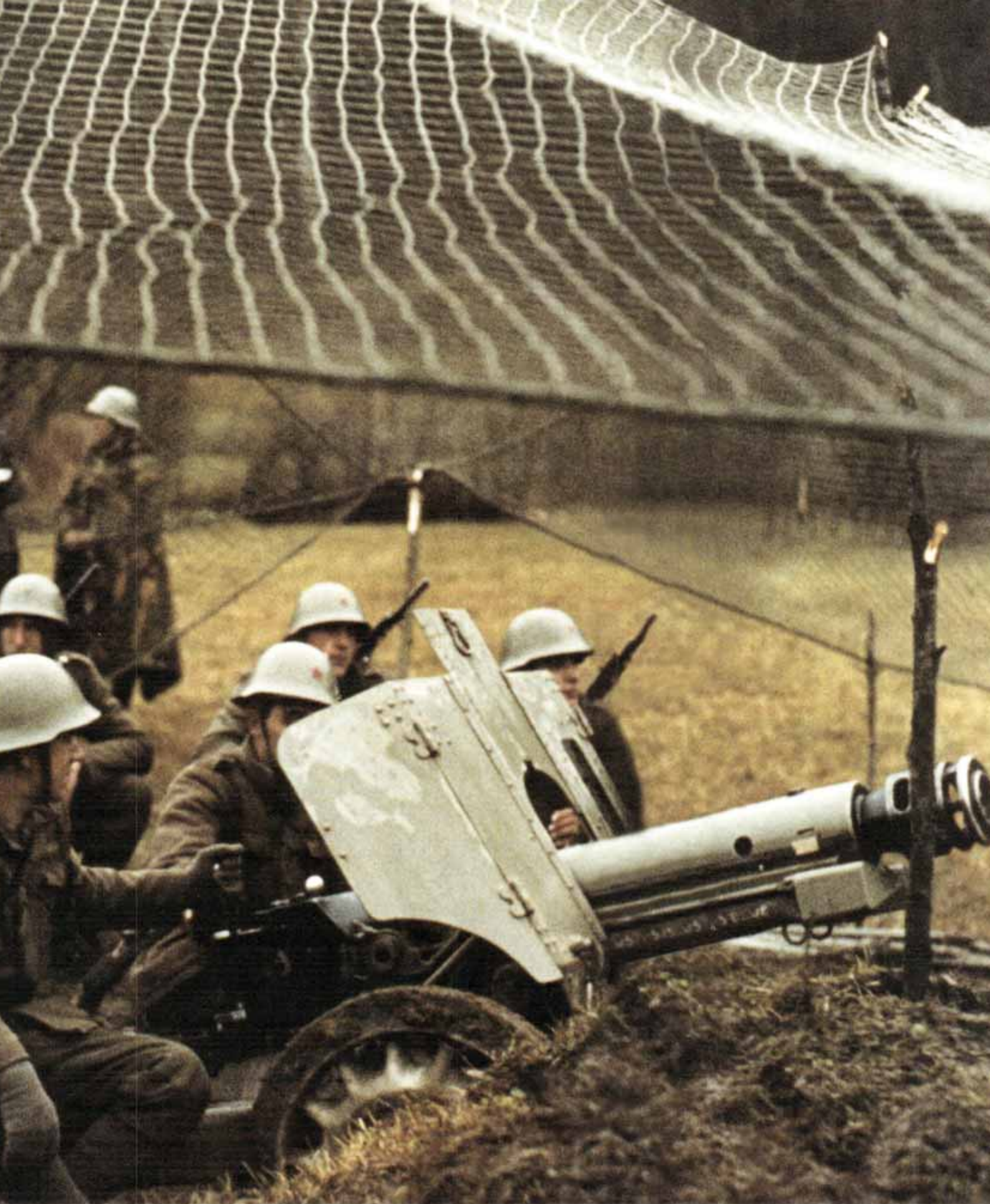
ESTABLISHING THE YUGOSLAV DEFENCE INDUSTRY

In THE 1930s, through the renovation of existing and the construction of new military technical facilities, the process of establishing of the Kingdom of Yugoslavia's state-owned defence industry plants commenced. At the beginning of 1941 the Yugoslav defence industry consisted of the following state-owned facilities and plants (apart from a few private ones):

- Military-Technical Facility of Kragujevac (production of small arms and ammunition, mortars and fuzes and the overhaul of artillery weapons);
- Military-Technical Facility of Sarajevo (production of artillery ammunition, cal. 47 to 100 mm);
- Military-Technical Facility Obilićevo and Ravnjak near Kruševac (production of nitrocellulose powder, protective items and components);
- Military-Technical Facility of Čačak (production of engineering equipment and preparation for the production of field telephone sets and radio units);
- Military-Technical Facility of Kamnik (production of black powder, safety fuzes and explosives);
- State owned aircraft plant in Kraljevo (with private aircraft plants);
- Facility for making military uniforms in Belgrade (production of military clothes).

On June 20 of 1945, the Government of the Democratic Republic of Yugoslavia made a decision to put 11 plants and facilities (which were engaged in military production even before the war) under the competence of the Ministry of Defence.

In the period from 1948 to 1952 twenty of one military plants were built or made operational so that in 1953 the Department for Defence Industry was transformed into the Military Economic Sector within the Ministry of Defence. As early as 1956, the Military Economic Sector succeeded in establishing a significant defence technological potential - 32 military plants (out of which 18 were completely new) and 10 shipyards.

Брдски топ 76 мм М48Б1
Топ М48Б1 је извезен у Бурму, Индију,
Индонезију, Шри Ланку и Румунију

76 mm Mountain Gun M48B1. This gun
was exported to Burma (Myanmar), India, Indonesia,
Sri Lanka and Romania

повећање увоза у почетном периоду пословања. Већ тада, због послова увоза, отворио је своја стална представништва у Аустрији, Италији, СР Немачкој и Великој Британији. Временом, формирано је језгро

ПРВИ КАДАР ЈУГОИМПОРТА

ЈУГОИМПОРТ је званично почео са радом у суботу 8. априла 1950. године, у једној од три дрвене бараке у дворишту зграде некадашње Војне академије у Улици генерала Жданова. Првих тринаест радника распоређених у предузећу, пословницама и службама, били су:

- Милош Пантић, дипл. инж. - директор;
- потпуковник др Павле Лев, дипл. правник - помоћник директора;
- Миодраг Радојковић, дипл. инж. - шеф V пословнице (инвестициона опрема);
- Бранислав Бајић, дипл. инж. - помоћник шефа V пословнице;
- Богољуб Синадиновић, техничар - референт у V пословници;
- капетан Тодор Јелић - шеф III пословнице (разно);
- капетан Миле Салом - референт у III пословници;
- капетан Миле Шљивић - референт у III пословници;
- капетан Богдан Петровић - шеф VII пословнице (барути и експлозиви);
- Миленко Пешкир, техничар - референт у VII пословници;
- Војни службеник Милан Павићевић, дипл. екон. - шеф финансијске службе;
- Бранко Благојевић - шеф транспортне службе;
- Соња Тодоровић - секретарица директора и преводилац за немачки језик.

Ради обезбеђивања услова за нормалан рад у предузећу приступило се убрзаној попуни неопходним кадром, па је крајем 1950. године у ЈУГОИМПОРТУ било око 30 запослених радника.

military construction enterprises and some civilian companies. At the beginning of its business operations, Yugoimport had business deals with over 70 foreign companies (mainly from West European countries) and achieved a significant

YUGOIMPORT'S PIONEERS

On Saturday, April 8, 1950 YUGOIMPORT officially started work in one of three wooden shacks in the yard of a building that used to be the Military Academy, on General Ždanova Street. The first thirteen employees working in its offices and departments were:

- Miloš Pantić, B.Sc. (Eng.) - Director
- Lt.Col. Pavle Lev, LLD - Assistant Director
- Miodrag Radojković, B.Sc. (Eng.) - Chief of Branch Office V (capital equipment)
- Branislav Bajić, B.Sc. (Eng.) - Assistant Chief of Branch Office V
- Bogoljub Sinadinović, technician - administrator in Branch Office V
- Captain Todor Jelić - Chief of Branch Office III (miscellaneous jobs)
- Captain Mile Salom - administrator in Branch Office III
- Captain Mile Šljivić - administrator in Branch Office III
- Captain Bogdan Petrović - Chief of Branch Office VII (powders and explosives)
- Milenko Peškir, technician - administrator in Branch Office VII
- Military clerk Milan Pavićević, B.Sc. (Oec.) - Chief of the Financial Department
- Branko Blagojević - Chief of the Transport Department
- Sonja Todorović - Director's secretary and interpreter for German

To ensure conditions for the regular operation of the enterprise, new employees were soon engaged, so that by the end of 1950 thirty employees were employed in YUGOIMPORT.

Директор ЈУГОИМПОРТА Пантић и индонежански генерал Јани потписују (1956. године) уговор о испоруци наоружања

Mr. Pantić, Director of YUGOIMPORT, and Indonesian General Yani signing the contract on armament supplies (1956)

кадра и за послове извоза, па је крајем 1952. године ЈУГОИМПОРТ имао 57 запослених радника.

Почев од 1953. године, ЈУГОИМПОРТ је проширио своју делатност на извоз производа војне индустрије (средства и елементи наоружања) и цивилних полупроизвода, а касније и на извоз залиха и вишкова Југословенске народне армије (ЈНА). Временом је функција извоза наоружања и војне опреме, укључујући и послове обуке и школовања припадника страних армија,

increase in imports. Even at that time, Yugoimport managed to open permanent representative offices in Austria, Italy, FR of Germany and Great Britain aimed at the implementation of its import transactions. As time went by, a core of employees was formed to deal in export activities, so that by the end of 1952, Yugoimport had 57 employees.

As of 1953, Yugoimport started to expand its business operations to exports of defence industry products (armament items and components) and civilian semi-finished products. 31

постала доминантна делатност предузећа. Ширење делатности условило је да се у предузећу формирају следећи сектори: Сектор М (извоз војне робе), Сектор Ц (извоз цивилне робе), Сектор увоза и Заједничке службе.

ПРВИ ИЗВОЗНИ ПОСАО

Са Бурмом је 1953. године уговорен први извозни посао:

- 20 брдских топова 76 мм Б1 са 70.000 метака;
- 40 ручних противтенковских бацача са 12.200 мина;
- шест минобацача 82 мм са 2.000 мина; и
- 10.000 пушака 7,9 мм са седам милиона метака.

Наведена средства су била домаће конструкције и производње, а вредност тог пакета уговора износила је 2.190.740 долара.

У периоду од 1953. до 1956. године реализовани су први извозни послови НВО за две групације купаца:

- средства домаће конструкције продавана су у регионима југоисточне Азије, Блиског истока и северне Африке;
- у оквиру програма off shore, закљученог са владом САД, наша војна индустрија је освојила производњу неких средстава

Later, it also included exports of trophy and surplus materiel of the Yugoslav People's Army. Gradually exports of armaments and defence equipment, including the training and education of foreign army staff, became the predominant activity of the enterprise. The expansion of the activi-

THE FIRST EXPORT DEAL

In 1963, the first export deal was concluded with Myanmar (former Burma) for the export of the following items:

- 20 pcs. - 76 mm mountain guns, model B1 with 70,000 rounds;
- 40 pcs. - Hand antitank launchers with 12,200 grenades;
- 6 pcs. - 82 mm mortars with 2,000 shells and
- 10,000 pcs. - 7.9 mm rifles with 7 million cartridges.

All the above items were designed and produced in our country and the value of the contract package was worth US\$ 2,190,740.

ties resulted in the establishing of the following divisions: Sector M (export of defence goods), Sector C (export of commercial goods), Import Sector and General Administration Division.

In the period from 1953 through 1956 the first exports of armaments and defence equipment for two groups of buyers were implemented:

- Items of local design were sold to countries in

наоружања (пре свега муниције) према документацији америчке армије. Средства произведена по том програму извожена су углавном за потребе америчке војске стациониране у Европи.

РЕФЕРЕНЦЕ ЈУГОИМПОРТА У ПЕРИОДУ ДО 1960. ГОДИНЕ

- извоз пешадијског наоружања и муниције (пушке, противтенковски бацачи, минобацачи);
- извоз рударског експлозива;
- извоз наоружања у оквиру програма off shore за америчке снаге у Европи;
- извоз топовњаче у Бурму;
- набавка прве лиценце за производњу швајцарског аутоматског топа 20 мм, модел 404 ХИСПАНО;
- куповина лиценце за противавионски топ 40 мм Л/60 од шведске форме БОФОРС.

the region of South East Asia, Middle East and North Africa.

- Within an offshore program concluded with the Government of the USA, our defence industry mastered the production of some armament

YUGOIMPORT'S REFERENCES IN THE PERIOD UP TO 1960

- export of infantry armaments and ammunition (rifles, antitank launchers, mortars);
- export of mine explosives;
- export of armaments within offshore program for US forces in Europe;
- export of a gun boat to Myanmar;
- procurement of the first licence for production of Swiss 20 mm automatic gun model 404 HISPANO;
- purchase of licence for 40 mm AA gun L/60 from the Swedish company BOFORS.

Противавионски топ 20/3 mm M55. Топ M55 извезен је у Кувајт, Кипар, Египат, Тунис, УАЕ и Хондурас
20/3 mm AA gun. The gun M55 has been exported to Kuwait, Cyprus, Egypt, Tunisia and Honduras

Из тог периода рада ЈУГОИМПОРТА значајно је да су послови увоза смањивани према освајању појединих производа у домаћој војној индустрији (барути, експлозиви, амонијум-нитрат, азотна киселина). Девет војних фабрика је дало ЈУГОИМПОРТУ ексклузивно право извоза, а 12 право само за поједине земље, односно средства. ЈУГОИМПОРТ је сопственим финансирањем уговорио производњу 9.000 мина 120 мм као резерву за потребе извоза.

Захваљујући успостављању домаће производње нових средстава НВО и оспособљавању кадра за послове међународне трговине, настављен је тренд повећања извоза у периоду од 1957. до 1960. године. Тада је одобрен први извоз наоружања на кредит (Индонезији). Извозни програм је проширен ловачким и спортским оружјем и цивилном робом (метални полупроизводи, алатне машине, хидраулични уређаји, падобрани), тако да је ЈУГОИМПОРТ 1960. године био регистрован за извоз свих производа намењених за војне потребе, осим прехранбених производа.

ГОДИНЕ РАСТА

У другу деценију пословања (период од 1961. до 1970. године) ЈУГОИМПОРТ је ушао са већ формираном унутрашњом организацијом и одговарајућим бројем запослених (око 115), чија је кадровска структура одговарала основној делатности. Током 1963. године основан је Сектор ЕИ (за индустријску кооперацију и извоз инвестиција), због уочене потребе тржишта и процене да је домаћа војна индустрија технолошки способна да понуди извоз услуга инжењеринга. То је период у којем је

items (primarily ammunition) under the documentation of the US Army. The items manufactured under this program were mainly exported for the needs of the US army stationed in Europe.

It should be pointed out, that during the above period, YUGOIMPORT reduced import transactions proportionally to mastering products in the domestic defence industry (powders, explosives, ammonium nitrate, nitric acid). Nine military plants granted YUGOIMPORT exclusive export rights, while twelve plants yielded us that right only for certain countries and/or for particular products. YUGOIMPORT invested its own funds in the production of 9,000 rounds of 120 mm mortar shells as a reserve for export needs.

Owing to establishment of the local production of new armament and defence equipment items and training staff to conduct the international trade transactions, there was a continuous increase in export in the period from 1957 to 1960. At that time, the first exports of armaments under a credit arrangement (to Indonesia) was approved. The export program was extended by the introduction of hunting and sports weapons and civilian goods (metal-made semi-finished products, machine tools, hydraulic units, parachutes) so that in 1960, YUGOIMPORT was registered for the export of all types of products intended for military use with the exception of foodstuffs.

YEARS OF GROWTH

YUGOIMPORT entered into second decade of existence (from 1961 to 1970) with an already established internal organisation and appropriate number of employees (about 115) qualified to meet main activity requirements. In the course of 1963, Sector EI (industrial cooperation and exports of capital investments) was formed due to recognised market needs and the estimation that the domestic defence industry was technologically capable of offering exports of engineering services. This was the period when exports of civilian products

Полагање камена темељца
за фабрику детонирајућег штапина
у индијском граду Хајдерабаду

Laying the cornerstone for the
Detonating Fuze Plant in
Haiderabad, India

ПРВИ ИНЖЕЊЕРИНГ ПРОЈЕКТ ЈУГОИМПОРТА

Јула 1964. године ЈУГОИМПОРТ је у Хајдерабаду закључио први инвестициони уговор са фирмом ИДЛ за производњу детонирајућег штапина у Индији. Председник владе државе Андра Прадеш Санђива Реди положио је 3. септембра 1964. камен темељац за изградњу фабрике. Фирма ИДЛ, у кратком року, уз техничку помоћ наших стручњака, освојила је производњу детонирајућег штапина и постала запажен извозник тог производа на тржишту Азије. Касније је фирма ИДЛ остварила дугогодишњу сарадњу са ЈУГОИМПОРТОМ на освајању производње рударских каписли и електричних детонатора по нашој технологији.

Захваљујући успешној реализацији тог пројекта, нешто касније је на тендеру добијена изградња фабрике барута у Бандари. Тај пројекат је био снажна референца ЈУГОИМПОРТА у области инжењеринга и трансфера технологије.

YUGOIMPORT'S FIRST ENGINEERING PROJECT

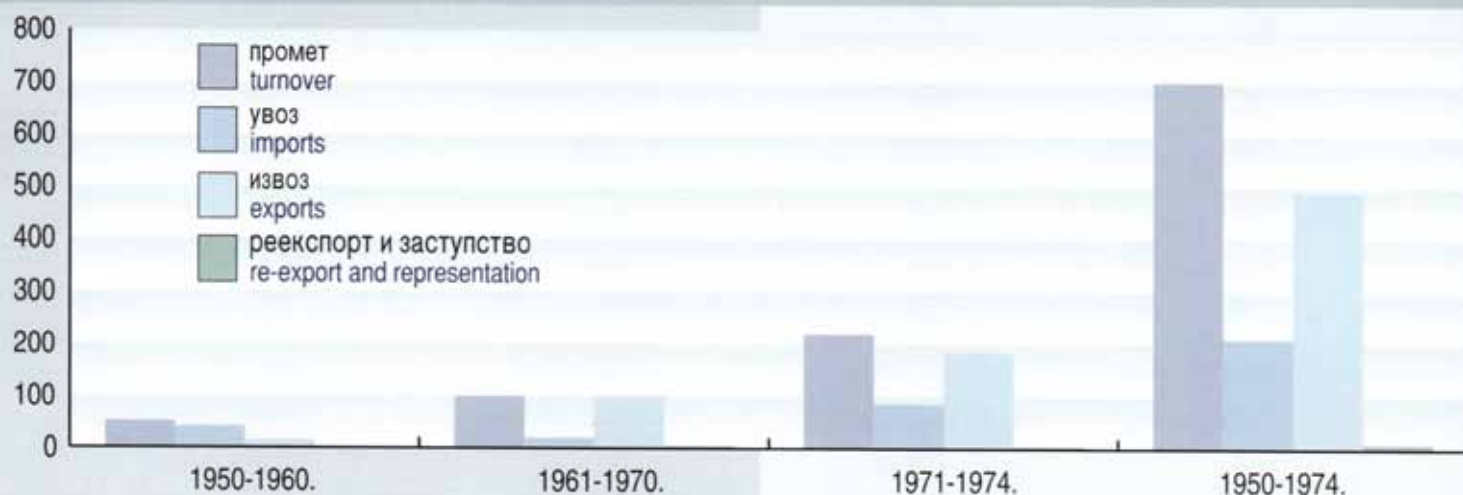
In July 1964 in Haiderabad, India, YUGOIMPORT concluded the first engineering contract with the IDL company for the production of detonating fuzes in India. On September 3, 1964 the President of the State of Andra Prades, Mr. Sandjiwa Reddy, placed a cornerstone for construction of the plant. Within a very short time, the IDL company mastered the production of detonating fuzes, with the technical assistance of our specialists and turned into a remarkable exporter of this product to the Asian market. Later on, IDL entered into a long-term cooperation with YUGOIMPORT and acquired the production of mine primers and electric detonators based on our technology.

Successful implementation of this project led to obtaining a tender-based project for construction of a powder plant in Bandara. That project was a crucial reference for YUGOIMPORT in the field of engineering and technology transfer.

Организациона шема
ЈУГОИМПОРТА из 1966. године

Organisational chart
of YUGOIMPORT in 1966

Вредност и структура промета ЈУГОИМПОРТА према
временским периодима (у милионима долара)

Value and structure of turnover per time period
(in millions of US\$)

смањен извоз цивилних производа и појачана оријентација ЈУГОИМПОРТА на извоз НВО и инвестиционе послове. Постигнути успеси афирмисали су ЈУГОИМПОРТ у земљи, па је средином шездесетих година постао једино законом овлашћено предузеће за извоз наоружања и војне опреме. Такав статус је подстакао предузеће да ангажованије приступа обављању својих задатака (финансирање развоја НВО за извоз, израда проспеката, филмова и публикација, приказивање средстава НВО у земљи и иностранству и почетак изградње

were reduced and YUGOIMPORT's orientation towards exports of ADE and engineering services intensified. Successful business operations contributed to a rise in its in-country reputation; consequently, in the mid 60's it became the only legally authorised Yugoslav enterprise for exports of armaments and defence equipment. This status encouraged YUGOIMPORT to make more efforts in fulfilling its obligations (financing the development of armaments and defence equipment for export requirements, elaborating promotional literature, films and publications, the presentation of armaments

Сталне изложбе средстава НВО у Никинцима). Крајем тог периода ЈУГОИМПОРТ је почео да се бави и пословима реекспорта и обуке кадра купаца у земљи и иностранству.

Захваљујући стабилном пословању ЈУГОИМПОРТ је средином шездесетих година већ имао значајан пословни углед у земљи и свету. У периоду од 1966. до 1970. године окончан је процес унутрашњег организовања према основним делатностима, па је ЈУГОИМПОРТ и формално завршио поступак свог регистравања за разноврсни спољнотрговински промет, а приоритет је дат пословима извоза. У то време имао је представништва у Индонезији, Индији, Египту, Замбији, Великој Британији Пољској и Совјетском Савезу.

and defence equipment items at home and abroad; at that time we began constructing facilities for the Permanent Exhibition of Armaments and Defence Equipment in Nikinci). At the end of that period, YUGOIMPORT also started dealing in re-export activities and training the buyer's staff both in our country and abroad.

Owing to its stable business operations, in the mid 60's, YUGOIMPORT acquired a considerable business reputation at home and abroad. In the period from 1966 to 1970, the process of internal organisation based on the main activities was finalised and in this manner Yugoimport officially completed the procedure of its registration for a wide range of foreign trade operations, with priority being given to export activities. At that time Yugoimport had representative offices in Indonesia, India, Egypt, Zambia, Great Britain, Poland and the USSR.

Директор ЈУГОИМПОРТА пуковник Путник и индијски генерал Музумдар потписују уговор за изградњу фабрике барута у Бандари

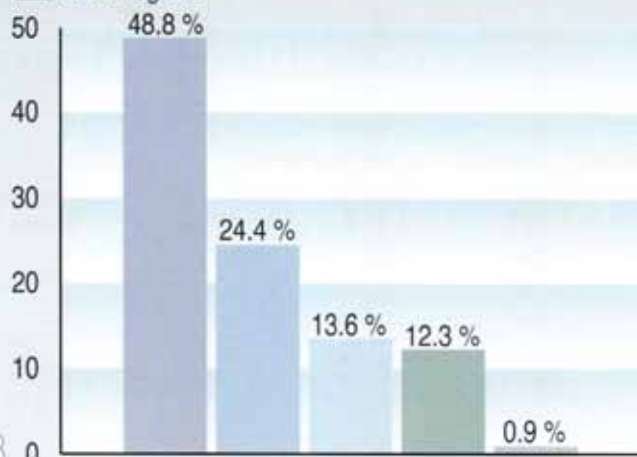
Director of YUGOIMPORT, Colonel Putnik and Indian General Muzumdar signing the contract for construction of the Powder Plant in Bandara

ЈУГОИМПОРТ ПОДСТИЧЕ, УСМЕРАВА, ФИНАНСИРА

Увиђајући да постоји несклад између средстава НВО уведених у употребу наше војске и захтева светског тржишта, ЈУГОИМПОРТ је већ 1959. године покренуо питање прекалибрације оружја (пушкомитраљез 7,9 мм М53 на калибре .30 и .303) и производњу муниције за извоз (.30, .303, .38, .45, .50, 75 мм, 81 мм, 105 мм). Касније, у периоду од 1961. до 1965. године, подстицао је освајање производње стрелачке муниције НАТО-а и пушкомитраљеза 7,62 мм за муницију НАТО типа.

У периоду од 1966. до 1970. године ЈУГОИМПОРТ је својим средствима учествовао у развоју аутомата 7,62 мм, лаког минобацача и мине 81 мм, мине 120 мм и упаљача В-19, ракете за осветљавање 105 мм, експлозива хексал, испитивању теренског аутомобила итд. Такође, организовао је и финансирао учешће наших авиона ГАЛЕБ и ЈАСТРЕБ на изложбама у Енглеској (1968.) и Француској (1969.) и самостално финансирао пројектовање и изградњу (1970.) Сталне изложбе средстава НВО у Никинцима.

YUGOIMPORT ENCOURAGES, COORDINATES, INVESTS.....

Having noticed that disharmony existed between ADE materiel used by our army and the demands of the world market, as early as 1959 YUGOIMPORT, initiated the issue of calibre conversion for weapons (M53 7.9 mm light machine gun was converted to calibers .30 and .303) and commenced manufacture of ammunition for export (.30, .303, .38, .45, .50, 75 mm, 81 mm and 105 mm). Later on, in the period from 1961 to 1965, Yugoimport began mastering the production of NATO small arms ammunition and the 7.62 mm light machine gun for NATO ammunition.

From 1966 to 1970 YUGOIMPORT invested in the development of the 7.62 mm sub-machine gun, 81 mm light mortar and shells and 120 mm mortar shells, B-19 fuze, 105 mm illuminating rocket, hexal explosive, testing of cross country vehicles, etc.

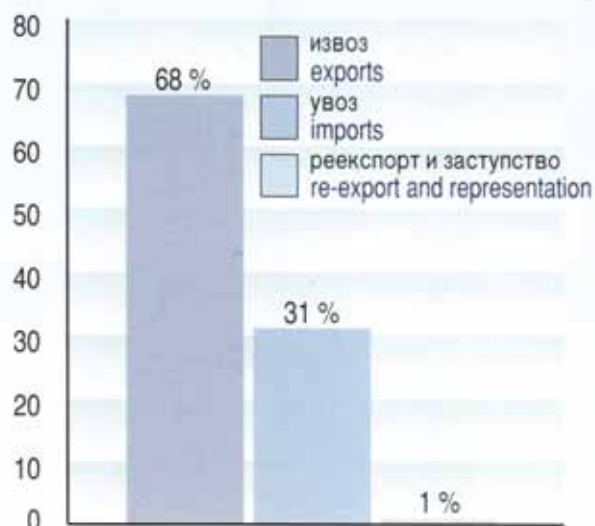
It also organised and financed the participation of our aircraft GALEB and JASTREB at air shows in England (1968) and France (1969) and independently financed the designing and construction of the Permanent Exhibition of Armaments and Defence Equipment in Nikinci (1970).

Преглед извоза по регионима

Survey of exports per region (in %)

Структура промета ЈУГОИМПОРТА

YUGOIMPORT's turnover structure (in %)

ЗНАЧАЈНИЈЕ ПОСЛОВНЕ РЕФЕРЕНЦЕ ЈУГОИМПОРТА У ПЕРИОДУ ОД 1961. ДО 1974. ГОДИНЕ

- продаја лиценце и трансфер технологије Египту за производњу минобацача 82 мм М69 и мине ручног бацача;
- изградња фабрике спорогорећег штапина у Индији;
- изградња војнопоморске базе у Судану;
- изградња фабрике за производњу барута у граду Бандара у Индији;
- продаја трактора Т-120С фабрике РАДОЈЕ ДАКИЋ Индији;
- бартер аранжман са Суданом за извоз НВО на основу увоза памука;
- извоз брдских топова 76 мм и муниције у Индију и Индонезију;
- увоз 1.000 возила ЦИП из Индије (контраиспоруке за извоз НВО);
- пројектовање војнопоморске базе Хомс у Либији;
- испорука противавионских топова 20/3 мм М55 и муниције Кувајту;
- извоз хаубица 105 мм М56 у Перу и Нигерију;
- извоз брдских топова 76 мм М48Б1 и радиостаница УГАР-2 у Румунију;
- закључење уговора са СССР-ом за вишегодишњу испоруку резервних делова за оклопна возила и ваздухоплове;
- куповина лиценце за хеликоптер С-55 (изворно амерички хеликоптер Сикорски) од енглеске фирме ВЕСТЛЕНД ЕРКРАФТ Лтд.;
- куповина радарских система С-600 од фирме МАРКОНИ;
- учешће у набавци лиценце за хеликоптер СА-341 ГАЗЕЛ од француске фирме СУД АВИАСИОН.

YUGOIMPORT'S SIGNIFICANT BUSINESS REFERENCES FROM 1961 TO 1974

- licence sale and transfer of technology to Egypt for the production of 82 mm mortars M69 and hand launcher grenades;
- construction of a safety fuze plant in India;
- construction of a military-naval base in Sudan;
- construction of a plant for powder production in the town of Bhandara in India;
- sale of tractors T-120C produced in the RADOJE DAKIĆ plant to India;
- barter arrangement with the Sudan for exports of armaments and defence equipment based on imports of cotton;
- export of 76 mm mounting guns and ammunition to India and Indonesia;
- imports of 1,000 jeeps from India (offset deals for exports of armaments and defence equipment);
- designing the Homs military-naval base in Libya;
- supply of 20/3 mm AA guns M55 and ammunition to Kuwait;
- export of 105 mm Howitzers M56 to Peru and Nigeria;
- export of 76 mm mountain guns M48B1 and radio stations UGAR-2 to Romania;
- conclusion of a contract with USSR for the long-term supply of spare parts for armoured vehicles and aircraft;
- purchase of licence for the S-55 Helicopter (originally US helicopter Sikorsky) from the English company WESTLAND AIRCRAFT Ltd.;
- purchase of radar system S-600 from the MARCONI company;
- participation in procurement of licence for SA-341 GAZELLE helicopters from the French company SUD AVIATION

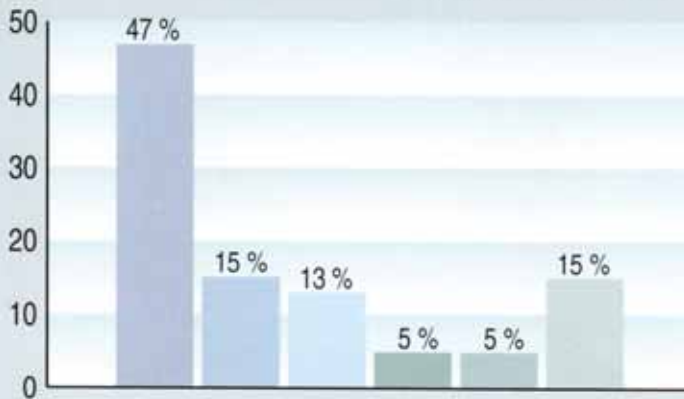

ИСПИТИВАЊЕ ЦРНОГОРСКИХ ТРАКТОРА НА ХИМАЛАЈСКИМ ВИСИНАМА

За потребе инжињеријских јединица оружаних снага Индије ЈУГОИМПОРТ је 1969. године закључио уговор за извоз трактора Т-120С предузећа РАДОЈЕ ДАКИЋ из Подгорице. Претходно, почев од 1965. године, обављена су дуготрајна испитивања нашег трактора у тешким условима експлоатације и на веома великим надморским висинама (чак на 5.900 метара). На упоредним испитивањима наш трактор је победио светски познате конкуренте из Аустралије, Јапана, Велике Британије и Италије.

Структура извоза НВО

Испитивање трактора Т-120С на хималајском превоју Чанг Ла, на надморској висини од 5.900 метара

TESTING TRACTORS FROM MONTENEGRO IN THE HIMALAYAN HEIGHTS

In 1969 YUGOIMPORT concluded a contract for the export of T-120C tractors, manufactured by the RADOJE DAKIĆ plant from Podgorica, for the needs of engineering units of the Armed Forces of India. Before this, back in 1965, extensive testing of our tractors had been carried out under severe conditions and at extremely high altitudes (even at 5,900 meters!). After comparative tests, our tractor beat world-renowned competitors from Australia, Japan, Great Britain and Italy.

ADE export structure

- средства копнене војске и муниција
Artillery armaments and ammunition
- морнаричка средства
Navy materiel
- експлозиви и барути
Explosives and powders
- ваздухопловна средства
Airborne materiel
- средства везе
Communications items
- остали производи
Other products

Testing T-120C tractors in the Himalaya saddle Chang La, at the altitude of 5,900 m

ПРИПРЕМЕ ЗА ФОРМИРАЊЕ САВЕЗНЕ ДИРЕКЦИЈЕ - СДПР

Пословање ЈУГОИМПОРТА у периоду од 1971. до 1974. године протекло је у знаку усаглашавања намера учесника у промету НВО и формирања будуће политике промета НВО и његове контроле. Поред тога, на структуру и обим пословања ЈУГОИМПОРТА у том периоду значајно су утицали водећа улога Југославије у Покрету несврстаних, афирмисани статус наше војне индустрије у земљи и иностранству и ангажовање државно-политичких и војних структура на доношењу и усвајању подстицајних мера за повећање извоза наоружања и војне опреме.

Увиђајући значај и потребу јачања војне индустрије и ценећи да извоз НВО и услуга војног инжењеринга може да постане значајна компонента у укупној економској сарадњи земље са светом, Савезни секретаријат за народну одбрану (СНО) израдио је током 1971. године *Перспективни план развоја капацитета војне индустрије од 1971. до 1980. године*. Усвајањем тога плана утврђени су капацитети фабрика, њихов технолошки ниво, програмска оријентација, потребе модернизације, реконструкције и изградње нових капацитета, са предвиђањем да се око 30 одсто капацитета намени за потребе извоза.

PREPARATIONS FOR ESTABLISHING OF THE FEDERAL DIRECTORATE - FDSP

From 1971 through 1974, YUGOIMPORT's business operations were concentrated on coordinating the intentions of those involved in trade in armaments and defence equipment and establishing of future policy of the armaments and defence equipment trade and its control. Additionally, the structure and scope of YUGOIMPORT business operations were greatly influenced by the Yugoslavia's leading role in the non-aligned movement, the distinguished status of our defence industry at home and abroad and the engagement of our state-political and military structures in bringing and adopting incentive measures to increase exports of armaments and defence equipment.

Realising the importance and necessity of strengthening our defence industry and anticipating that exports of armaments and defence equipment and military engineering services could become a significant component in the total economic cooperation of our country with the world, the Federal Secretariat of National Defence elaborated, in the course of 1971, a *Prospective Plan for the Development of Defence Industry Capacities covering the period from 1971 through 1980*. The adoption of such a plan meant that plant capacities, their technological levels, program orientations, requisite upgrades, refurbishment and construction of new

Октобра 1973. године ССНО, у сарадњи са ЈУГОИМПОРТОМ и Заједницом индустрије НВО Југославије, израдио је документ *Извоз НВО*. Тај документ је значајан због тога што је, поред осталог, садржао предлоге за системска решења питања битних за извоз (кредитирање и стимулисање извоза, билансирање увоза извозом, извоз са стока ЈНА), а односио се и на питања организације извоза НВО (први пут је разматрана варијанта формирања посебне дирекције у оквиру Војнопривредног сектора).

Председништво СФРЈ, децембра 1973. године, усвојило је документ *Стање и проблеми индустрије за производњу НВО и закључке у којима је наложено*:

- интензивирање научноистраживачког рада у сарадњи са развијеним земљама;
- модернизација и одговарајуће проширење капацитета за производњу НВО;
- стимулација извоза НВО из посебних средстава Федерације ради обезбеђења услова за стабилан развој и производњу НВО и војног инжењеринга за потребе сопствених оружаних снага и извоза.

Усвајањем Перспективног плана и закључака највишег државног органа омогућена је убрзана модернизација војне индустрије, што је, уз интензивнији истраживачко-развојни рад, омогућило да период од 1974. до 1985. године буде најплоднији период по броју нових средстава и система усвојених у наоружање и по обиму производње и извоза НВО и услуга војног инжењеринга.

На састанку надлежних руководилаца ССНО и ЈУГОИМПОРТА одржаном 1. фебруара 1974., закључено је да сви послови промета треба да се интегришу у једну организацију, у саставу Војнопривредног сектора. Пошто су сви надлежни размотрили предлог, 30 априла 1974. донет је Закон о изменама и допунама Закона о организацији и делокругу рада савезних органа управе и савезних организација. Тачка 3. тог закона

42

односи се на оснивање нове дирекције у

capacities had to be specified, in anticipation that approximately 30% of the capacities would be used for export.

In October 1973 the Federal Secretariat of National Defence, in collaboration with YUGOIMPORT and the Yugoslav Defence Industry Association, elaborated a document on *Exports of Armaments and Defence Equipment*. That document was important because, in addition to other issues, it contained suggestions for the systematic resolution of crucial export issues (such as credit arrangements and export incentives, balancing imports with exports from the stocks of the Yugoslav People's Army). It also dealt with the organisation of exports of armaments and defence equipment (this was the first time that the possibility of establishing a separate directorate, within the Military Economic Sector, was considered).

In December 1973, the Presidency of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia adopted a document titled *Status and Problems in the Industry for the Production of Armaments and Defence Equipment* and the conclusions containing the following instructions:

- intensifying scientific research work in cooperation with the developed countries;
- modernisation and corresponding expansion of capacities for production of armaments and defence equipment;
- incentives for armaments and defence equipment exports based on special Federation funds aimed at providing conditions for a stable development and production of ADE and military engineering, for the needs of our own armed forces and for export.

Adoption of the Prospective Development Plan and the respective conclusions of the highest Government authorities accelerated the modernisation of the Defence Industry, and with intensification of research and development activities made the period from 1974 to 1985 a most fruitful decade both with respect to the number of new items and systems that became part of our armaments, and with respect to the

саставу ССНО, са својством правног лица, под називом Савезна дирекција за промет и резерве производа са посебном наменом (СДПР). Уговором потписаним 21. јуна 1974. регулисани су услови, права и обавезе за преузимање ЈУГОИМПОРТА у састав СДПР-а, као и преузимање свих запослених у ЈУГОИМПОРТУ (укупно 187 радника).

Батерија хаубица 105 мм М56 на полигону Батујарар, недалеко од Бандунга. Хаубица М56 продата је Гватемали, Индонезији, Кипру, Нигерији, Перуу и Салвадору

Battery of 105 mm Howitzers M56 at the Batujarar firing ground, near Bandung. The M56 Howitzer was sold to Guatemala, Indonesia, Cyprus, Nigeria, Peru and Salvador

scope of products and exports of ADE and military engineering services.

At a meeting held on February 1, 1974, between high officials of the Federal Secretariat of National Defence and YUGOIMPORT, the conclusion was made that all trade transactions should be integrated in a single organisation within its Military Economic Sector. Upon consideration of the suggestion by all competent authorities the Act on Amendments to the Act on the Organisation and Field of Activities of Federal Administrative and Federal Organisation Authorities was passed on April 30, 1974. Paragraph 3 of this Act was concerned with establishing a new directorate within the Federal Secretariat of National Defence, to act as a legal entity under the name of the Federal Directorate of Supply and Procurement (FDSP). The contract signed on June 21, 1974 stipulated the conditions, rights and obligations for taking over YUGOIMPORT by FDSP. That contract also bound FDSP to take over all of YUGOIMPORT's employees (a total of 187 staff members).

45 КОНСТИТУИСАЊЕ
FOUNDING FDSP

48 ПЕРИОД ЕКСПАНЗИЈЕ
EXPANSION

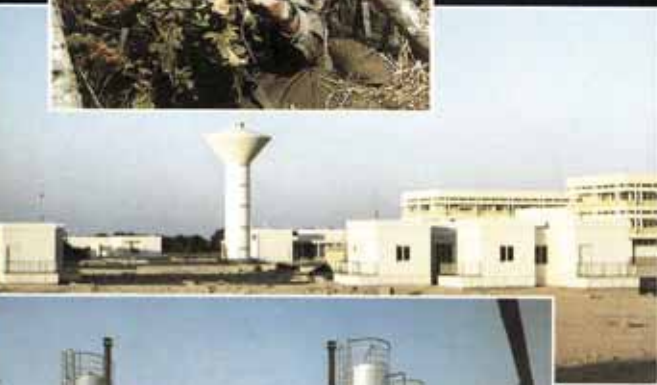
53 ПЕРИОД ВЕЛИКИХ УСПЕХА
PERIOD OF GREAT SUCCESS

61 ГОДИНЕ ОТЕЖАНОГ ПОСЛОВАЊА
YEARS OF DIFFICULT BUSINESS OPERATIONS

65 ИЗВОЗ СРЕДСТАВА НАОРУЖАЊА И ВОЈНЕ ОПРЕМЕ И УСЛУГА РЕМОНТА
EXPORTS OF ARMAMENTS AND DEFENCE EQUIPMENT AND OVERHAUL SERVICES

75 ПОСЛОВИ ВОЈНОГ ИНЖЕЊЕРИНГА
MILITARY ENGINEERING ACTIVITIES

85 КРЕДИТИРАЊЕ ИЗВОЗА НВО
И УСЛУГА ВОЈНОГ ИНЖЕЊЕРИНГА
CREDIT ARRANGEMENTS FOR EXPORTS OF ARMAMENTS
AND DEFENCE EQUIPMENT AND MILITARY ENGINEERING SERVICES

88 РАД МЕШОВИТИХ КОМИСИЈА ЗА ВОЈНОЕКОНОМСКЕ ОДНОСЕ И
НАУЧНОТЕХНИЧКУ САРАДЊУ У ОБЛАСТИ ВОЈНЕ ТЕХНИКЕ
WORK OF THE JOINT COMMISSIONS FOR MILITARY-ECONOMIC RELATIONS
AND SCIENTIFIC-TECHNICAL COOPERATION IN THE FIELD OF DEFENCE TECHNOLOGY

91 СДПР - КОМПАНИЈА СВЕТСКОГ ЗНАЧАЈА
FDSP - A WORLD RENOWNED COMPANY

САВЕЗНА ДИРЕКЦИЈА ЗА ПРОМЕТ И РЕЗЕРВЕ ПРОИЗВОДА СА ПОСЕБНОМ НАМЕНОМ КОНСТИТУИСАЊЕ

Савезна дирекција за промет и резерве производа са посебном наменом формирана је у време када се указала могућност и потреба да се технолошки потенцијали југословенске индустрије и грађевинске оперативе ангажују на пројектима трансфера специфичне војноиндустријске технологије земљама у којима је ЈУГОИМПОРТ, оствареним извозом, већ афирмисао квалитет наших средстава наоружања и војне опреме. Формирањем Дирекције, њеном организационом везом са ССНО и федерацијом, са статусом правног лица и пословањем по дохотку, обезбеђено је да промет НВО и услуга војног инжењеринга буду под непосредном контролом државних органа. Осим тога, обезбеђено је да промет буде у функцији јачања одбрамбених потреба СФРЈ и испуњавања њених међународних обавеза, као и да се планским извозом НВО, на нивоу од око 30 одсто инсталисаних капацитета, одржавају репродукционе способности предузећа војне индустрије у остваривању планова развоја, изградње и опремања оружаних снага СФР Југославије.

Новембра 1974. године у Дирекцији је урађен елаборат *Извоз НВО* као компонента интегралног процеса развој - производња - промет НВО, да би се, у сарадњи с осталим учесницима у војнопривредној делатности, обезбедили:

- Бржи развој и освајање производње нових, савремених средстава НВО;
- Изналажење могућности заједничког финансирања развоја и освајања производње НВО;
- Увоз опреме, агрегата, специфичних склопова и делова, сировина и репроматеријала за производњу сложених средстава и система НВО;

FEDERAL DIRECTORATE OF SUPPLY AND PROCUREMENT FOUNDING FDSP

The Federal Directorate of Supply and Procurement (hereinafter FDSP) was established at a time when the possibility and need arose to engage all the technological potentials of Yugoslavia's industrial, civil engineering and construction capabilities within projects to transfer our specific military-industrial technologies to countries in which YUGOIMPORT, through its export efforts, had already affirmed the quality of our armaments and defence equipment. The formation of FDSP, its special organizational links to the Federal Secretariat of National Defence (FSND) and the Federation, and its status of an income-based legal entity, enabled the trade in armaments and defence equipment (ADE) and the rendering of military engineering services (MES) to be placed under direct control of State authorities. In addition, it was assured that this trade would be a function of strengthening the defence capabilities of SFRY and fulfilling its international commitments. Also, through planned exports of around 30% of ADE capacities, the production capabilities of defence industry facilities would be maintained enabling the realization of their development and construction plans, and equipping the armed forces of SFR Yugoslavia.

In November 1974, FDSP made a study titled *Exports of ADE* as a component in the integral process of the development, production and trade in armaments and defence equipment. Along with other participants in military-economic activities, the following was to be provided:

- Faster development and mastering the production of new, advanced armaments and defence equipment;
- Finding possibilities to jointly finance development and mastering the production of ADE;

- Учествовање у изградњи капацитета за производњу НВО и војних објеката у иностранству продајом и трансфером технологије и опреме (наше или набављене у иностранству);

- Обављање услуга одржавања и ремонта наше и стране војне технике, уз израду и испоруку резервних делова;

- Организовање обуке и обављање услуга техничке помоћи у земљи купца или у Југославији;

- Решавање значајних пратећих активности стимулације и кредитирања извоза.

Права и обавезе СДПР-а према оснивачу и односи са произвођачима НВО и извођачима на пословима војног инжењеринга нешто су касније, због указане потребе, регулисани Законом о економским и другим односима у производњи и промету НВО. Према одредбама тог закона, спољнотрговински промет НВО обављао је ССНО, односно, по његовом овлашћењу - Дирекција. Законом је допуштено да промет НВО могу обављати и друга предузећа ако добију одобрење од Савезног секретаријата за народну одбрану. Тим законом је предвиђено да СДПР послове промета обавља у своје име и за свој рачун, у своје име и за рачун предузећа која производе НВО или у име и за рачун тих предузећа.

Дирекција је у обављању послова промета НВО и ВИ имала подршку највиших државних и војних органа. У реализацији војно-економске сарадње с иностранством користила је услуге дипломатско-конзуларних представништава СФРЈ, војних изасланстава оружаних снага СФРЈ у иностранству, савезних органа функционално ангажованих на пословима војно-економске сарадње, мешовитих комисија за војно-економску и научнотехничку сарадњу са страним земљама, југословенских спољнотрговинских предузећа и банака, као и страних фирми за консултантске услуге и посредовање у промету.

46 За обављање основне делатности (извоз и увоз НВО и услуга војног инжењеринга,

- Imports of equipment, accessories and specific assemblies and parts, raw materials and manufacturing components necessary for the production of complex ADE weapons and systems;

- Participation in the construction of facilities to manufacture armaments and defence equipment and military installations abroad by the sale and transfer of technologies and process equipment (made by us or procured from other sources abroad);

- Rendering maintenance and overhaul services of our own and foreign armaments and defence equipment including the fabrication and delivery of spare parts;

- Training and technical assistance services either in the customers country or Yugoslavia;

- Organizing important activities related to export incentives and financing.

Subsequently, when such a need was deemed necessary, the Law on economic and other relations in the production and trade of armaments and defence equipment defined the rights and obligations of FDSP towards its founder and relations with the manufacturers of armaments and defence equipment and subcontractors engaged in military engineering projects. According to the provisions of this law, foreign trade in armaments and defence equipment was handled by FSND, which then authorized FDSP in this regard. This law, however, also allowed other companies to trade in armaments and defence equipment, provided they were granted approval by FSND. The law authorized FDSP to trade in armaments and defence equipment in its own name and for its own account, in its own name but for the account of the manufacturers of armaments and defence equipment or in the name and for the account of these manufacturers.

FDSP always had the full support of the highest state and military authorities in its basic activities relevant to trade in armaments and defence equipment and the implementation of military engineering projects. Furthermore, in the implementation of military and economic cooperation with foreign countries, FDSP relied

Делегација СДПР, на челу са директором, генералом Шушњаром, у посети фирми РОЛС РОЈС ради уговарања контраиспурука

FDSP delegation, headed by its Director, General Sušnjär during a visit to ROLLS ROYCE for the purpose of negotiating offset deals

научнотехничка сарадња са страним армијама, заступање страних фирми) утврђена је почетна организација и систематизација радних места СДПР-а, коју је одобрио ССНО 30. децембра 1974. године. Према почетној систематизацији, запослено је било 228 лица, односно 25 одсто више него у преузетом предузећу ЈУГОИМПОРТ. Од укупног броја запослених у СДПР-у, 151 радно место било је предвиђено за послове основне делатности, а 77 за пратеће делатности, односно 143 запослена лица имала су факултетску спрему, 11 запослених имало је вишу школску спрему, а 58 средњу школу.

on the services of SFRY diplomatic and consular offices, military attaché's offices of the Armed Forces of SFRY world-wide, federal authorities functionally engaged in military-economic affairs, joint committees for military, economic, scientific and technical cooperation with foreign countries as well as Yugoslav foreign trade companies and banks and foreign companies rendering consulting and agency services in foreign trade transactions.

In order to carry out its basic activities (exports and imports of armaments and defence equipment and military engineering services, scientific and technical cooperation with foreign armed forces, representation of foreign companies in Yugoslavia), the initial organization of FDSP was determined and jobs were systematized, and this was approved by FSND on December 30, 1974. In this initial job plan, the total number of employees was 228, which was 25% more than the number of employees in the predecessor company YUGOIMPORT taken over by FDSP. Out of the total number of staff working for FDSP, 151 positions were established for basic activities, while 77 positions were intended for associated support services; out of the total number of employees, 143 staff members had university degrees, 11 had junior college degrees and 58 were secondary school graduates.

Период од 1975. до 1980. године карактерише интензивни рад на пословима у земљи који претходе или су предуслов за успешан и обиман промет НВО, односно:

- У основи је завршена реконструкција и модернизација војне индустрије и изградња и опремање нових производних капацитета;
- Завршен је развој значајних средстава НВО и освојена њихова производња за оружане снаге и извоз (муниција, стрељачко оружје, ракетна средства противоклопне борбе и противваздушне одбране, артиљеријска оруђа и минобацачи, средства везе и електронике, авиони СУПЕР ГАЛЕБ и ОРАО, ракетне топовњаче и подморнице);
- Откупљене су делимичне или потпуне лиценце за сферичне баруте, композитна ракетна горива, близински упаљач, неколико

ПРОШИРЕЊЕ КАПАЦИТЕТА ВОЈНЕ ИНДУСТРИЈЕ ПРЕДУСЛОВ ЗА ПОВЕЋАЊЕ ИЗВОЗА

У периоду од 1973. до 1980. године, на основу плана и програма Војнопривредног сектора ССНО, реконструисани су, модернизовани и проширени капацитети војне индустрије. Остварено је 227 инвестиционих програма у око 100 фабрика. За реализацију програма утрошено је око 820 милиона долара. Програми су финансирани из војног буџета (52 одсто) и властитим средствима фабрика (48 одсто).

Резултат таквих активности је чињеница да је крајем осамдесетих година на извозној листи СДПР-а било неколико стотина производа: наоружање за сва три вида војске; средства везе и електронике; средства за позадинско и инжињеријско обезбеђење; и интендантска, санитетска и нуклеарно-биолошко-хемијска заштитна опрема.

Тhis period is characterized by intensive activities undertaken within the country in order to create the grounds and prerequisites for successful and extensive trade in armaments and defence equipment, i.e.:

- The defence industry was fundamentally reconstructed and modernized and the construction and outfitting of new production facilities was completed;
- Major ADE were developed and produced both the requirements of our own armed forces and for export purposes (e.g. ammunition, small arms, anti-tank and anti-aircraft missile systems, artillery weapons, mortars, communications and electronic equipment, SUPER GALEB and ORAO aircraft, missile gunboats and submarines);
- Partial or complete licences were bought and granted for: ball powders, composite rocket

EXPANDING DEFENCE INDUSTRY CAPACITIES - A PREREQUISITE TO INCREASING EXPORTS OF ARMAMENTS AND DEFENCE EQUIPMENT

Based on the plan and program elaborated by the Military Economic Sector of FSND, in the period from 1973 to 1980 defence industry capacities were reconstructed, modernized and expanded. As many as 227 capital investment programs were implemented in about 100 factories. The budget allocated and spent for these programs amounted to US\$ 820 million. These programs were financed from the military budget (52%) and from financial resources of the factories concerned (48%).

An obvious result of these activities was the fact that, by the end of the 1980s, the FDSP Export List of Defence Products comprised several hundred products including armaments for all three services of the Yugoslav People(s) Army (YPA), communications and electronic equipment, logistics and engineering equipment, quartermaster, sanitary and NBC protection equipment.

Приказ нашег наоружања у Индонезији 1980. године

Presentation of our armaments in Indonesia, 1980

СТАЛНА ИЗЛОЖБА СРЕДСТАВА НВО У НИКИНЦИМА

Стална изложба средстава НВО формирана је 1970. године у Никинцима, на локацији централног полигона ЈНА за испитивање средстава наоружања. Временом је проширена, па је постала ексклузиван промотивни објекат репрезентативног карактера, који посећују бројне стране и домаће делегације.

У седам павиљона, површине 5.500 м² покривеног простора, било је изложено више од 2.200 производа и компонената НВО копнене војске и макета средстава ратног ваздухопловства и ратне морнарице. Аудио и визуелне презентације обављане су у две специјално пројектоване сале, а динамичка приказивања и испитивања средстава наоружања на полигону. За брз и комфоран трансфер посетилаца био је изграђен хелиодром у саставу Изложбе.

У сарадњи са Румунијом
развијен је ловац-бомбардер ОРАО

PERMANENT EXHIBITION OF ARMAMENTS AND DEFENCE EQUIPMENT IN NIKINCI

The Permanent Exhibition of Armaments and Defence Equipment was set up in 1970 in Nikinci, on the YPA central firing range for testing armaments and defence equipment. Since then, it gradually expanded to become an exclusive sales showroom visited by many foreign and domestic delegations. The exhibition was accommodated in seven pavilions situated on 5,500 m² of covered area displaying more than 2,200 exhibits, i.e. ADE army products and components and models of air force and navy equipment. Audio and video presentations were conducted in two rooms specially designed for these purposes, while dynamic demonstrations and testing of armaments and defence equipment were carried out on the nearby firing range. The Permanent Exhibition also had its own heliport for the quick and comfortable transfer of visitors.

Bomber-fighter ORAO
was developed in cooperation with Romania

врста артиљеријске муниције, противтенковску ракету МАЉУТКА, противавионску ракету СТРЕЛА 2М, тенк Т-72, хеликоптер СА-341, и друго;

- Проширен је обим послова на увозу опреме, сировина и репроматеријала за фабрике војне индустрије;
- Започето је формирање мешовитих комисија за војноекономске односе и научно-техничку сарадњу ЈНА с оружаним снагама других земаља.

Захваљујући резултатима наведеног интензивног рада, већ на почетку тог периода уговорени су значајни пројекти у области инвестиција и војног инжењеринга, тако да су ти послови у укупној вредности извоза у 1975. години износили 27 одсто, а у 1979. години чак 57,7 одсто; обим послова извоза повећан је за око 4,7 пута у односу на период од 1971. до 1974. године; значајно је повећан обим извоза услуга ремонта и обуке; проширени су послови у области на-учнотехничке сарадње са технолошки водећим западним земљама и несврстаним земљама; повећан је обим послова реекспорта и заступања страних фирми; обезбеђена су финансијска средства и оформљене резерве производа НВО за потребе извоза.

Све до 1979. године увоз за потребе ЈНА превасходно је обављала Управа за набавке и продају техничких материјалних средстава ССНО, а изузетно Дирекција. Почев од 1980. године, Дирекција је преузела цео увоз за оружане снаге. У периоду од 1975. до 1980. године Дирекција је проширила своје пословање на 67 страних земаља, а имала је своја представништва у десет земаља.

Преко СДПР-а обављан је увоз: НВО за потребе ЈНА (после 1980. године); потпуних или делимичних лиценци за производњу страних НВО у нашим војним фабрикама; машина, уређаја, лабораторијске и друге опреме за потребе војнотехничких института,

propellants, proximity fuses, several types of artillery ammunition, MALJUTKA anti-tank rockets, STRELA 2M anti-tank rockets, T-72 tanks, Gazelle SA-341 helicopters, etc.;

- The scope of imports of equipment, raw materials and manufacturing components for the defence industry factories was extended;
- Formation began of the Joint Committees for military-economic relations and scientific and technical cooperation between the Yugoslav People's Army and the armed forces of other foreign countries.

Owing to the results of such intensive effort, at the very beginning of this period FDSP concluded contracts for significant projects in the field of capital investment and military engineering. These projects comprised 27% of the total exports in 1975 and 57.7% in 1979; the scope of exports handled by FDSP increased 4.7 times compared to exports from 1971 to 1974; the scope of exports of overhaul and training services also significantly increased; deals in the field of scientific and technical cooperation with the technologically most advanced Western and non-allied countries expanded; the scope of re-export deals and the representation of foreign companies increased; financial assets and ADE surplus were provided for export purposes.

Until 1979, import activities for YPA requirements were mainly handled by the Department for the Procurement and Sale of Technical Materiel within FSND and only exceptionally by FDSP. Since 1980, all imports for the needs of our armed forces have been taken over and handled by FDSP. In the period from 1975 to 1980 FDSP expanded its business activities to 67 foreign countries and had branch offices in ten countries.

In this period FDSP imported the following: armaments and defence equipment for the requirements of YPA (after 1980), complete or partial licences for the manufacture of foreign brands of armaments and defence equipment in our military factories; machines, devices, laboratory and other equipment to

ПРОГРАМ ЈУ-РОМ И ПРОИЗВОДЊА АВИОНСКИХ МОТОРА ВАЈПЕР

Још је ЈУГОИМПОРТ, маја 1971. године, закључио са Румунијом уговор о заједничком пројектовању, изради и испитивању прототипова и серијској производњи дозвучног авиона ОРАО према програму ЈУ-РОМ. За реализацију програма био је задужен комитет, који су чинили представници свих учесника у пројекту. Финализатор производње авиона била је фабрика авиона СОКО из Мостара, уз учешће већег броја коопераната из Србије (УТВА, ТЕЛЕОПТИК, ПРВА ПЕТОЉЕТКА, 21. МАЈ).

Средином 1972. године купљена је лиценца за производњу авионског мотора ВАЈПЕР МК-632-41 (фирме РОЛС-РОЈС). Производња мотора по лиценци паритетно је подељена између Југославије и Румуније. У нашој земљи за производњу мотора ангажовано је више коопераната, а финализатор је био Ваздухопловно-ремонтни завод ОРАО. Освајање производње авиона и авионског мотора учинило је да наша индустрија уђе у мали круг технолошки најразвијених земаља света.

YU-ROM PROGRAM AND THE PRODUCTION OF VIPER AIRCRAFT ENGINES

As early as May 1971, Yugoimport concluded a contract with Romania for joint designing, building and testing of prototypes and for the serial production of the subsonic ORAO aircraft, known as the YU-ROM program. Implementation of the program was managed by a committee composed of representatives from all participants in the project. Final assembly of the aircraft was carried out by the Yugoslav factory of SOKO from Mostar with the participation of a large number of subcontractors from Serbia (e.g. UTVA, TELEOPTIK, PRVA PETOLETKA, 21. MAJ, etc.).

In mid 1972, a licence for production of the VIPER MK-632-41 aircraft engine was bought from the ROLLS-ROYCE company. The manufacture of this engine under licence was arranged as a parity job-share arrangement between Yugoslavia and Romania. In our country, a large number of subcontractors were engaged in manufacturing the engine, while the final assembly was performed by the ORAO Aircraft Overhaul Depot. By mastering the production of the aircraft and the aircraft engine, our defence industry entered the small circle of the technologically most developed countries in the world.

Структура промета у периоду од 1975. до 1980. године (у милионима долара)

Turnover structure from 1975 to 1980 (in millions of US\$)

52 предузећа војне индустрије и ремонтних завода; сировина, репроматеријала, делова

outfit our military technical institutes, defence industry enterprises and overhaul depots raw

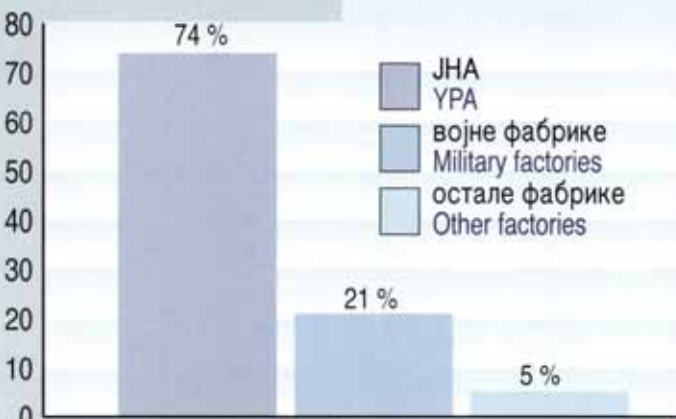
и склопова за потребе домаће производње средстава наоружања и војне опреме.

Из источноевропских земаља (углавном из СССР-а) обављан је увоз НВО за потребе ЈНА који је скоро у потпуности покриван нашим извозом (најзначајнији је био програм извоза делова и склопова за оклопна возила и ваздухоплове, а касније и ремонт бродова). Дирекција је, у уговорима за увоз

НВО од западних фирми, инсистирала на обавезном уношењу клаузуле о контраиспорукама, па је са неким фирмама (АЕРОСПАСИАЛ, БОФОРС, КОЛЕС, МАРКОНИ, СПЕРИ) остварен висок проценат контраиспорука (од 30 до 50 одсто).

Структура увоза према корисницима у периоду од 1975. до 1980. године

materials, manufacturing components, parts and assemblies for the requirements of domestic manufacturers of ADE.

Furthermore, FDSP imported armaments and defence equipment for the requirements of YPA from Eastern European countries (mainly from the Soviet Union). These imports were almost entirely covered by our exports (the most important program was exports of parts and assemblies for armored vehicles and aircraft, and, at a later stage, for the overhaul of ships).

In contracts for imports of armaments and defence equipment from Western companies, FDSP always insisted that a counter-trade clause be incorporated. With some of these companies (e.g. AEROSPATIALE, BOFORS, COLES, MARCONI, SPERRY) FDSP effectuated a considerably high percentage of offset deals (30-50%).

ПЕРИОД ВЕЛИКИХ УСПЕХА

У полувековном пословању СДПР-а период од 1981. до 1990. године био је најуспешнији са становишта реализованог обима укупног спољнотрговинског промета, поготову у домену војног инжењеринга. Уз повећану тражњу НВО на светском тржишту и постојање стабилних и финансијски јаких инвеститора и купаца, на обим пословања повољно је деловало то што је био завршен процес технолошке и производне оспособљености наше војне индустрије. Наиме, у земљи је био завршен развој и успостављена стабилна серијска производња значајних средстава и сложених система НВО (разне врсте муниције; артиљеријска оруђа 122 мм и 122 мм;

PERIOD OF GREAT SUCCESS

During the half century of FDSP operations, the period from 1981 through 1990 was definitely the most successful decade in terms of the total scope of foreign trade, especially in the domain of military engineering services. This was owing to increased demand for armaments and defence equipment on the international market, financially powerful employers and buyers, and the fact that our defence industry had become qualified in technology and production. After completed development of major and complex weapon systems, their stable serial production was established within the country (various kinds of ammunition; 122 mm and 152 mm artillery weapons; self-propelled multiple rocket launchers-OGANJ with a 20 km

РЕФЕРЕНЦЕ ВОЈНЕ ПРИВРЕДЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

У периоду од 1983. до 1985. године завршен је развој више од 200 система и средстава НВО (55 средстава и елемената наоружања, шест бродова и пловних објеката, два лака борбена оклопна возила, 15 транспортних и специјалних возила, 45 наставних средстава и 110 производа опреме - ваздухопловне, морнаричке, за руковођење, командовање и везу и инжињеријске опреме).

Кадровска структура крајем 1985. године била је следећа: у војнотехничким институцима радило је 1.226 стручњака са факултетском спремом (219 магистара и 41 доктор наука); у фабрикама војне индустрије на развоју је радило 1.357 стручњака са факултетском спремом (104 магистара и 20 доктора наука).

Укупна годишња улагања у истраживање и развој кретала су се од око 100 милиона долара почетком 1981. године до 40 милиона долара 1988. године. Крајем 1985. године индустрија НВО производила је више од 400 система и средстава, од чега 90 одсто на основу сопственог развоја и 10 одсто на основу потпуних или делимичних лиценци. У 1985. години на производњи НВО ангажоване су 172 фабрике у својству финализатора (од тога 50 фабрика чланица Заједнице индустрије НВО Југославије) и око 1.000 фабрика у својству кооперанта. Крајем осамдесетих година производни капацитети војних фабрика чланица Заједнице индустрије НВО Југославије износили су око 86 милиона норма часова.

REFERENCES OF THE MILITARY-ECONOMIC SECTOR OF YUGOSLAVIA

From 1983 to 1985 the development of more than 200 systems and ADE materiel was completed (55 armaments and armament elements, 6 ships and boats, 2 light fighting armored vehicles, 15 transportation and special vehicles, 45 teaching aids, 110 equipment products - aeronautical, naval, command, control, communications and engineering).

Personnel structure at the end of 1985: military-technical institutes had 1226 employees with university degrees (219 with master's degrees and 41 with doctoral degrees); military factories had 1357 experts with university degrees engaged on development (104 with master's degrees and 20 with doctoral degrees).

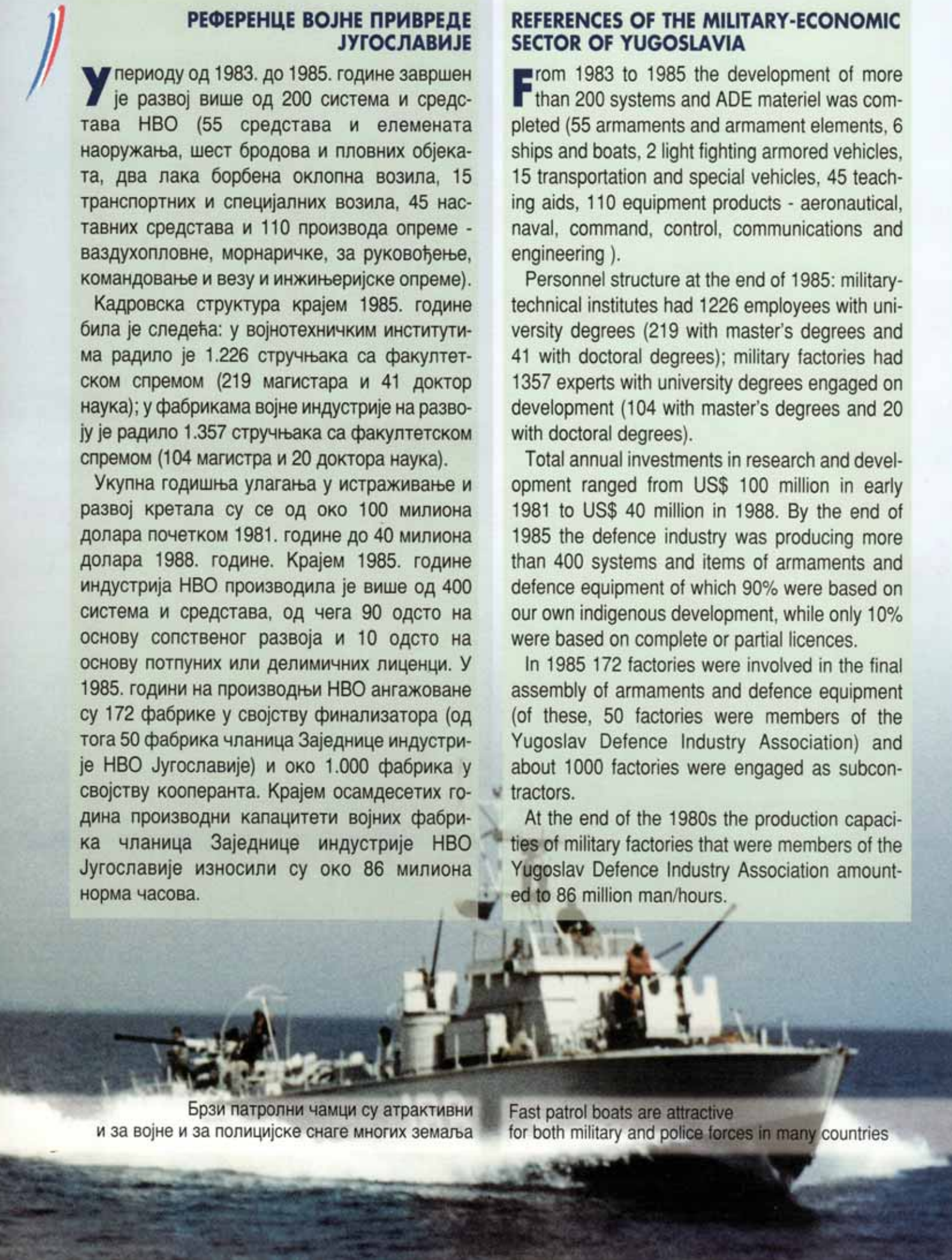
Total annual investments in research and development ranged from US\$ 100 million in early 1981 to US\$ 40 million in 1988. By the end of 1985 the defence industry was producing more than 400 systems and items of armaments and defence equipment of which 90% were based on our own indigenous development, while only 10% were based on complete or partial licences.

In 1985 172 factories were involved in the final assembly of armaments and defence equipment (of these, 50 factories were members of the Yugoslav Defence Industry Association) and about 1000 factories were engaged as subcontractors.

At the end of the 1980s the production capacities of military factories that were members of the Yugoslav Defence Industry Association amounted to 86 million man/hours.

Брзи патролни чамци су атрактивни
и за војне и за полицијске снаге многих земаља

Fast patrol boats are attractive
for both military and police forces in many countries

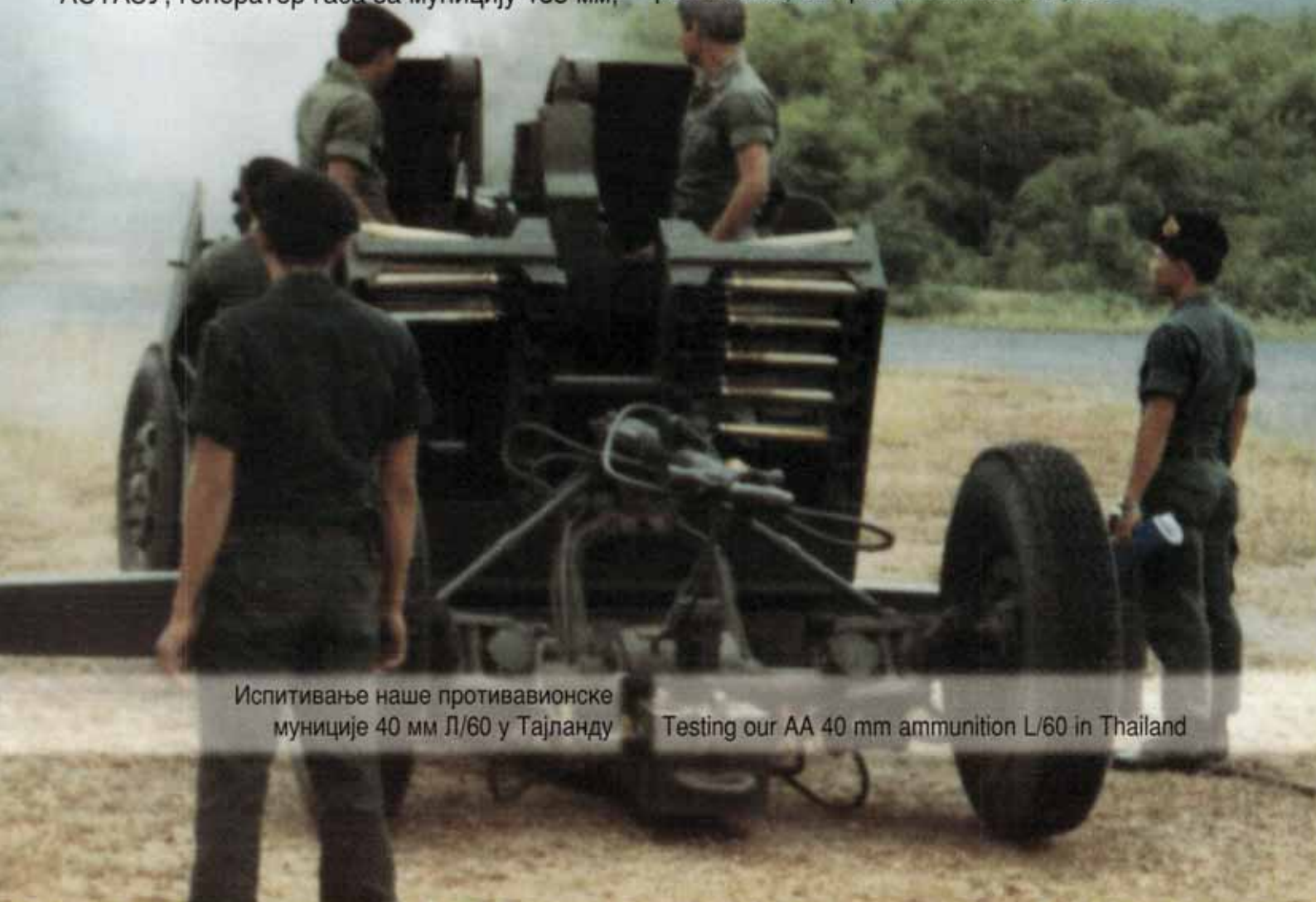

самоходни вишецевни лансери ракета ОГАЊ, домета 20 км, и ОРКАН, домета 50 км; ракетна средства за противоклопну борбу ЗОЉА, ОСА, МАЉУТКА-П; фамилија борбених возила пешадије БВП М80, оклопна возила различите намене, основни борбени тенк М-84 и његове изведене варијанте; авиони СУПЕР ГАЛЕБ, ОРАО и УТВА; хеликоптери вишеструке намене; ракетне топовњаче, подморнице и разне врсте бродова; нова средства везе и електронике; оптоелектроника и системи за управљање ватром разне намене; средства за нуклеарно-биолошко-хемијску одбрану; вежбова и наставна средства; средства позадинског и техничког обезбеђења).

Такође, купљене су потпуне или делимичне лиценце за производњу сложених система и подсистема (међу којима су најзначајније: ракетни системи за противваздушну одбрану на малим и средњим висинама; осматрачко-аквизицијски радар; хеликоптер СА-342; хеликоптерски мотор АСТАЗУ; генератор гаса за муницију 155 мм;

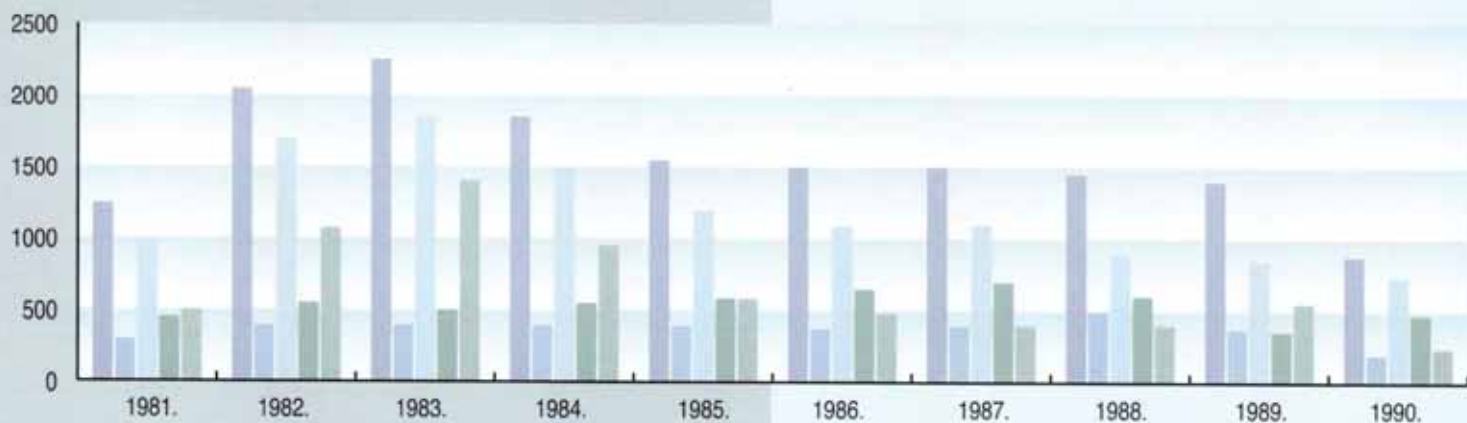
range and ORKAN with a 50 km range; anti-tank rocket weapons such as ZOLJA, OSA, MALJUTKA-P; the BVP M80 family of infantry combat vehicles, armored vehicles for various purposes, the M-84 main battle tank and its modified versions; aircraft SUPER GALEB, ORO and UOVA; multiple purpose helicopters; missile gunboats, submarines and different types of ships; new communications and electronic equipment; optical electronic equipment and fire control systems for different purposes; NBC defence equipment; training equipment and teaching aids; logistics and technical services equipment).

Also, complete or partial licences were bought to manufacture complex weapon systems and subsystems (including the most important: low and medium altitude air defence missile systems; surveillance and acquisition radar; helicopter SA-342; ASTAZOU helicopter engine; base bleed units for 155 mm ammunition; HF-80 transceiver; aircraft cockpit air-conditioning system; collective protection filters, etc.) as well as new technologies for the production of fiberglass, ammonium perchlorate, composite rocket fuels, etc.

Испитивање наше противавионске
муниције 40 мм Л/60 у Тајланду

Testing our AA 40 mm ammunition L/60 in Thailand

Структура промета у периоду
од 1981. до 1990. године
(у милионима долара)

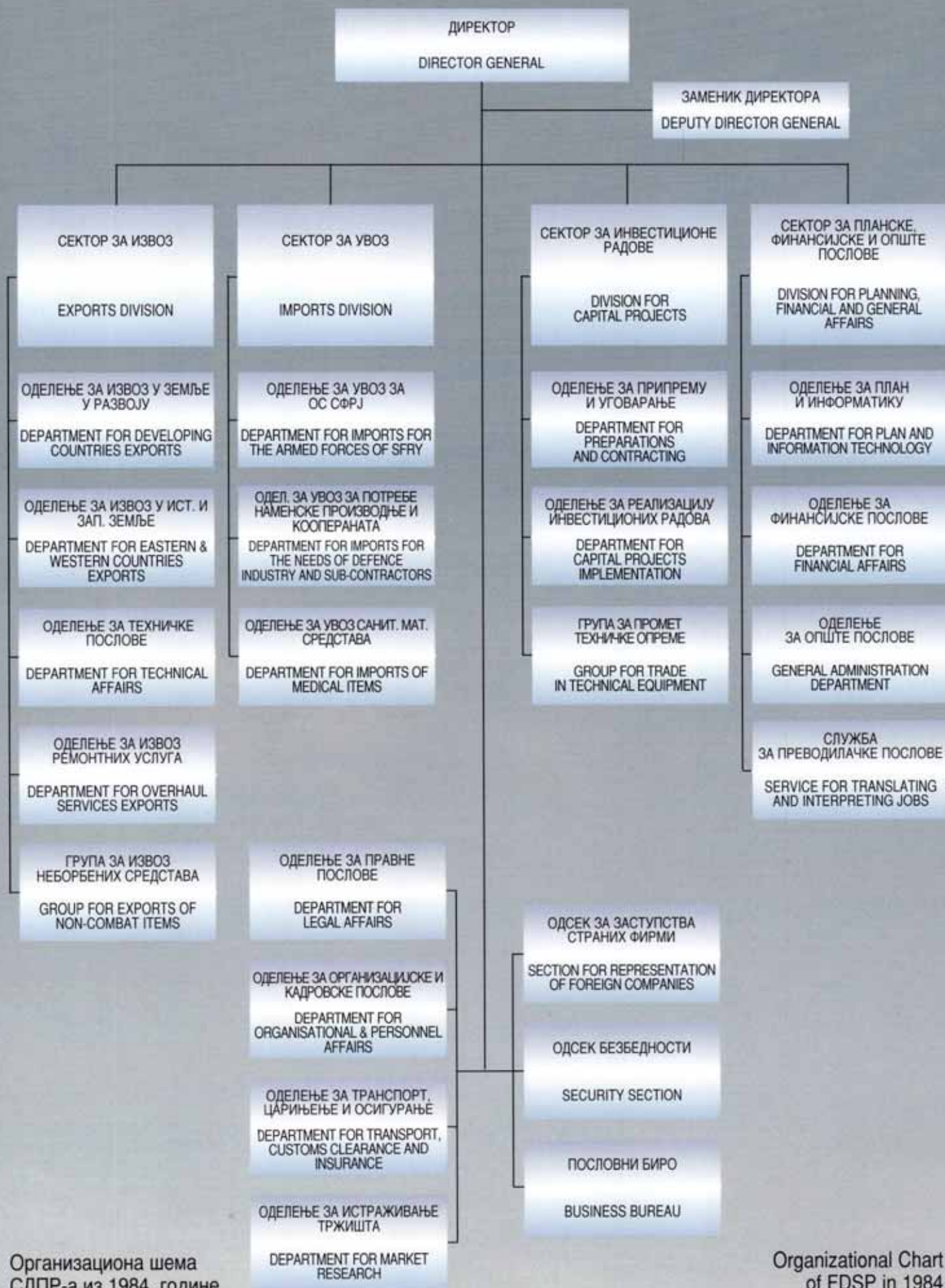
- укупно промет
Total turnover
- увоз
Imports
- укупно извоз
Total imports
- извоз НВО и услуга
Exports of ADE & MES
- извоз ВИ
Exports of MES

Turnover structure from 1981 to
1990 (in millions of US\$)

Посета фабрици авиона
за гашење пожара КАНАДЕР

Visit to the CANADAIR
fire fighting aircraft plant

Организациона шема
СДПР-а из 1984. године

Organizational Chart
of FDSP in 1984

примопредајник ХФ-80; систем за климатизацију кабине авиона; филтри за колективну заштиту, и друго) и нове технологије за производњу оптичког стакла, амонијумперхлората, композитних ракетних горива и друго.

У том периоду Дирекција је била интензивно ангажована у налажењу нових послова, обради понуда, закључењу и реализацији уговора. Резултат таквог рада је импресиван - од 1981. до 1990. године реализован је извоз НВО и услуга војног инжењеринга у вредности од око 12 милијарди долара. Према подацима међународних институција специјализованих за праћење промета НВО, Југославија је неких година у том периоду била у групи десет највећих светских извозника конвенционалног наоружања.

У периоду од 1981. до 1990. године (сем 1990. године) није било великих осцилација у обиму увоза. То је и логично, јер је он у основи планска функција војног буџета. Сталан и благ пораст увоза до 1989. године указује на то да је држава стабилно подржавала процесе опремања оружаних снага и производње наоружања и војне опреме. Извоз НВО и ремонтних услуга је до 1988. године био веома уравнотежен, а смањење извоза НВО у 1989. години последица је повећане количине вишкова НВО источног порекла на светском тржишту. Повећање извоза НВО у 1990. години резултат је реализације значајног уговора, закљученог 1989. године, за извоз тенкова М-84А.

In this period, FDSP was intensively engaged in market research activities and the acquisition of new business, processing orders, concluding new contracts and implementing awarded contracts. The results of these activities undertaken by FDSP were impressive: from 1981 to 1990 the export value of armaments and defence equipment and military engineering services amounted to about US\$ 12 billion. According to data from international institutions specialized in monitoring trade in armaments and defence equipment, Yugoslavia was ranked among the 10 largest world exporters of conventional armaments in some of these years.

Over the entire period from 1981 to 1990 (except for the year 1990) there were no large oscillations in the scope of imports, which is quite logical given the fact that they basically resulted from the planned military budget. The constant and gradual increase in imports to 1989 is evidence of the stable support given by the state to the process of outfitting the Armed Forces and the manufacturing of armaments and defence equipment. Exports of ADE and overhaul services were very balanced until 1988, but in 1989 these exports decreased due to the surplus of armaments and defence equipment of eastern origin available on the international market. In 1990, exports of ADE increased once again through the implementation of a very important contract for M-84A tanks (concluded in 1989).

Демонстрациони лет авиона
УТВА-75 у Јордану 1986. године

Извоз војног инжењеринга није био уравнотежен, што је била последица ослањања на мањи број значајних инвеститора.

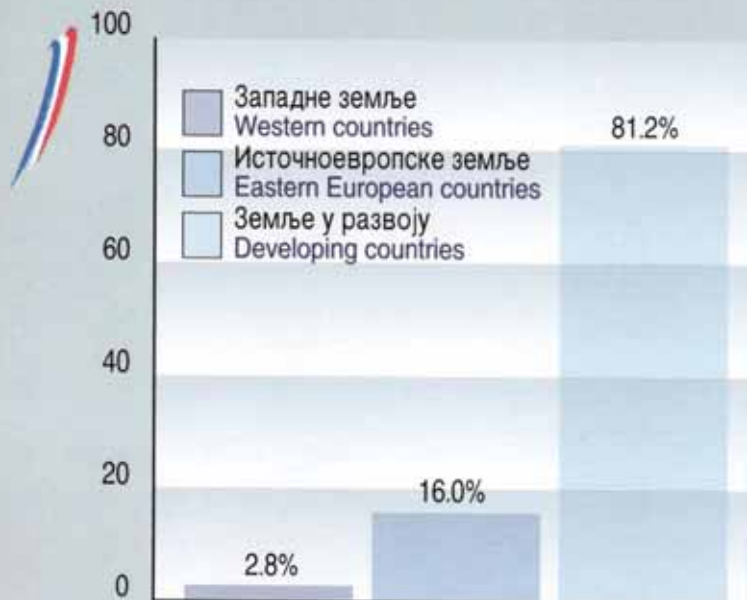
Дирекција је у наведеном периоду преузела целокупан увоз за потребе наших оружаних снага, уз повећање контраиспорука, проширење послова реекспорта и заступања страних фирми. Увозило се из 29 страних земаља, а главна тежња у пословању била је да се што је могуће више вредност увоза покрије нашим извозом. Са источноевропским земљама у периоду од 1981. до 1985. године увоз је покривен са око 114 одсто нашег извоза, а у периоду од 1986. до 1990. године са око 104 одсто (не рачунајући набавке из СССР-а на кредит, према посебним споразумима). Тако изузетан успех остварен је захваљујући томе што је са тим земљама војноекономска сарадња обављана на основу петогодишњих међудржавних споразума и применом клириншког плаћања. Са западним земљама увоз је покривен извозом у обиму од 12 до 18 одсто годишње. Иако недовољан, тај обим није занемарљив ако се зна да је увоз из западних земаља био у просеку око 43 одсто укупног увоза за оружане снаге (пре свега за потребе ваздухопловства и морнарице, као и средства везе и рачунарска техника). Највећи обим контраиспорука био је уговорен са фирмама из Велике Британије и

Exports of military engineering services were not balanced as a consequence of relying on a small number of important employers.

In this period, all imports for the requirements of our armed forces were undertaken by FDSP including an increase in the amount counter-purchases, re-export deals and representation of foreign companies. FDSP imported goods from 29 foreign countries focusing its business efforts on the main goal - achieving a balance between imports and exports. Accordingly, from 1981 to 1985 imports from Eastern European countries were covered with about 114% of our exports, and from 1986 to 1990 with approximately 104% of exports (not counting purchases from the USSR on credit based on special agreements). Such extraordinary success was achieved owing to the fact that military-economic cooperation with these countries was implemented under five-year government-to-government agreements using clearing payment terms. Imports from Western countries were covered with exports ranging from 12% to 18% annually. Although insufficient, this coverage is not negligible when compared with the fact that imports from Western countries amounted, on average, to 43% of total imports for the requirements of the Yugoslav Armed Forces (primarily imports for the requirements of the Air Force and Navy including communications and computer equipment). The highest volume of

UTVA-75 demonstration flight in Jordan, 1986

Структура укупног извоза према земљама за период од 1981. до 1990. године

Total exports by country blocs from 1981 to 1990

Структура укупног увоза према земљама за период од 1981. до 1990. године

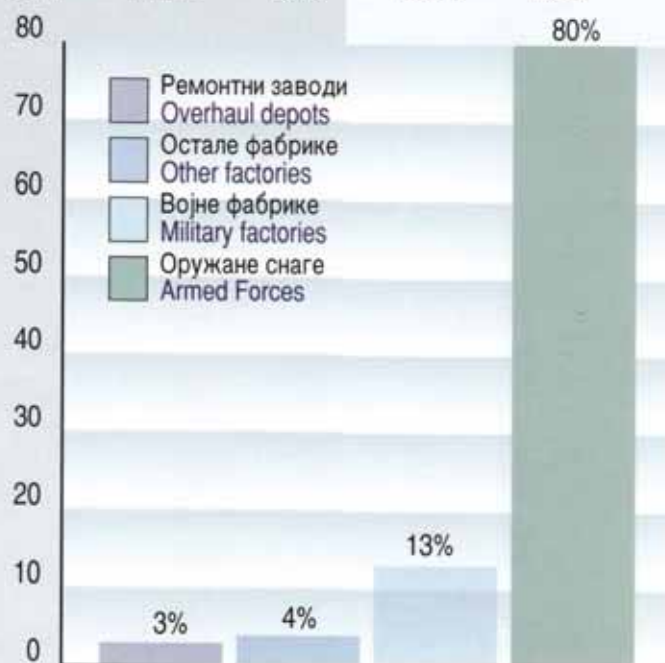
Total imports by country blocs from 1981 to 1990 (in %)

Вредност извоза и увоза у односу на 1981. годину (у индексним поенима)

Exports and imports relative to 1981 (expressed in index points)

Структура увоза по корисницима у периоду од 1981. до 1990. године

Total imports by users from 1981 to 1990

Шведске, а највећи обим контраиспорука остварен је са Шведском (55 одсто) и Канадом (42 одсто). Закључно са 1991. годином изузетно добри резултати контраиспорука остварени су са фирмама АЕРОСПЕЈС (више од 100 одсто од уговореног износа), РОЛС-РОЈС (98 одсто), ДАНЛОП (66 одсто) и МАРКОНИ (52 одсто)

ГОДИНЕ ОТЕЖАНОГ ПОСЛОВАЊА

Крајем осамдесетих и почетком деведесетих година наступиле су значајне промене у Европи и Југославији које су битно и веома неповољно утицале на обављање основне делатности СДПР-а (извоз НВО и ВИ).

Чланице НАТО-а и Варшавског уговора потписале су новембра 1990. уговор о ограничењу конвенционалних снага у Европи, па су се на тржишту наоружања појавили велики вишкови оних производа који су чинили основицу понуде Дирекције. Настављен је процес државне и војне трансформације земаља источне Европе, а крајњи резултат био је распад СССР-а и Варшавског уговора, што је Југославију избацило са тржишта НВО тих земаља.

Под утицајем промена у окружењу, уз унутрашње деловање сепаратистичких снага, наступила је сецесија неких република од СФРЈ, што је изазвало грађански рат на деловима њене територије. Реагујући на избијање војних сукоба на територији СФРЈ, земље Европске уније и САД, јуна 1991. године, увеле су санкције на промет НВО на целој територији претходне Југославије. Савет безбедности ОУН, маја 1992. године, навео је потпуне економске и политичке санкције према СР Југославији.

Дејством наведених ограничења постепено, а у неким областима чак и потпуно, блокиране су функције производње и

counter-purchases was contracted with companies from Great Britain and Sweden, and carried out with Sweden (55%) and Canada (42%). By 1991 major offset deals were implemented with the following companies: AEROSPACE (over 100% of the contracted value), ROLLS ROYCE (98%), DUNLOP (66%) and MARCONI (52%).

YEARS OF DIFFICULT BUSINESS OPERATIONS

At the end of 1980s and beginning of the 1990s, important changes took place in Europe and Yugoslavia that substantially affected the performance of the basic business activities of FDSP (trade in armaments and defence equipment and military engineering services).

In November 1990, members of the NATO Alliance and Warsaw Pact signed an agreement on the restriction of conventional armaments in Europe, the result being that the market was inundated with a surplus of products that were the basic offer of FDSP. The process of state and military transformation continued in the countries of Eastern Europe and eventually resulted in the disintegration of the Soviet Union and the Warsaw Pact; this pushed Yugoslavia out of the ADE markets of those countries.

The consequence of these changes in our environment and the internal activities of separatist forces was the secession of some republics from SFRY followed by the outbreak of the civil war in some parts of its territory. In June 1991, reacting to the outbreak of armed conflicts in SFRY, the countries of the European Union and the USA imposed sanctions on trade in armaments and defence equipment on all of former SFRY. In May 1992, the UN Security Council imposed complete economic and political sanctions on the Federal Republic of Yugoslavia.

The effects of these restrictions were first the gradual and then, in some areas, the complete

промета, транспортних и банкарских услуга. Захваљујући раније закљученим уговорима (током 1989. и 1990. године), у 1991. години остварен је извоз у вредности 54 одсто, а у 1992. години (у периоду до ступања на снагу санкција) само 11 одсто у односу на извоз реализован 1990. године.

У том кратком временском периоду, делимично или потпуно, реализовани су следећи, према технолошком захвату и финасијском обиму, значајнији уговори: испорука тенкова М84А Кувајту, са припадајућом опремом и уз пружање техничке помоћи за њихово одржавање; испорука точкашких возила теренске носивости шест тона и три тоне Саудијској Арабији; и испорука брзих полицијских патролних чамаца Кипру.

Примопредаја једне од шест партија
тенка М84А у земљи купца

blockage of the functions of production and trade, transportation and banking transactions. Owing to previously concluded contracts (in 1989 and 1990) exports in 1991 were valued at 54% of those in 1990, and in 1992 (until the sanctions became effective) exports were valued at only 11% of those achieved in 1990.

During this short time period, the following important contracts, which were complex from both the technological and financial aspect, were implemented (either partially or in full): delivery to Kuwait of M-84A tanks along with all pertaining equipment, including technical assistance for their maintenance; delivery of 3-ton and 6-ton cross-country wheel-based vehicles to Saudi Arabia; delivery of fast patrol boats to the police forces of Cyprus.

During this period, two substantial changes were made in the status of FDSP. In the first

Током тог периода наступиле су две значајне статусне промене у Дирекцији. Пре свега, фебруара 1991. донет је Закон о СДПР-у, према којем је промењен статус и назив Дирекције. Наиме, Дирекција је добила статус установе која обавља послове значајне за остваривање функција федерације, а одлуком Савезног извршног већа именовани су Савет (као највиши орган управљања) и директор Дирекције. На основу одредаба тог Закона престала су права и обавезе Дирекције у односу на формирање и промет резерви производа са посебном наменом. Сходно томе, промењен јој је и назив у Савезна дирекција за промет производа са посебном наменом.

Крајем априла 1992. проглашен је Устав Савезне Републике Југославије и донет Уставни закон за његово спровођење. Одредбама Уставног закона утврђена је

place, in February 1991 a special Law on FDSP was promulgated whereby the status and name of the company were changed. According to this law, the company was given the status of an organization dealing in activities of special interest for the functions of the Federation; based on a decision by the Federal Executive Council, a Management Board (as the top management body) and the Director General were appointed. Pursuant to the provisions of this Law, the rights and obligations of FDSP with respect to establishing and trading in the reserves of armaments and defence equipment ceased. Accordingly, the name was also changed into the Federal Directorate of Supply and Procurement.

At the end of April 1992, the Constitution of the Federal Republic of Yugoslavia and the law governing its implementation were passed. Pursuant to the provisions of this constitutional

Handing over one of six lots of M84A tanks in the purchaser's country

ДА НИЈЕ БИЛО САНКЦИЈА ...

На основу стечене пословне репутације, професионалних маркетиншких активности и динамичких приказа најзначајнијих борбених система из понуде СДПР-а (тенк М84А, вишецевни лансер ракета ОРКАН, авион СУПЕР ГАЛЕБ) створени су били услови да се 1990. и 1991. године, уз потписана писма о намерама, очекује уговарање нових послова велике вредности. Највећи међу њима били су:

- с Ираном, за трансфер технологије за тенк М84А, продају бродова, артиљеријских оруђа и друге опреме (вредност већа од 1,5 милијарди долара);
- с Пакистаном, за испоруку тенкова М84А (вредност већа од 600 милиона долара);
- с Индијом, за испоруку тенковских система за управљање ватром и артиљеријске муниције (вредност већа од 200 милиона долара);
- с америчком компанијом ЏЕНЕРАЛ ДАЈНАМИКС за производњу модернизованог авиона СУПЕР ГАЛЕБ у варијанти ТУРГО-5;
- с Кувајтом, за вишецевни лансер ракета ОРКАН и брзе патролне чамце;
- с Русијом, за изградњу комплекса војних станова.

IF THE SANCTIONS HAD NOT BEEN IMPOSED...

The distinguished business reputation of FDSP recognized world-wide, its professional activities and demonstrations of the most distinguished combat systems offered by FDSP (e.g. the M-84A tank, ORKAN multiple rocket launcher, SUPER GALEB aircraft) followed by some mutually signed letters of intent, had created the prospects for the conclusion of several new large contracts in 1990 and 1991, including:

- With Iran for technology transfer for the M-84A tank, sales of ships, artillery weapons and other equipment (expected contract value of more than US\$ 1.5 billion);
- With Pakistan for the delivery of M-84A tanks (expected contract value of more than US\$ 600 million);
- With India for the delivery of tank fire control systems and artillery ammunition (expected contract value of more than US\$ 200 million);
- With the American company GENERAL DYNAMICS for joint production of a modernized SUPER GALEB as the TURGO-5 version;
- With Kuwait for the ORKAN multiple rocket launcher and fast patrol boats;
- With Russia for the construction of a residential area for military officers.

Освећење брзог патролног чамца
продатог полицији Кипра

Christening a fast patrol boat
sold to the Cyprus Police

обавеза да се до краја 1992. године одређени број закона, па и Закон о СДПР-у, усклади с новим уставом. На основу закључка Савезне владе и одлуке Савета Дирекције, покренут је поступак за трансформацију СДПР-а, па је после прибављања неопходне документације 31. децембра 1992. у Привредном суду у Београду Холдинг компанија ЈУГОИМПОРТ - СДПР уписана у регистар као правни наследник Дирекције.

ИЗВОЗ СРЕДСТАВА НАОРУЖАЊА И ВОЈНЕ ОПРЕМЕ И УСЛУГА РЕМОНТА

Извоз НВО, за све време пословања, био је основна делатност Дирекције. Стога су све организационе и кадровске промене, активности испитивања и комерцијалне обраде тржишта и финансијског обезбеђења најповољнијих услова за реализацију закључених уговора биле усмерене ка најпродуктивнијем обављању те делатности.

Уз подршку војнотехничких института и свих својих комитената (пре свега војних фабрика), Дирекција је, ради промоције своје извозне понуде, формирала и периодично издавала на енглеском језику извозну листу YUGOSLAV DEFENCE EQUIPMENT, веома систематизовано и прегледно оформљену према групама производа. Број средстава и компонената НВО у извозној листи повећавао се из године у годину (1984. године - 992, 1987. - 1136, 1990. - 1620 производа). Осим тога, за скоро све производе Дирекција је формирала и издавала проспекте, каталоге и техничке информације на енглеском језику, а по потреби и на арапском, шпанском, француском и руском језику. За најзначајније производе и групе производа снимљени су промотивни филмови. Дирекција је, са својим комитентима,

law, a certain number of laws, including the Law on FDSP, had to be brought in line with the new Constitution by the end of 1992. By the decree of the Federal government and the decision of the FDSP Management Board, a transformation process was initiated and, after acquiring the necessary documentation, on December 31, 1992 FDSP was entered in the company register of the Commercial Court in Belgrade as YUGOIMPORT-SDPR Holding Company as the legal successor to FDSP.

EXPORTS OF ARMAMENTS AND DEFENCE EQUIPMENT AND OVERHAUL SERVICES

Trade in ADE was the basic activity of FDSP throughout its business life. Accordingly, all organizational and personnel changes made in the company as well as all market research and marketing activities and financial engineering transactions were tailored to and focused on the main goal: the most productive execution of this particular business.

With the support of the military technical institutes and all of its partners, (primarily defence factories) FDSP founded and periodically published in the English language its export publication entitled YUGOSLAV DEFENCE EQUIPMENT, for the purpose of promoting Yugoslav defence products available for export. It contained groups of related products presented in a clearly systematized form. The number of products contained on the export list gradually grew (from 992 items in 1984 to 1136 items in 1987 and 1620 items in 1990). In addition, FDSP prepared and printed brochures, catalogues and technical information for almost all products available for export, in English, and whenever necessary, in Arabic, Spanish, French and Russian too. For its most important products and groups of products, FDSP prepared videotapes for video presentations. Together with its partners, FDSP took part in many international

РЕФЕРЕНЦЕ СДПР-А НА ПОСЛОВИМА ИЗВОЗА У ПЕРИОДУ ОД 1975. ДО 1980. ГОДИНЕ

- продаја школског брода корвете Индонезији;
- продаја школског брода корвете Ираку;
- испорука брдских топова 76 мм М48Б1 Шри Ланки;
- продаја противавионских топова 20/3 мм М55 УАЕ, Египту, Тунису и Хондурасу;
- продаја противтенковских ракета, муниције и ремонт средстава морнарице и ваздухопловства за оружане снаге Египта;
- продаја хаубица 105 мм М56 Гватемали;
- ремонт авиона Ф-86Е за Хондурас;
- вишегодишња индустријска кооперација са Румунијом на производњи авиона ОРАО, у оквиру пројекта ЈУ-РОМ;
- извоз средстава електронике за оружане снаге Мађарске;
- испорука СССР-у делова и склопова за оклопна средства и ваздухоплове;
- ремонт бродова СССР-а, САД и Либије у нашим ремонтним заводима.

SDPR EXPORT REFERENCES FROM 1975 TO 1980

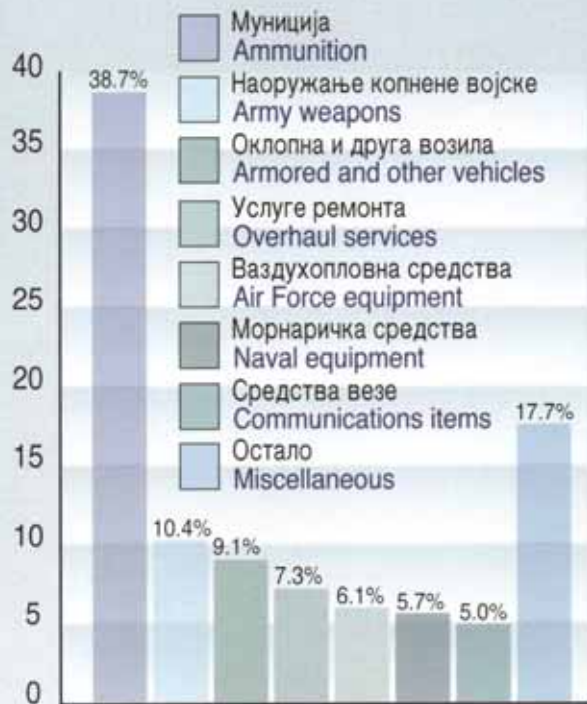
- Sale of a training ship-corvette to Indonesia;
- Sale of a training ship-corvette to Iraq;
- Delivery of M48B1 76 mm mountain guns to Sri Lanka;
- Sale of M55 20/3 mm AA guns to U.A.E, Egypt, Tunisia and Honduras;
- Sale of anti-tank rockets and ammunition, and the overhaul of navy and air force equipment to the armed forces of Egypt;
- Sale of M56 105 mm howitzers to Guatemala;
- Overhaul of F-86E aircraft for Honduras;
- Long-term industrial cooperation with Romania on production of ORAO aircraft within the YU-ROM project;
- Export of electronic equipment for the armed forces of Hungary;
- Delivery of parts and assemblies for armored vehicles and aircraft to the Soviet Union;
- Overhaul of ships for the Soviet Union, USA and Libya at our overhaul depots.

учествовала на многим светским изложбама наоружања и организовала, уз техничку помоћ војних структура, приказе и динамичка демонстрирања средстава наоружања у нашој земљи и у земљама потенцијалних купаца.

Извоз НВО (укључујући и ремонтне услуге) одржаван је на високом годишњем нивоу захваљујући продаји робе и услуга бројним земљама. У периоду до 1980. године остварен је извоз у више од 65 земаља, а у периоду од 1981. до 1990. године усталио се извоз у 60 земаља: у Африци - 15 земаља, Азији - девет, на Блиском и Средњем истоку - шест, у Латинској Америци - седам, Источној Европи - седам и на Западу - шеснаест земаља. У 32 земље оствариван је извоз сваке године, а извозено је и у 20 европских земаља (значајна референца

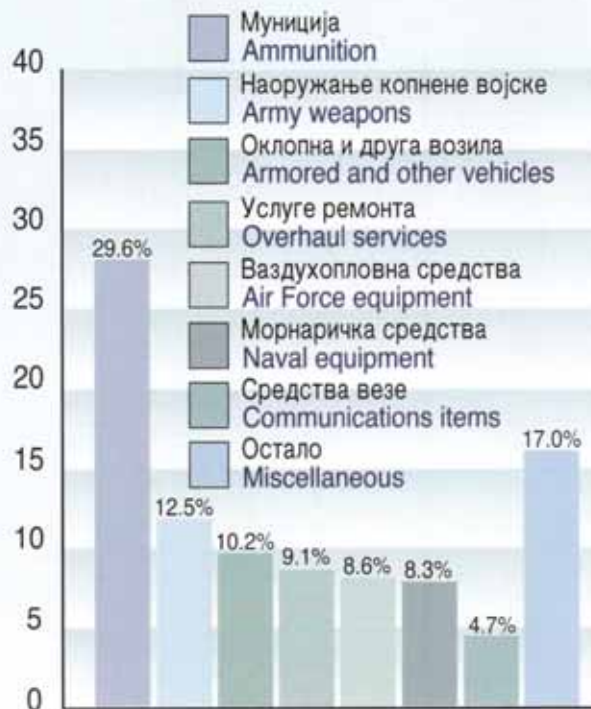
exhibitions of armaments and defence equipment and with the technical assistance of the military authorities, it arranged and conducted many presentations and demonstrations of armaments and defence equipment both in our country and in the countries of potential customers.

Annual exports of armaments and defence equipment (including overhaul services) were maintained at a high level owing to sales of goods and services to a large number of countries. Before 1980 exports were made to over 65 countries, and from 1981 to 1990 they stabilized in 60 countries: 15 countries in Africa, 9 in Asia, 6 in the Middle East, 7 in Latin America, 7 in Eastern Europe and 16 in West Europe. Exports were made to 32 countries every year and were also made to 20 European countries (an important reference indicating the quality of

Структура извоза НВО у периоду од 1975. до 1980. године
према врстама производа

Exports of armaments and defence equipment shown by kinds of product from 1975 to 1980

Структура извоза НВО у периоду од 1981. до 1990. године
према врстама производа

Exports of armaments and defence equipment by kinds of product from 1981 to 1990

Самоходни вишецевни лансер ракета ОРКАН, дмета 50 км, развијен је у међународној кооперацији

ORKAN multi-barrel rocket launcher, 50 km range, developed in international cooperation

Средства радио везе извозена су у источне земље и земље у развоју

Radio communications equipment have been exported to Eastern and developing countries

која указује на квалитет средстава), од чега у пет суседних земаља.

Најзначајнији партнери СДПР-а у извозу НВО и ремонтних услуга биле су следеће земље: у региону Блиског и Средњег истока - Ирак, Кувајт и Сирија; у региону југоисточне Азије - Индија, Индонезија, Малезија и Бурма; у Африци - Либија, Египат, Етиопија, Алжир и Тунис; у Латинској Америци - Перу, Венецуела и Куба; у региону источне Европе - СССР, Румунија, Чехословачка и Пољска.

Структура извоза према врстама производа показује да је муниција убедљиво најпродаванија група производа. Све друге групе производа продаване су у знатно мањем

68 обиму, али су по истом редоследу у обиму

our products) out of which 5 are our neighboring countries.

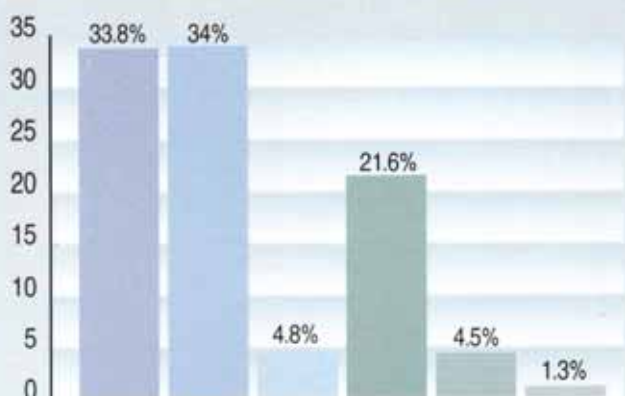
YUGOIMPORT-SDPR's most important partners in ADE trade were the following countries: in the Middle East - Iraq, Kuwait and Syria; in South-East Asia - India, Indonesia, Malaysia and the Union of Myanmar (former Burma); in Africa - Libya, Egypt, Ethiopia, Algeria and Tunis; in Latin America - Peru, Venezuela and Cuba; in Eastern Europe - the Soviet Union, Romania, Czechoslovakia and Poland.

The above structures of exports per kinds of product obviously demonstrate that ammunition was the most marketable product. All other kinds of product were sold on a rather smaller scale, but the same sequence and scale remained

продаје заступљене у целокупном периоду пословања.

Захваљујући значајном уговору за извоз тенкова М-84А Кувајту, крајем осамдесетих година вредност извоза оклопних возила постала је већа од вредности извоза осталих средстава наоружања копнене војске, које се у претходном периоду више извозило и заузимало друго место, одмах после извоза муниције. У другој половини осамдесетих година нагло је повећан обим услуга ремонта, што је наговестило да је на тржишту НВО наступила извесна zasiћеност и да у наредном периоду треба очекивати повећање броја купаца и инвеститора за пројекте модернизације и ремонта постојеће ратне технике.

Првобитно је наш извоз био усмерен преваходно на земље у развоју. Касније је тај извоз смањен, а повећан је извоз у земље источне Европе и на Запад. То указује да је средином осамдесетих година понуда нашег НВО, према борбеним перформансама и квалитету израде, задовољавала строге критеријуме корисника из индустријски и технолошки развијених земаља.

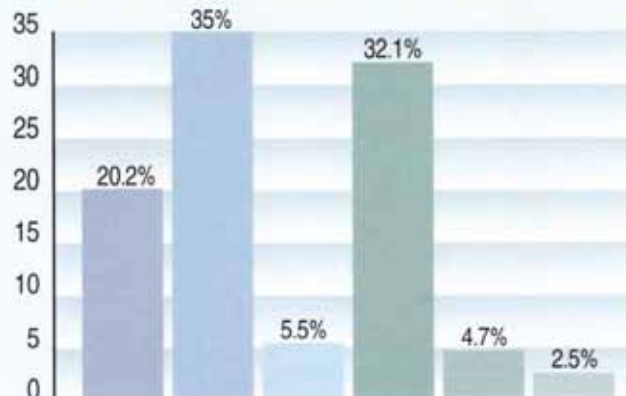
Преглед извоза НВО у периоду од 1975. до 1980. године према регионима

Total exports of armaments and defence equipment from 1975 to 1980 - by region

almost unchanged throughout the entire period.

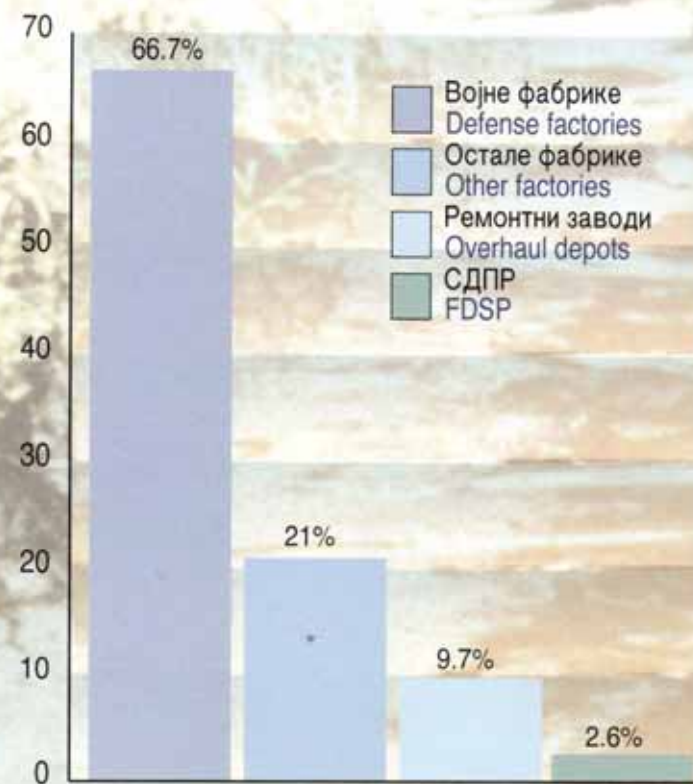
Owing to a major contract for the sale of M-84A tanks to Kuwait at the end of the 1980s, the value of armored vehicle exports exceeded those of other army weapons, which had greater exports in the previous period, ranking second place right after ammunition. In the second half of the 1980s, the scope of overhaul services suddenly increased, which was an indication that the ADE market had become saturated and that the next period would probably see increased demand for projects of upgrading and overhauling existing armaments and defence equipment.

Originally, our export activities were primarily directed towards the developing countries. Later, exports to the developing countries decreased, while exports increased concurrently to Eastern and Western European countries. This indicates that by the mid-1980s, the combat performance features and high workmanship quality of our armaments and defence equipment was such that our materiel always satisfied the rigorous criteria of users in the industrially and technologically most developed countries.

Преглед извоза НВО у периоду од 1981. до 1990. године према регионима

Total exports of armaments and defence equipment from 1981 to 1990 - by region

Структура учесника у извозу у периоду од 1975. до 1990. године

Participants in imports from 1975 to 1990

Извоз НВО према републикама у периоду од 1981. до 1990. године

Export of armaments and defence equipment by republic from 1981 to 1990

- УНИС - ПРЕТИС - Сарајево (муниција)
- UNIS-PRETIS - Sarajevo (ammunition)
- КРУШИК - Ваљево (муниција)
- KRUSIK - Valjevo (ammunition)
- СЛОБОДА - Чачак (муниција)
- SLOBODA - Čačak (ammunition)
- СОКО - Мостар (ваздухоплови)
- SOKO - Mostar (aircraft)
- ЗАСТАВА - Крагујевац (оружје)
- ZASTAVA - Kragujevac (weapons)
- ИСКРА - Љубљана (средства везе)
- ISKRA - Ljubljana (communications equipment)
- ИГМАН - Коњиц (муниција)
- IGMAN - Konjic (ammunition)
- ФАМОС - Сарајево (борбена возила)
- FAMOS - Sarajevo (combat vehicles)
- БРОДАРСКА ИНДУСТРИЈА - Сплит (бродови)
- BRODARSKA INDUSTRIJA - Split (ships)
- ПРВА ПЕТОЛЕТКА - Трстеник (хидраулика)
- PRVA PETOLETKA - Trstenik (hydraulic components)

- БРАТСТВО - Нови Травник (артиљеријска оруђа)
- BRATSTVO - Novi Travnik (artillery weapons)
- СЛАВКО РОДИЋ - Бугојно (упаљачи)
- SLAVKO RODIC - Bugojno (fuses)
- ПРВИ ПАРТИЗАН - Ужице (муниција)
- PRVI PARTIZAN - Užice (ammunition)
- МИЛОЈЕ ЗАКИЋ - Крушевац (хемијска индустрија)
- MILOJE ZAKIC - Kruševac (chemical industry)
- РУДИ ЧАЈАВЕЦ - Бања Лука (електроника)
- RUDI ČAJAVEC - Banja Luka (electronics)
- МИЛАН БЛАГОЈЕВИЋ - Лучани (барути)
- MILAN BLAGOJEVIĆ - Lučani (powders)
- ЗРАК - Сарајево (оптичке справе)
- ZRAK - Sarajevo (optical devices)
- СЛОБОДАН ПРИНЦИП - СЕЉО - Витез (барути)
- SLOBODAN PRINCIP - SELJO - Vitez (powders)
- РИЗ - Загреб (средства везе)
- RIZ - Zagreb (communications equipment)
- ПРВА ИСКРА - Барич (експлозиви)
- PRVA ISKRA - Barič (explosives)

Учешће војних фабрика у извозу
у периоду од 1975. до 1992. године
(у милионима долара); наведене су само фабрике
са извозом већим од 20 милиона долара

Defence industry exports from 1975 to 1992
(in millions of US\$) (only factories whose
exports exceeded US\$ 20 million are listed)

ИЗВОЗ ТЕНКОВА М-84А У КУВАЈТ

После успешних динамичких испитивања, у оштрој међународној конкуренцији, маја 1989. закључен је уговор са Кувајтом за испоруку тенкова М84А (углавном основног борбеног тенка М84АБ и мање количине командних тенкова М84АБК, навигацијских тенкова М84АБН и тенкова за извлачење М84АБИ). Уз испоруку тенкова, уговорена је испорука муниције, резервих делова за одржавање, батеријских и оруђних резервних делова, алата и прибора, наставних средстава, покретних радионица, обука послужилаца тенкова и техничка помоћ у одржавању.

До ступања на снагу санкција међународне заједнице према СРЈ већи део уговора је реализован, а техничка помоћ је организована и реализована пуних десет година после потписивања уговора.

Извоз тенкова М84А Кувајту најзначајнији је робни извозни уговор СДПР-а који је Југославији и СДПР-у обезбедио значајан војнотехнолошки и пословни углед у свету. Концепцијом решења и борбеним перформансама тенк М84А сврстава се у сам светски врх тенкова треће генерације, па су веома брзо многе азијске, афричке и европске земље биле заинтересоване да га уведу у наоружање својих армија.

SDPR'S REFERENCES FOR ARMAMENTS AND DEFENCE EQUIPMENT EXPORTS FROM 1981 TO 1992

- Export of M-84A tanks and pertaining equipment and ammunition to Kuwait
- Export of SUPER GALEB aircraft to Myanmar (Burma)
- Export of GALEB and JASTREB aircraft to Zambia
- Export of UTVA-75 aircraft to Jordan
- Export of 105 mm M56 howitzers to Cyprus and Peru
- Export of 125 mm barrels for the T-72 tank to India
- Export of M55A5 20/3 mm antiaircraft guns to Tunisia
- Export of minesweepers to Hungary
- Export of patrol boats to Iraq
- Overhaul of MiG-21 aircraft for Egypt and Iraq
- Overhaul of helicopters, aircraft and helicopter engines and electronics of Egyptian AA missile systems
- overhaul of Libyan JASTREB and GALEB aircraft
- overhaul of Kuwaiti SA-342 helicopters

Ескадрила школско-борбених авиона СУПЕР ГАЛЕБ продата је 1990. године Мијанмару

Squadron of SUPER GALEB
training-fighter aircraft
sold to Myanmar in 1990

РЕФЕРЕНЦЕ СДПР-А НА ПОСЛОВИМА ИЗВОЗА НВО У ПЕРИОДУ ОД 1981. ДО 1992. ГОДИНЕ

- извоз тенкова М-84А, пратеће опреме и муниције Кувајту;
- извоз авиона СУПЕР ГАЛЕБ Мијанмару (Бурми);
- извоз авиона ГАЛЕБ и ЈАСТРЕБ Замбији;
- извоз авиона УТВА-75 Јордану;
- извоз хаубице 105 мм М56 Кипру и Перуу;
- извоз цеви 125 мм за тенк Т-72 Индији;
- извоз противавионских топова 20/3 мм М55А5 Тунису;
- извоз миноловца у Мађарску;
- извоз патролних чамаца Ираку;
- ремонт авиона МиГ-21 за Египат и Ирак;
- ремонт хеликоптера, авионских и хеликоптерских мотора и електронике ракетних система противваздушне одбране Египта;
- ремонт авиона ЈАСТРЕБ и ГАЛЕБ за Либију;
- ремонт хеликоптера СА-342 за Кувајт.

EXPORTS OF M-84A TANKS TO KUWAIT

Having successfully completed dynamic tests in tough international competition, in May 1989 we were awarded a contract to supply Kuwaiti with M-84A tanks (primarily M84AB basic battle tanks and minor quantities of M84ABK command tanks, M84ABN navigation tanks and M84ABI recovery vehicles). Along with the tanks, we contracted the delivery of ammunition, maintenance spare parts, battery and individual tools and accessories, teaching aids, mobile workshops, training tank crews and technical assistance for maintenance purposes.

Up to the moment the sanctions were imposed on our country by the international community, the major part of the contract had been implemented and technical assistance was arranged and implemented a full ten years after the contract was signed.

Exports of M84A tanks to Kuwait were the most important foreign commodity sale for SDPR, providing Yugoslavia and SDPR with a respectable military-technology and business reputation worldwide. The design solution and combat performance of the M84A tank place it at the very top of third generation tanks and soon numerous Asian, African and European countries were interested in introducing it into the armaments of their armed forces.

КВАНТИТАТИВНЕ ВОЈНО -ТЕХНОЛОШКЕ РЕФЕРЕНЦЕ ИЗВОЗА НВО И РЕМОНТНИХ УСЛУГА

У периоду од 1985. до 1990. године извезене су следеће значајније количине средстава НВО:

- више од 220.000 аутоматских пушака 7,62 мм;
- око 18.000 пушкомитраљеза 7,62 мм;
- око 8.000 минобацача калибра 60 мм, 81 мм, 82 мм и 120 мм;
- више од 230 цеви топова 125 мм за тенк Т-72;
- више од 3.000 противтенковских ручних бацача;
- око 6.000 вођених ракетних система МАЉУТКА;
- више од милијарду метака стрељачке муниције;
- око милион и по артиљеријских метака;
- око три милиона минобацачких мина;
- више од два милиона тромблонских мина;
- више од 30.000 невођених ракетних пројектила различитих калибра;
- више од 720.000 упаљача за минобацачке мине, ракете, артиљеријску и тенковску муницију;
- више од 900.000 заштитних маски;
- више од 10.000 радио - уређаја;
- више од 50 разних пловних објеката.

Извезени су најсложенији системи наоружања, као што су тенк М84А, вишецевни лансер ракета 262 мм ОРКАН, авиони ГАЛЕБ, ЈАСТРЕБ, СУПЕР ГАЛЕБ, патролни чамци, бродови и подморнице.

У периоду од 1975. до 1985. године ремонтвано је више од 70 бродова (СССР, Либија, САД), 60 хеликоптера Ми-8, 33 авиона МиГ-21, 64 авиона ГАЛЕБ и ЈАСТРЕБ, више од 60 мотора за ваздухоплове и око 20 радара (Египат, Либија, Ирак, Судан). У периоду од 1985. до 1990. године значајније ремонтне услуге биле су ремонт око 30 ракетних система противваздушне одбране, више од 25 авиона и 10 хеликоптера, и око 40 подморница и бродова.

QUANTITATIVE MILITARY-TECHNOLOGY REFERENCES FOR EXPORTS OF ADE AND OVERHAUL SERVICES

The quantities of individual ADE materiel exported from 1985 to 1990 are impressive:

- over 220,000 7.62mm submachine guns;
- approx. 18,000 7.62mm machine guns;
- approx. 8,000 mortars: 60mm, 81mm, 82mm and 120mm;
- over 230 125mm gun barrels for T-72 tanks;
- over 3,000 anti-tank hand launchers;
- approx. 6,000 MALJUTKA guided missile systems;
- over one billion rounds of various small arms ammunition;
- approx. 1.5 million artillery shells;
- approx. 3 million mortar shells;
- over two million rifle grenades;
- over 30,000 unguided rocket projectiles of various calibers;
- over 720,000 fuses for mortar shells, rockets, artillery and tank ammunition;
- over 900,000 protective masks;
- over 10,000 radio units;
- over 50 different boats;

We have exported the most complex armaments systems, such as M84A tanks, 262mm ORKAN multi-barrel rocket launchers, GALEB, JASTREB, and SUPER GALEB aircraft, patrol boats, ships and submarines.

From 1975 through 1985 we overhauled over 70 ships (for the USSR, Libya, USA) 60 Mi-8 helicopters, 33 MiG-21 aircraft, 64 GALEB and JASTREB aircraft, over 60 aircraft engines, some 20 radars (Egypt, Libya, Iraq, Sudan). From 1985 to 1990 we carried out significant overhaul services on some 30 AA defence missile systems, on over 25 aircraft and 10 helicopters and on approximately 40 submarines and ships.

ПОСЛОВИ ВОЈНОГ ИНЖЕЊЕРИНГА

MILITARY ENGINEERING ACTIVITIES

Формирањем СДПР-а и формално су створени потребни услови за значајно проширење делатности извоза услуга војног инжењеринга. Експанзија послова војног инжењеринга, у условима јаке међународне конкуренције, била је могућа захваљујући:

Један од индустријских објеката реализованих на принципу „кључ у руке“

When SDPR was founded, the formal prerequisites were created for the considerable expansion of export activities in the field of military engineering. Such expansion of the military engineering business, among strong international competition, was possible owing to:

One of the industrial facilities implemented on the "turn-key" basis

- створеним политичким условима за сарадњу Југославије са земљама у развоју у оквиру Покрета несврстаних земаља;
- формализованој и организованој научно-техничкој и војноекономској сарадњи наших државних органа са државним и војним органима земаља инвеститора;
- већ афирмисаној способности наших предузећа за пројектовање и извођење радова у иностранству;
- спремности и способности СДПР-а да организује, координира и води сложене процедуре и активности носилаца посла у свим фазама реализације уговора са свим учесницима пројекта (државни органи, банке, грађевинска оператива, војна индустрија, цивилна индустрија и оператива, осигуравајуће и транспортне организације, иностране фирме, надлежни органи и организације инвеститора).

С обзиром на садржај пројектних захтева, тражени и остварени квалитет радова, финансијски обим и дужину трајања, број учесника, број и разноврсност примењених технологија, послови војног инжењеринга

- the created political basis for Yugoslavia's cooperation with the developing countries within the non-alignment movement;
- a formalized and organized basis for scientific-technical and military-economic cooperation between our state authorities and the state and military authorities of employer-countries;
- the proven capability of our enterprises in designing and executing of works abroad, and
- the readiness and capability of SDPR to organize, coordinate and manage complex procedures and activities as the main contractor through all stages of implementation with all participants in such projects (state authorities, banks, civil engineering and construction operatives, civilian industries and operatives, insurance and transport organizations, foreign companies, competent authorities and institutions of the respective employers).

Bearing in mind the design assignments, the required and executed quality of work, the financial scope and duration, the number of participants, the magnitude and diversity of the applied technologies, the military engineering jobs implemented by SDPR rank among the

Објекти авио-базе у току градње

Air base facilities under construction

Војна лука у изградњи

A military port under construction

које је реализовала Дирекција спадају у најсложеније инвестиционе пројекте које је Југославија имала у иностранству. То је значајно допринело формирању високог угледа СДПР-а у међународној конкуренцији.

Сви реализовани пројекти војног инжењеринга се могу сврстати у две основне класе: *индустријски објекти* (фабрике за производњу средстава наоружања, фабрике компонената и ремонтни заводи) и *објекти војне инфраструктуре* (војни аеродроми и авио базе, војне луке, базе копнене војске, објекти командовања и везе, војне болнице и јавни објекти).

Пројекти су најчешће реализовани *по принципу кључ у руке*, а обухватили су све аспекте инжењерских активности, од израде студија изводљивости, преко пројектовања, изградње и опремања објекта, до његовог пуштања у рад и верификације процеса рада. У мањем броју пројеката класе индустријски објекти предмет и садржај

Трансфер технологије за индустријску производњу експлозива једна је од најзначајнијих референци Дирекције

most complex capital projects carried out by Yugoslavia abroad. This contributed to the establishment of SDPR's high reputation in tough international competition.

All the military-engineering projects that we have implemented may be classified into two basic categories: *industrial facilities* (factories for the manufacture of armaments and their components, and overhaul depots) and *military infrastructure facilities* (military airports and air bases, military ports, army bases, command and communication facilities, military hospitals and public facilities).

These projects were most often implemented *on the turn-key basis* and encompassed all aspects of engineering activities - from elaboration of feasibility studies, through designing, construction and equipping of the facilities, to their commissioning and final performance tests. In a minor number of executed industrial facility projects, the subject and scope of contracted business also included (in addition to designing and building special-purpose infrastructure facilities) the transfer of Yugoslav technologies and those technologies that we

уговорених послова је обухватао (пored пројектовања и изградње наменских инфраструктурних објеката) пренос домаће технологије или технологије која је освајана (уз ангажовање страних фирми) према техничким захтевима инвеститора. Пренос технологије је подразумевао: израду и предају инвеститору комплетне техничке документације (конструкциона и технолошка документација; технички услови за пријем и контролу производа; упутства за рад и одржавање; нормe и стандарди); испоруку и инсталирање производне, мерне и контролне опреме; обуку кадра инвеститора; техничку помоћ инвеститору у пуштању објеката у рад и верификацију производа.

Дирекција је обављала инжењеринг послове у Алжиру, Анголи, Египту, Ираку, Јордану, Либији, Кувајту, СССР-у и Пољској.

У класи индустријских објеката реализовани су следећи значајнији послови:

- изградња производних објеката са трансфером технологије (индустријски комплекс за производњу барута и експлозива,

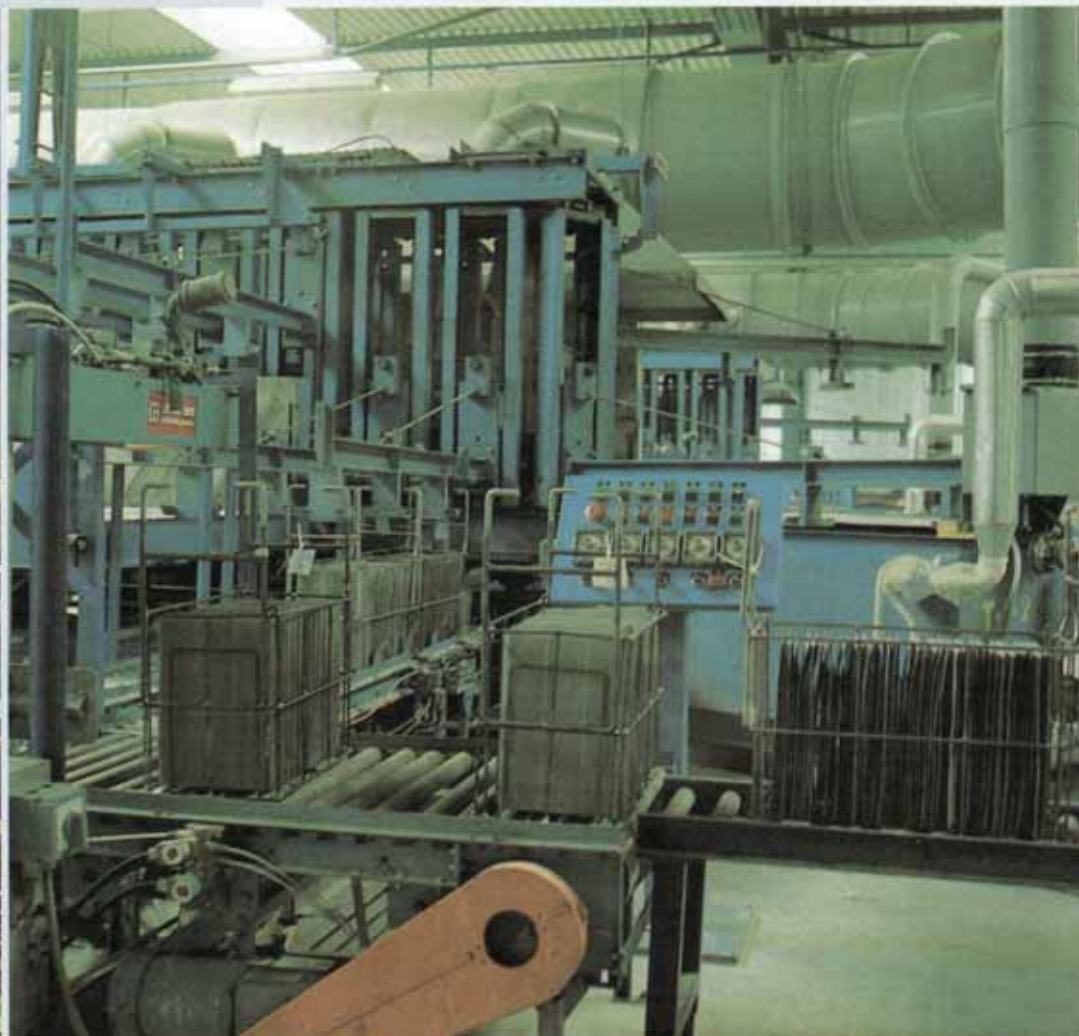
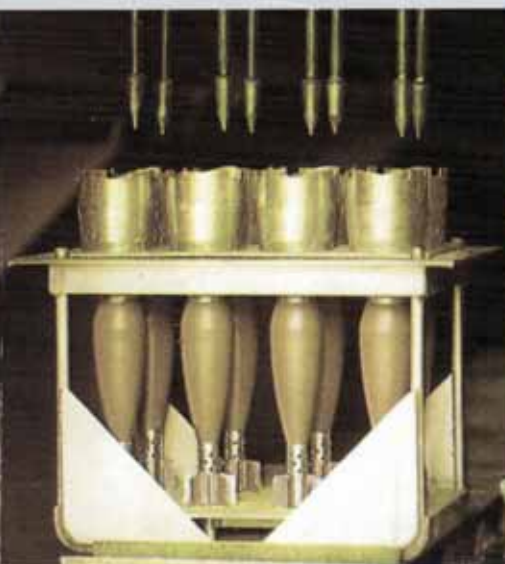
had acquired (with the engagement of foreign companies) in order to fulfill the technical requirements of the relevant employers. Technology transfer implied elaboration and handing-over to the employer: the complete technical documentation (design and process documentation; technical specifications governing product acceptance and control; instructions for operation and maintenance, norms and standards); supply and installation of production, measuring and control equipment; training of the employer's personnel; technical assistance to the employer in the course of setting the relevant facility into operation and performance tests.

SDPR has implemented engineering jobs in: Algeria, Angola, Egypt, Iraq, Jordan, Libya, Kuwait, USSR and Poland.

The following significant jobs were executed belonging to the class of *industrial facilities*:

- *construction of production facilities with transfer of technology*: chemical complex for the manufacture of powders and explosives;

Technology transfer of industrial explosive production is one of the most significant references of FDSP

ИНДУСТРИЈСКИ КОМПЛЕКС ЗА ПРОИЗВОДЊУ БАРУТА И ЕКСПЛОЗИВА

Током 1973. и 1974. године у организацији предузећа ЈУГОИМПОРТ усаглашен је Прелиминарни инжењеринг пројекта за производњу више производа: тринитротолуола, хексоген-пентрита, тетрила, црног барута, нитроцелулозног барута, амонијум-нитрата, натријум-хипохлората, иницијалних експлозива, азотне киселине, разних растварача, пиротехничких смеша, барутних пуњења, бродних лабораторија, опитних станица, полигона, складишта и друге опреме.

Непосредно пре закључења уговора за пројектовање и изградњу Индустијског комплекса за производњу барута и експлозива, због сложености реализације пројекта, наредбом савезног секретара за народну одбрану од 25. децембра 1974. године, формирана је Дирекција пројекта 1 (ДП-1) у саставу СДПР. Сходно закљученом уговору, директор ДП-1 био је на челу југословенског дела заједничког комитета, који је периодично решавао сва техничка и финансијска питања везана за пројекат.

Уговор је потписан децембра 1974. године, а комплекс је завршен јануара 1983. Укупна вредност пројекта је била око 1.100 милиона долара. Комплекс за производњу барута и експлозива највеће је индустријско постројење које је Југославија изградила у иностранству.

factory for the manufacture of small arms; factory for the manufacture of artillery weapons;

- *construction of manufacturing facilities:* aircraft engine overhaul depot; workshop to overhaul tracked vehicles; workshop to overhaul ammunition; depot to overhaul CBR equipment; factory for the manufacture of 60mm and 82mm mortar shells; unit for the production of TNT explosives (reconstruction);

- *designing of production facilities:* industrial complex for production of powders and explosives; aircraft overhaul depot; optoelectronics factory;

- *technology transfer for the production of:* small arms (7.62mm M70 rifle family); 12.7 x 108mm ammunition; 122mm D-30J howitzer and its sighting devices; spare parts for aircraft and their engines.

The total financial scope of executing this type of facility was worth approximately US\$ 2.96 billion. Our defence factories had a considerable share of the financial success in exports of military-industrial engineering capabilities: weapons and armaments factories US\$ 480.6 million,

Једна од пројектованих и изграђених војних болница

фабрика за производњу стрељачког оружја и фабрика за производњу артиљеријских оруђа);

- *изградња производних објеката* (завод за ремонт авионских мотора, радионице за ремонт возила гусеничара, радионица за ремонт муниције, завод за ремонт АБХ опреме, фабрика за производњу минобацачких мина 60 мм и 82 мм и погон за производњу експлозива ТНТ - реконструкција);

- *пројектовање производних објеката* (индустријски комплекс за производњу барута и експлозива, завод за ремонт авиона и фабрика оптоелектронике);

- *трансфер технологије за производњу* (стрељачко оружје - фамилија пушака 7,62 мм М70, муниција 12,7 x 108 мм; хаубица 122 мм Д-30Ј и њене нишанске справе и резервни делови за авионе и моторе).

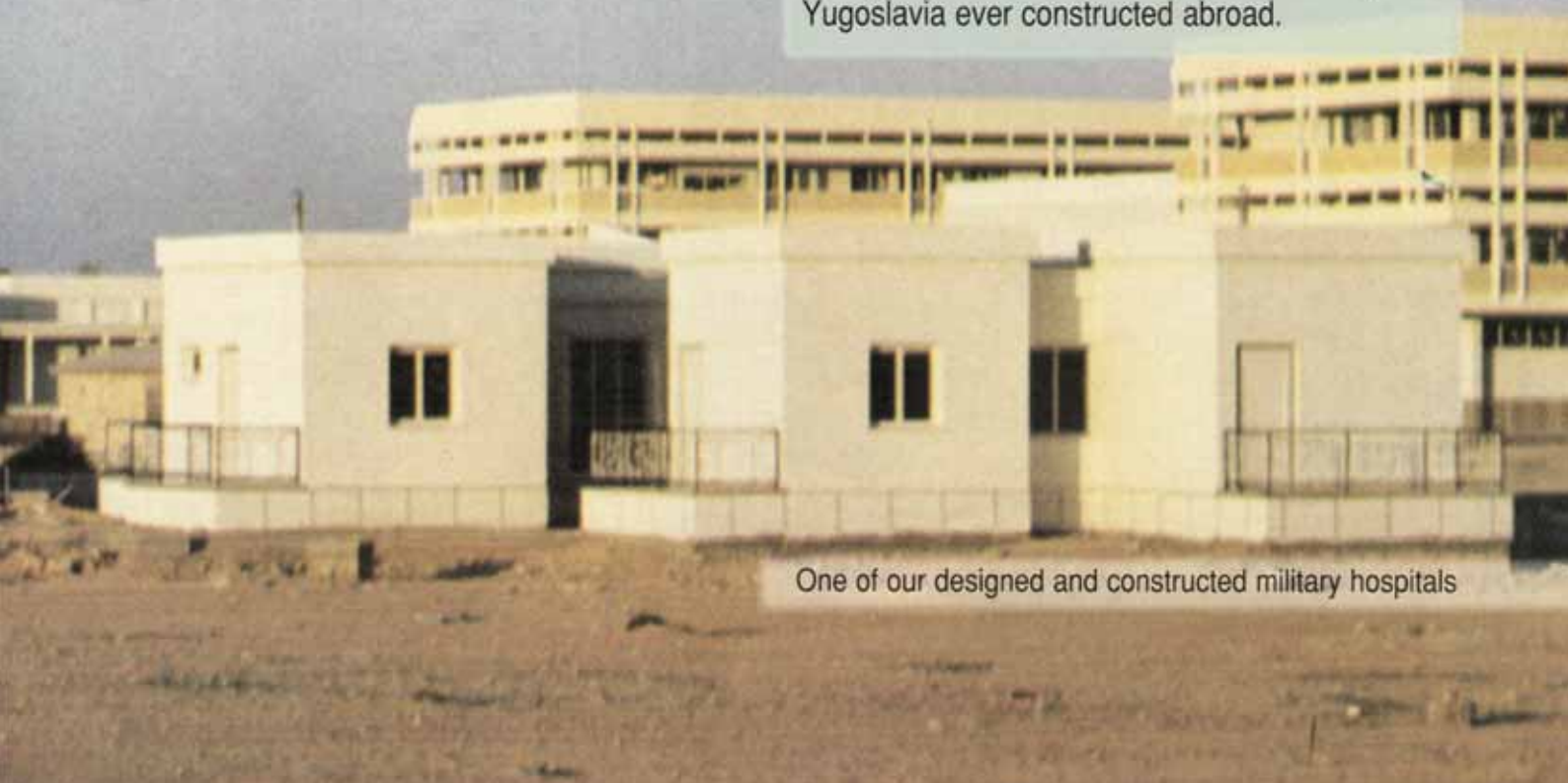
Укупни финансијски обим реализације те класе објеката износио је око 2,96 милијарди долара. У извозу војног индустријског инжењеринга значајно финансијско учешће су оствариле и војне фабрике, од чега:

CHEMICAL COMPLEX FOR THE MANUFACTURE OF POWDERS AND EXPLOSIVES

In the course of 1973 and 1974, YUGOIMPORT coordinated the Preliminary Engineering Design for a project that involved the manufacture of several products: trinitrotoluene, hexogen-penthrate, tetryl, black powder, nitrocellulose powder, ammonium nitrate, sodium hypochlorate, initiating explosives, nitric acid, various solvents, pyrotechnical compositions, propellant charges, numerous laboratories, test stations, firing grounds, storehouses and other equipment.

Immediately before this contract was signed for the design and construction of a Chemical Complex for the manufacture of powders and explosives, due to the complexity of the project, on December 25, 1974, the Federal Secretary for National Defence issued an order to establish the Directorate of Project 1 (DP-1) within SDPR. In conformity with the contract that we concluded, the General Manager of DP-1 headed the Yugoslav part of a Joint Committee whose task was to resolve all technical and financial issues that arose during construction.

The contract was signed in December 1974 and the Complex was completed in January 1983. The total value of the project was US\$ 1.1 billion. This powder and explosives manufacturing Complex is the largest industrial facility that Yugoslavia ever constructed abroad.

One of our designed and constructed military hospitals

фабрике оружја и оруђа 480,6 милиона долара, фабрике електронике 85,9 милиона долара, фабрике муниције 36,8 милиона долара и фабрике барута и експлозива 36,5 милиона долара.

У класи објеката војне инфраструктуре остварено је више значајних пројеката.

Војни аеродроми и авио-базе пројектовани су на основу искустава стечених у Југославији. Скоро сви објекти су грађени у полупустињским условима, а у завршене објекте уграђивана је софистицирана опрема. Најважнији међу тим пројектима били су: изградња савременог аеродрома за војне и цивилне потребе; пројектовање и изградња савремених авио-база; пројектовање и изградња склоништа на постојећим војним аеродромима и изградња авио-писте. Укупна вредност изведених радова износила је око 2,74 милијарде долара.

Војне базе копнене војске пројектоване су са свим елементима инфраструктуре и животног стандарда. Значајни реализовани објекти су тенковска база и регрутни центар. Укупна вредност тих радова износила је око 970 милиона долара.

У домену објеката командовања и везе реализовани су објекти за: командна места (са мирнодопским и заштитним целинама) и центре везе; пријемне и предајне радио-центре и радио-дифузне системе; електронско извиђање и ометање; и смештај опреме и уређаја за ваздушно осматрање, јављање и навођење. Степен и обим заштите појединих објеката био је различит, али су,

electronics factories US\$ 85.9 million, ammunition factories US\$ 36.8 million, and powder and explosive manufacturing factories US\$ 36.5 million.

Several important projects were carried out in the class of *military infrastructure facilities*:

Military airports and air bases were designed on the basis of experience gained in Yugoslavia. Almost all the facilities were constructed in semi-desert conditions and sophisticated equipment was built-in. The most significant among these projects were: construction of a modern airport for military and civilian use; designing and construction of advanced air bases; designing and construction of shelters on existing military airports and the construction of runways. The total value of the executed works was around US\$ 2.74 billion.

Military bases for ground forces were designed with all the infrastructural facilities and living-standard amenities. A tank base and recruiting center were of particular importance. The total value of these works was US\$ 970 million.

Command and communications facilities. In this domain, the following facilities were executed: command posts (with peace-time and protective units) and communication centers; receiving and transmission radio centers and radio broadcasting systems; electronic reconnaissance and jamming; accommodation of equipment and devices for air observation, warning and homing. The degree and scope of protection provided by the executed facilities differs but at the time of their construction all of them were up-to-date functional facilities

ОБУКА И ШКОЛОВАЊЕ

У оквиру реализације пројеката војног инжењеринга и извесног броја уговора за испоруку НВО, у којима је била уговорена техничка помоћ, организована је обука и школовање у нашој земљи и земљи инвеститора за око 8.000 страних полазника различитих специјалности и степена стручне спреме.

TRAINING AND SCHOOLING

Within the framework of carrying out military engineering projects, some contracts for the supply of ADE included technical assistance with the training and schooling in our country and in the employer's facilities of some 8,000 foreign trainees from various fields of expertise and with various qualifications.

Хидроцентрала у изградњи

Hydroelectric power station under construction

углавном, сви у време извођења чинили савремене и функционалне заштитне целине, опремљене најсавременијом југословенском и страном опремом. Укупна вредност изграђених објеката била је око 790 милиона долара.

Пројектоване су, изграђене и предате на употребу и три велике војне болнице. Укупна вредност реализованих објеката износила је око 200 милиона долара.

Пројектовани су и изграђени репрезентативни јавни објекти, високе архитектонске и употребне вредности, укупне вредности око 250 милиона долара.

equipped with the most advanced Yugoslav and foreign equipment. The total value of the constructed facilities was around US\$ 790 million.

Also, three large military hospitals were designed, constructed and handed over for regular utilization. The total value of the executed buildings was around US\$ 200 million.

Public facilities. We designed and constructed first-class buildings of high architectural value and serviceability. The total value of these buildings was approx. US\$ 250 million.

РЕФЕРЕНЦЕ ВОЈНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Објекти ваздухопловства Air Force Facilities

Тип објекта Type of facility	Пројектовано Designed	Изграђено Constructed
Маневарске површине - писте, стајанке (m ²) Maneuvering areas (runways, parking ramps) m ²	30.000.000	12.000.000
Зидани објекти (m ²) Buildings m ²	900.000	400.000
Специјални подземни објекти (m ²) Special underground facilities m ²	800.000	400.000
Хангари, депои, складишта (m ²) Hangars, depots, storehouses m ²	4.200.000	1.500.000
Комплетне базе с енергетским погоном Complete bases with energy plants	18 база 18 bases	8 база 8 bases
Ремонтни заводи Overhaul depots	два завода 2 depots	један завод 1 depot

Објекти морнарице Navy Facilities

Тип објекта Type of facility	Пројектовано Designed	Изграђено Constructed
Морнаричке базе са комплетном инфраструктуром Navy base with complete infrastructure	четири базе 4 bases	једна база 1 base
Синхролифтови и ремонтни простори Synchro-lifts and overhaul areas	два објекта 2	један објекат 1
Ронилачки торњеви и базени Diving towers and pools	три објекта 3	
Склоништа за бродове и подморнице Shelters for ships and submarines	три објекта 3	
Складишта, радионице (m ²) Storehouses, workshops m ²	300.000	

REFERENCES OF MILITARY INFRASTRUCTURE FACILITIES

Објекти копнене војске Army Facilities

Тип објекта Type of facility	Пројектовано Designed	Изграђено Constructed
Фортификациони објекти и склоништа Fortifications and shelters	500	400
Командна места и оперативни центри Command posts and operating centers	60	50
Касарне, разних капацитета (m ²) Military compounds of various capacities m ²	1.500.000	300.000
Војни кампови (m ²) Military camps m ²	500.000	150.000
Складишта HBO (m ²) ADE storing facilities m ²	200.000	80.000
Ремонтни заводи (m ²) Overhaul depots m ²	170.000	60.000

Војни објекти високоградње Military buildings and road construction

Тип објекта Type of facility	Пројектовано Designed	Изграђено Constructed
Болнице Hospitals	7 болница 7	3 болнице 3
Хотели и административне зграде (m ²) Hotels and administration buildings m ²	680.000	320.000
Штабно-командне зграде, клубови (m ²) Army command and headquarter buildings, clubs m ²	450.000	400.000
Стамбени, школски и рекреациони објекти (m ²) Apartments, schools and recreational facilities m ²	8.000.000	3.000.000
Путеви, аутопутеви (км) Roads, highways km	4.500	2.500

КРЕДИТИРАЊЕ ИЗВОЗА НВО И УСЛУГА ВОЈНОГ ИНЖЕЊЕРИНГА

CREDIT ARRANGEMENTS FOR EXPORTS OF ARMAMENTS AND DEFENCE EQUIPMENT AND MILITARY ENGINEERING SERVICES

У периоду пословања ЈУГОИМПОРТА и СДПР-а вредност кредитираног извоза НВО и ВИ износила је 1,004 милијарди долара. Обим извоза на кредит значајно је повећан почев од 1985. године, и то из два разлога: због опадања економских и финансијских могућности земаља у развоју, на које је био оријентисан наш извоз, и због повећања броја конкурентских земаља на нашем традиционалном тржишту и њихових финансијски повољних услова за продају робе и извођење радова. Кредитни услови су били формирани тако да заштите наше интересе на конкретном тржишту и зависили су од врсте робе и услуга, а сводили су се на аванс од 5 до 25 одсто од уговорене вредности, са каматом од 3 до 10 одсто и роком отплате од 5 до 10 година.

Домаћи произвођачи и извођачи радова кредитирани су преко Војног сервиса Народне банке Југославије из три извора средстава:

- из Фонда федерације за кредитирање извоза до 1978. године, а касније из средстава допунског кредита код Југословенске банке за међународну економску сарадњу (ЈУБМЕС);
- из наменски депонованих средстава, која су формирали СДПР и фабрике војне индустрије на основу друштвеног договора о спољнотрговинском пословању у области НВО;
- из средстава фабрика војне индустрије и извођача радова војног инжењеринга и њихових пословних банака.

У структури тих извора учешће ЈУБМЕС-а износило је између 70 и 80 одсто кредитиране вредности извоза.

Оver the period of YUGOIMPORT and SDPR business operations, the value of loan-covered ADE and ME exports totaled US\$ 1.004 billion. The scope of export credit rose considerably starting in 1985 for two reasons: due to a decline in the economic and financial capabilities of the developing countries (to which our exports were directed) and due to the increased number of strong competitor countries on our traditional markets that were able to offer more favorable financial conditions for the sale of goods and execution of works. Our credit arrangements were formed so as to protect our interests on each particular market and were conditioned by the type of goods and services involved. In any case, they were based on an advance payment that ranged between 5% and 25% of the contract value with 3% to 10% interest and re-payment periods extending over 5 to 10 years.

Yugoslav manufacturers and contractors were credited through the Military Department of the National Bank of Yugoslavia with funds emanating from three sources:

- The Federation Fund for Export Credit (until 1978) and later on, from additional crediting funds from the Yugoslav Bank for International Economic Cooperation (JUBMES);
- from special-purpose funds, deposited by SDPR and defence industry factories, based on a social contract on foreign trade business operations in the field of ADE, and
- funds allocated by defence industry factories, military engineering contractors and their commercial banks.

JUBMES bank's share in the credit-covered export value ranged between 70% and 80%.

Пројектовање, изградња и опремање индустријских постројења
сложени су и скупџ послови инжењеринга - објекти петрохемијске индустрије

Designing, building and outfitting industrial structures are complex and expensive engineering works - petrochemical industry facilities

РАД МЕШОВИТИХ КОМИСИЈА ЗА ВОЈНО-ЕКОНОМСКЕ ОДНОСЕ И НАУЧНО-ТЕХНИЧКУ САРАДЊУ У ОБЛАСТИ ВОЈНЕ ТЕХНИКЕ

Плановима убрзаног опремања и техничке модернизације ЈНА с ослонцем на властите снаге условљена је, крајем шездесетих година, потреба за проширењем постојећих и изградњом нових капацитета војне индустрије, као и за унапређењем научно-истраживачког рада у области војне технике. Указала се потреба, такође, за већим увозом неких врста НВО и куповином лиценци за напредне војне технологије. С друге стране, повећана производња НВО и домаћи развој нових система наоружања омогућили су повећан извоз средстава НВО и услуга војног инжењеринга, укључујући и трансфер технологије земљама у развоју.

Узлазни тренд у војно-економској и научно-техничкој сарадњи у области војне технике Југославије са другим земљама указивао је на потребу институционализовања те сарадње на вишем, државном нивоу. Решење је нађено у формирању мешовитих комисија (МК) и мешовитих радних група (МРГ) за војно-економске односе и научно-техничку сарадњу у области војне технике.

Циљ формирања МК и МРГ био је да се успешније искористе и даље унапреде претходно развијени војно-економски односи и војно-техничка сарадња ЈНА са оружаним снагама других земаља. Тиме је требало да се убрзају развој и освајање производње нових средстава НВО и повећају извоз и увоз готових производа, услуга ремонта и војног инжењеринга.

Прва МК формирана је са Чехословачком, а последња с Италијом. Укупно је формирано 15 МК и две МРГ:

WORK OF THE JOINT COMMISSIONS FOR MILITARY-ECONOMIC RELATIONS AND SCIENTIFIC-TECHNICAL COOPERATION IN THE FIELD OF DEFENCE TECHNOLOGY

At the end of the 1960s, the plans to expeditiously equip and technically upgrade the Yugoslav People's Army with reliance on internal forces called for the expansion of existing and the construction of new defence industry capacities and the advancement of scientific and research work in the field of military technology. Within that framework, the need arose to expand the imports of certain types of ADE and to procure licenses for advanced military technologies. On the other hand, the increased production of ADE and in-country development of new weapon systems enabled us to expand exports of our ADE and military engineering services, including technology transfers to the developing countries.

The upward trend in the military-economic and scientific-technical cooperation between Yugoslavia and other countries in the field of defence technology necessitated the institutionalization of such cooperation at a higher, government-to-government level. The solution was found in establishing joint committees (JC) and joint work groups (JWG) for military-economic and scientific-technical cooperation in the field of defence technology.

The aim of constituting JCs and JWGs was to make the best use of and further enhance previously developed military-economic relations and military-technical cooperation between YPA and the armed forces of other countries. This was intended to accelerate development and mastering the production of new ADE, and also to increase imports and exports of final products, overhaul services and military engineering services.

- са земљама источне Европе: Чехословачком (1968), Румунијом (1969), Мађарском (1970), Пољском (1971), ДР Немачком (МРГ, 1974) и Бугарском (1989);
- са земљама Запада: Француском (1969), Шведском (МРГ, 1975), Великом Британијом (1977), САД (1979) и Италијом (1989);

Чланови југословенског дела Мешовите комисије за научнотехничку и војноекономску сарадњу, предвођени генералом Поповићем, у посети фирми БОФОРС (1982.)

The first JC was established with Czechoslovakia and the last with Italy. All together, 15 JCs were formed and two JWGs:

- With Eastern European countries: Czechoslovakia (1968), Romania (1969), Hungary (1970), Poland (1971), DR Germany (JWG - 1974) and Bulgaria (1989);
- With Western European countries: France (1969), Sweden (JWG - 1975), United Kingdom (1977), USA (1979) and Italy (1989);
- With developing countries: Zambia (1971), Egypt, Iraq, Libya and India (all in 1974) and with PDR Korea (1980).

Considering the fact that each of the three groups of countries had different capabilities

Members of the Yugoslav part of the Joint Committee for scientific and military-economic cooperation, headed by General Popović, visiting the BOFORS firm (1982)

• са земљама у развоју: Замбијом (1971), Египтом, Ираком, Либијом, Индијом (све 1974) и НДР Корејом (1980).

С обзиром на то да је свака од наведене три групе земаља имала различите могућности и потребе, то је и приступ сарадњи са њима био прилагођен обостраним интересима:

• са земљама источне Европе: увоз средстава НВО и војних технологија, компензациони послови путем извоза средстава НВО, кооперација у производњи и заједнички наступ на тржишта трећих земаља;

• са земљама Запада: стицање увида у развој и производњу нових средстава НВО, увоз резервних делова и савремене комуникацијске и друге електронске опреме, и компензација увоза извозом робе широке потрошње;

• са земљама у развоју: извоз средстава НВО и услуга, извођење послова војног инжењеринга, заједничко финансирање развоја и кооперација у производњи.

Са СССР-ом МК није формирана, јер су се питања војноекономске и научнотехничке сарадње решавала на нивоу сусрета и посета војних и војнотехничких радних група и делегација.

Мешовите Комисије су формиране на основу међудржавних споразума, а МРГ на основу споразума министарстава одбране, те су, сходно томе, имале значајан државни статус. Копредседници МК са наше стране били су помоћници савезног секретара за народну одбрану за војнопривредну делатност или начелници управа у Генералштабу. Сви секретари МК и МРГ били су из одељења за ВЕО и НТС у области војне технике. Служба која је пратила и организовала рад МК и МРГ била је одговорна за припреме и праћење рада заседања, за обавештавање заинтересованих о резултатима заседања МК и МРГ и за праћење реализације потписаних протокола. Посредовала је између југословенског дела МК и МРГ и иностраних партнера, као и између носилаца развоја и

and requirements, we adjusted our approach to cooperation with each of them to suit mutual interests:

• With Eastern European countries: imports of ADE items and military technologies, offset arrangements based on exports of ADE, cooperation in production and joint approach to the markets of third countries;

• With Western European countries: gaining insight into the development and production of new ADE materiel, imports of spare parts and advanced communication and other electronic equipment, offset deals based on exports of consumer goods;

• With developing countries: export of ADE items and services, execution of military engineering works, joint financing of development and cooperation in production.

A joint committee was not established with the USSR since issues related to military-economic and scientific-technical cooperation were solved through the meetings and visits of army and military-technical work groups and delegations.

Joint Committees were established on the basis of inter-country (government-to-government) agreements and Joint Work Groups were founded on the basis of agreements between the respective ministries of defence and consequently had a high official status. The co-chairmen of such JCs, from the Yugoslav side, were assistants to the Federal Secretary for National Defence for military-economic activities or heads of Military Headquarters departments. All the secretaries of JCs and JWGs came from the Department for Military-Economic Relations and Military-Technical Cooperation in the Field of Defence Technology. The service that monitored and organized the work of the JCs and JWGs was in charge of preparations and monitored the progress of the sessions and it was their duty to inform the interested parties about the results of such JC and JWG sessions and later on to supervise the implementation of the signed protocols. They acted as mediators between the Yugoslav part of the JC or JWG and the foreign

увозно-извозних организација (ЈУГОИМПОРТ, СДПР). Служба за рад МК и МРГ формално је успостављена 1966. године у оквиру Управе за набавке и продаје техничких материјалних средстава. Године 1981. прешла је у Војнопривредни сектор, а 1984. године у Дирекцију.

СДПР - КОМПАНИЈА СВЕТСКОГ ЗНАЧАЈА

У периоду пословања СДПР-а остварен је укупан спољнотрговински промет од преко 20 милијарди долара, а структура је била следећа:

- увоз 23,64 одсто;
- извоз 76,36 одсто;
- извоз НВО и услуга ремонта чинио је 48,6 одсто од укупног извоза;
- извоз војног инжењеринга износио је 51,4 одсто од укупног извоза.

Обим оствареног промета, а поготову извоза, за 18 година пословања био је веома импресиван и сврстао је Савезну

partners, between the R&D institutes and export-import organizations (YUGOIMPORT, SDPR). The service involved in the work of JCs and JWGs was formally established back in 1966 within the Department for the Purchase and Sale of Technical Defence Materiel. In 1981, it was turned into the Military-Economic Sector and in 1984 it became part of SDPR.

FDSP - A WORLD RENOWNED COMPANY

During its business operations, FDSP realized an overall foreign trade turnover in excess of 20 billion dollars with the following structure:

- Imports 23.64%
- Exports 76.36%
- Exports of ADE and overhaul services comprised 48.6% of total exports;
- Exports of military engineering amounted to 51.4% of total exports.

The amount of turnover, exports in particular, over the 18-year business period, was very impressive and placed the Federal Directorate

Структура промета у периоду од 1975. до 1992. године (у милионима долара)

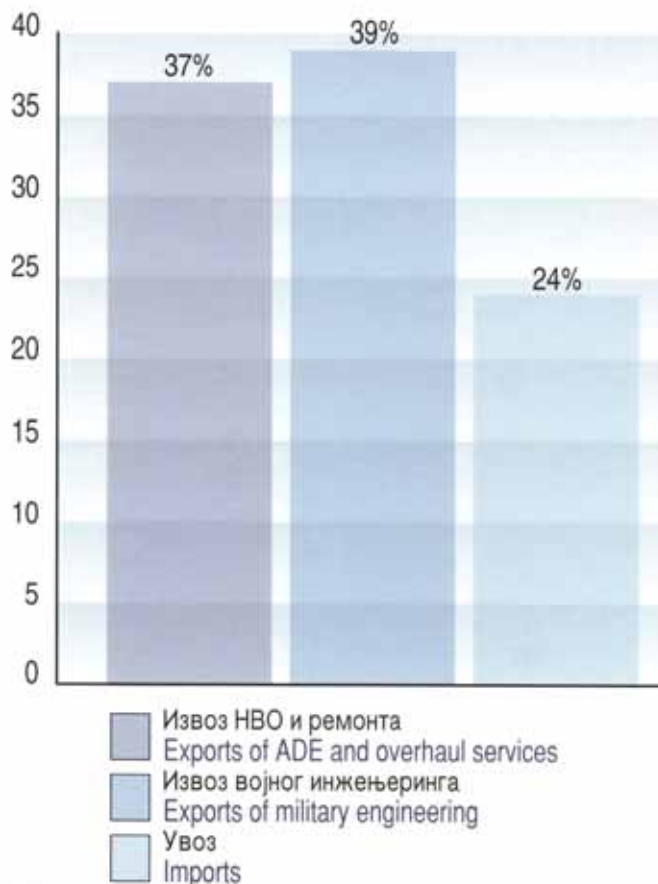
Structure of turnover from 1975 to 1992 (in million US\$)

дирекцију за промет производа са посебном наменом у групу најуспешнијих спољнотрговинских компанија СФР Југославије. Ту

of Supply and Procurement among the most successful foreign trade companies in SFR Yugoslavia. This assertion is corroborated by 91

тврдњу доказује податак да је преко СДПР-а, у периоду од 1981. до 1990. године, остваривано од око 11 до око четири одсто (зависно од године) укупног извоза СФР Југославије.

Код уговорених и реализованих испорука наоружања и војне опреме и завршених радова војног инжењеринга за готовинско плаћање и код кредитирања нашег извоза за све време пословања Дирекције, а нарочито после 1980. године, појављивао се проблем наплате потраживања. Закључно са крајем 1992. године вредност укупних ненаплаћених потраживања била је 6,8 одсто од укупно оствареног извоза.

Структура промета

Structure of turnover

standing debt (receivables) amounted to 6.8% of our total exports.

the fact that from 1981 to 1990, from 11% to 4% of total SFRY exports (depending on the year) were effectuated through SDPR.

Throughout its years of business, and particularly after 1980, SDPR was faced with the problem of collecting payment for contracted and delivered armaments and military equipment, and completed military engineering work - both in cases where cash payment and credit arrangements were involved. Inclusive with the end of 1992, the value of total out-

Completeness, functionality and representative appearance
are essential characteristics of engineering projects - a runway

95 ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИЗМЕЊЕНИМ УСЛОВИМА ADJUSTING TO ALTERED CIRCUMSTANCES

105 САВЕЗНА ДИРЕКЦИЈА - ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ FEDERAL DIRECTORATE - PUBLIC COMPANY

108 ПОВРАТАК НА РАНИЈА ТРЖИШТА RETURNING TO FORMER MARKETS

112 УПРКОС ТЕШКОЋАМА - ПОВОЉНИ ЕКОНОМСКИ ЕФЕКТИ IN SPITE OF DIFFICULTIES - FAVORABLE FINANCIAL RESULTS

116 КОНВЕРЗИЈА НА СОПСТВЕНИ НАЧИН - ПРОДОР НА ЦИВИЛНО ТРЖИШТЕ CONVERSION OUR OWN WAY - JOINING THE CIVILIAN MARKET

118 ЗАВИСНА ПРЕДУЗЕЋА У ЈУГОСЛАВИЈИ SUBSIDIARY COMPANIES IN YUGOSLAVIA

142 МЕШОВИТА ПРЕДУЗЕЋА У ИНОСТРАНСТВУ JOINT-VENTURE COMPANIES ABROAD

146 САВРЕМЕНИ ПОСЛОВНИ СИСТЕМ A MODERN BUSINESS SYSTEM

ЈУГОИМПОРТ - СДПР

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИЗМЕЊЕНИМ УСЛОВИМА

езинтеграција бивше Југославије и деловање спољних војнополитичких и економских мера према СР Југославији у последњој деценији 20. века значајно су утицали на промену услова у производњи и промету НВО и услуга војног инжењеринга, као и на пословање ЈУГОИМПОРТ-СДПР у његовој основној делатности.

Војнополитичко и економско окружење. Санкције уведене СР Југославији стриктно су се примењивале управо у области основне делатности предузећа. Октобра 1996. године укинута су санкције на извоз и увоз НВО, али су априла 1998. поново уведене на увоз наоружања и војне опреме. Априла 1998. заведена је и блокада финансијских и банкарских токова, што је потпуно онемогућило пословање уз регуларно обезбеђивање инструмената и гаранција за плаћање и наплату послова.

Организација СТП НВО и ВИ. Према новим законским и подзаконским актима спољнотрговинске послове у области НВО могу да обављају све спољнотрговинске фирме које добију дозволу од Савезног министарства за одбрану за сваки конкретан извозни или увозни посао. Укључивањем у СТП НВО бројних фирми и појединаца, недовољно оспособљених за ту врсту специфичног промета, угрожава се неопходна функција државе у контроли тог промета и већ стечено поверење и углед ЈУГОИМПОРТ-СДПР код пословних партнера.

Истраживачко-развојни ресурси. Последице утицаја санкција ОУН и недовољног финансирања научноистраживачког и развојног рада после 1988. године учиниле су да наша земља изгуби једно од водећих места у војним технологијама у свету.

YUGOIMPORT - SDPR

ADJUSTING TO ALTERED CIRCUMSTANCES

The disintegration of former SFR Yugoslavia and the effects of foreign military-political economic sanctions imposed on FR Yugoslavia in the last decade of the 20th century brought about substantial changes in the production and trade of armaments and defense equipment, and military engineering services and, consequently, in the main business activities of YUGOIMPORT-SDPR.

Military-political and economic environment. The sanctions imposed on FR Yugoslavia were strictly applied in the very field of YUGOIMPORT-SDPR's main activities. In October 1996, however, the sanctions relating to trade in ADE were lifted, but were again imposed in April 1998 on imports of armaments and defense equipment only. In April 1998 a blockade on financial and banking transactions was imposed that completely obstructed business deals requiring regular instruments and payment guarantees.

Organization of foreign trade in ADE and MES. According to the new laws and by-laws governing foreign trade in ADE, all foreign trade companies were entitled to operate in this field provided they received approval from the Federal Ministry of Defense for each particular export or import deal. The involvement of many companies and individuals who were insufficiently qualified to trade in armaments and defense equipment, which is very specific by nature, hindered the important state function of controlling this type of trade; in the process, the reputation and confidence YUGOIMPORT-SDPR had gained with its business partners were compromised.

Research and development resources. One of the consequences of the UN sanctions and the

Сходно томе, смањена је и конкурентска способност наше понуде на међународном тржишту наоружања и војне опреме.

Производно-технолошки капацитети. Војна индустрија СФРЈ развијана је као складна технолошка целина (мноштво учесника специјализованих за одређене технолошке поступке и производњу компонената), с уравнотеженом расподелом капацитета на целој државној територији. Стога ниједна од новоформираних држава на простору претходне Југославије није у стању да самостално производи сложене борбене системе, али ни целовит асортиман средстава наоружања. У области војног инжењеринга ситуација је много повољнија, јер су на територији СРЈ остала најзначајнија пројектантска и извођачка предузећа, специјализована и афирмисана кроз реализацију великих инфраструктурних пројеката.

Реекспорт НВО. У претходном периоду ЈУГОИМПОРТ-СДПР успоставио је добре пословне односе са многим земљама, па ће неке од њих и у наредном периоду (због традиционалних веза, структуре наоружања или раније успостављене сарадње) бити везане за ЈУГОИМПОРТ-СДПР као свог снабдевача. Због смањених технолошких и производних могућности СРЈ понуда је мања него раније, што је наметнуло потребу да се посебна пажња посвети реекспортним пословима.

Финансирање и кредитирање извоза. С обзиром на финансијску и монетарну ситуацију у СРЈ, изазвану погубним утицајем дуготрајних санкција, држава и банке нису у могућности да финансирају или кредитирају производњу или потенцијалне купце. Без кредитне подршке било је нереално очекивање да ће ЈУГОИМПОРТ-СДПР и домаћа војна индустрија бити конкурентни на тендерима за добијање већег робног пројекта, иако је ЈУГОИМПОРТ-СДПР, у оквиру сопствених могућности и средстава, више пута 96 помагао војну индустрију СРЈ Југославије.

shortage of funds to finance research and development activities after 1988 was that our country lost its place among the leading manufacturers of armaments and defense equipment.

Manufacturing and technological facilities. The defense industry of SFRY was developed as a harmonious technological entity (composed of many participants, each specialized for certain technological processes and components production) with a balanced distribution of facilities and resources throughout the state. Accordingly, none of the newly established states on the territory of former SFRY is capable of manufacturing complex weapon systems or a complete range of armaments and defense equipment by itself. The situation is much more favorable for FR Yugoslavia in the field of military engineering services, since the most prominent designing and construction companies, highly specialized and well-known for their implementation of major infrastructure projects worldwide, remained within the present FR Yugoslavia.

Re-export of armaments and defense equipment. Before the disintegration of SFRY, YUGOIMPORT-SDPR had established good business relations with many countries; even after the breakup they continued to rely on YUGOIMPORT-SDPR as their supplier (because of traditional bonds, the structure of armaments or earlier established cooperation). However, due to the reduced technological and manufacturing capabilities of FR Yugoslavia, its current range of products is narrower than before, which has made it necessary to pay special attention to re-export arrangements.

Financing and crediting exports. Given the financial and monetary situation in FR Yugoslavia caused by the adverse effects of long-term sanctions, the state and banks were no longer in a position to finance or credit either production or potential customers. Obviously, without such financial support it was unrealistic to expect that YUGOIMPORT-SDPR or the Yugoslav defense industry could be competitive

Конкуренција у промету НВО и војног инжењеринга у свету. Напоре са смањењем наших технолошких, производних и извођачких ресурса, на светском тржишту наоружања конкуренција је постала бројнија и технолошки и економски јача, а због спровођења Споразума о ограничењу конвенционалног наоружања у Европи тржишту су понуђени значајни вишкови наоружања.

on tender bids for major projects to supply ADE, in spite of the fact that on several occasions YUGOIMPORT-SDPR assisted the Yugoslav defense industry to the extent of its financial and other capabilities.

Competition in the trade of ADE and military engineering services on the international market. Concurrently with the decline of our technological, manufacturing and construction resources, competition on the international market of armaments and defense equipment became greater and technologically and economically superior. In addition, the international

Расположиви производно-технолошки капацитети обезбеђују израду делова велике сложености

Available manufacturing and technological facilities enable the production of highly complex parts

Београд

Belgrade

Београд 1999. године

Belgrade 1999

Сходно томе СР Југославија није више међу водећим светским извозницима конвенционалног наоружања.

Техничка модернизација и опремање Војске Југославије. Захваљујући добрим резултатима домаћег развоја и програмираној политици опремања домаћим и увозним средствима постигнут је висок ниво техничке опремљености Југословенске народне армије. Војска Југославије наследила је велики део средстава НВО ЈНА, која постепено застаревају. На жалост, тешки економски услови и ограничења наметнута санкцијама онемогућили су увоз за потребе Војске Југославије.

Извоз вишкова наоружања. Војнополитички догађаји и споразуми о ограничењу војних ресурса узроковали су смањење количина и асортимана наоружања Војске Југославије, па су се појавили вишкови, пре свега у области наоружања и неких калибара муниције. ЈУГОИМПОРТ-СДПР, у сарадњи са Савезним министарством за одбрану и Генералштабом ВЈ, активно се укључио у извоз робе са стока и у томе постигао значајне резултате.

Убрзо по увођењу санкција и смањењу обима послова у основној делатности започет је одлив кадра и смањивање броја запослених. У периоду од 1993. до 1996. године ЈУГОИМПОРТ-СДПР напустило је око 100 људи, од чега око 50 у првој години санкција. Будући да је и поред тога сачувана веома стручна и професионална кадровска основа и годинама стицани високи рејтинг и широк круг пословних партнера, као и да је постојала потреба да се редефинише делатност сходно новим условима, интенцијама државе и законској регулативи, требало је да ЈУГОИМПОРТ-СДПР реши неколико кључних питања значајних за његов даљи опстанак:

- како финансијски и економски опстати у условима стриктних ограничења у домену увоза и извоза НВО и услуга војног инжењеринга;

market became flooded with surpluses of conventional armaments as a result of implementation of the Agreement on the limitation of conventional armaments in Europe. Consequently, FR Yugoslavia ceased to be one of the leading world exporters of conventional armaments.

Technical modernization and equipping the Armed Forces of Yugoslavia. Owing to substantial results from local development and the planning policy of outfitting our armed forces with domestic and imported equipment, the Yugoslav People's Army had achieved a high level of technical self-sufficiency. The Armed Forces of Yugoslavia inherited a large quantity of armaments and defense equipment from the former YPA, which, however, was becoming obsolete. Unfortunately, the difficult economic conditions and restrictions imposed by the UN sanctions made it impossible to import anything for the Armed Forces of Yugoslavia.

Exports of surplus armaments. Military and political circumstances and agreements on the limitation of military resources called for a decrease in both the quantity and assortment of armaments and defense equipment of the Armed Forces of Yugoslavia. The result was a surplus mainly of weapons and of certain calibers of ammunition. YUGOIMPORT-SDPR in close cooperation with the Ministry of Defense and the General Staff of the Armed Forces of Yugoslavia, took an active part in exporting the surplus of Army stocks and achieved substantial results.

Soon after the UN sanctions were imposed on FR Yugoslavia causing an inevitable reduction in the scope of YUGOIMPORT-SDPR's main business activities, employees began to leave the company. From 1993 to 1996, 100 employees left YUGOIMPORT-SDPR, about fifty in the very first year of UN sanctions. However, considering that an expert and professional core of personnel still remained along with a high rating and reputation and a wide circle of business partners, in order to adapt to the new unfavorable circumstances and comply with the

- како сачувати и запослити професионални кадар високо оспособљен за обављање свих фаза специфичног процеса спољнотрговинског промета НВО и услуга војног инжењеринга и трансфера технологије;
- како се реорганизовати и спремно дочекати изазове будућности и предстојећих промена;
- како обезбедити место и статус предузећа у односима са Савезном владом, Савезним министарством за одбрану и Генералштабом ВЈ у промењеним условима окружења и законске регулативе.

Упркос превирањима и многим ограничењима, у периоду од 1992. до 1996. године ЈУГОИМПОРТ - СДПР успешно је решио сва наведена питања. Помоћу примењених решења сачувани су углед и имиџ компаније

intentions and regulations of the government, YUGOIMPORT-SDPR had to find solutions to several crucial issues relevant to its further existence:

- How to survive financially and economically in circumstances of stringent restrictions in the field of imports and exports of armaments and defense equipment and military engineering services;
- How to preserve and engage its professional staff that was highly specialized in carrying out all stages of the specific process of foreign trade in armaments and defense equipment, military engineering services and technology transfer;
- How to reorganize the business system to be prepared to respond to any challenges and changes in the future;

Четвороцевни лансер ракета 262 мм - успешан спој два сложена система (лансера ОРКАН и шасије система ЛУНА)

Four-barrel 262mm rocket launcher - a successful combination of two complex systems (ORKAN rocket launcher and LUNA chassis)

која је у стању да се прилагоди променама и наметне у земљи и свету као веома јак и равноправан пословни систем, способан да опстане на домаћем и светском тржишту.

У условима наметнутог потпуног престанка активности у војном домену, а у настојању да сачува кадар и да га стручно преусмери, уз повећан степен ангажовања и директнији увид у стварање профита и смањење трошкова пословања, ЈУГОИМПОРТ-СДПР определио се за оснивање зависних предузећа специјализованих за пословне активности у производњи и промету цивилне робе широке потрошње за тржиште.

- How to secure the company's adequate place and status in relations with the Federal government, Federal Ministry of Defense and General staff of the Armed Forces of Yugoslavia in the changed environment and regulations.

Despite many difficulties and limitations, YUGOIMPORT-SDPR nevertheless managed to successfully resolve all these vital issues in the period from 1992 to 1996. Owing to the applied solutions, the reputation and image were preserved of a company capable of adapting to changes and assuming its place domestically and abroad as a very powerful and reputable business system able to survive on both the local and international market.

In the circumstances of complete embargo imposed on all activities in the military sector, YUGOIMPORT-SDPR was determined to preserve its competent personnel and employ their skills in other business activities along with an increased emphasis on earning a profit and decreasing business expenditures. The option chosen was to establish a number of subsidiary companies specialized in dealing in the production and trade of civilian consumer goods.

САВЕЗНА ДИРЕКЦИЈА - ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ

FEDERAL DIRECTORATE - PUBLIC COMPANY

Иако је крајем 1992. године Савезна Дирекција трансформисана, према важећој законској процедури и регулативи, у Холдинг компанију ЈУГОИМПОРТ-СДПР, пословање се и даље одвијало према ранијем Закону о СДПР-у. Савезна влада је важност тог закона продужавала

Despite the fact that FDSP had been transformed into YUGOIMPORT-SDPR Holding Company at the end of 1992 pursuant to the laws and regulations in effect at the time, its business operations had still continued in accordance with the previously promulgated Law on FDSP. The Federal government kept this law in force until the end of 1996.

Modernized anti-aircraft rocket system STRELA 2MA

све до краја 1996. године. Тада су донета два закона која су битно утицала на статус и улогу СДПР-а у југословенском окружењу. Септембра 1996. донет је нови Закон о производњи и промету наоружања и војне опреме, а у октобру и Закон о Јавном предузећу ЈУГОИМПОРТ-СДПР. Првим законом предвиђено је да се пословима извоза и увоза наоружања и војне опреме могу бавити Савезно министарство за одбрану, јавно предузеће које у ту сврху оснива савезна држава и све друге фирме које су регистроване за послове спољнотрговинског промета. ЈУГОИМПОРТ - СДПР, дакле, од 1996. године јавно је предузеће на савезном нивоу. Називом предузећа повезана су имена из два протекла периода: почетног, под називом ЈУГОИМПОРТ, и из најуспешнијих година, под именом СДПР. Законом је предвиђена могућност власничке трансформације, при чему држава задржава право да остане већински власник са 51 одсто капитала.

Предузеће је организовано на принципу холдинг структуре, са јасно и једнозначно дефинисаним надлежностима и одговорностима у оквиру пословног система ЈУГОИМПОРТ-СДПР. Законом о ЈУГОИМПОРТ-

It was then that two other laws were passed that had an essential impact on the status and role of FDSP in the Yugoslav environment: in September 1996 a new Law on the Production and Trade of Armaments and Defense Equipment was passed and in October the Law on the Public Company YUGOIMPORT-SDPR. According to the first law, imports and exports of armaments and defense equipment could be handled by the Ministry of Defense, a public company founded by the Federal government for that specific purpose, and all other companies which were registered for foreign trade. Accordingly, since 1996 YUGOIMPORT-SDPR has been a public company at the federal level. The company's name links the names from two previous periods: the first part, YUGOIMPORT, was the original name of the company, and the second part, SDPR, was the name under which the company operated during its greatest successes. The law allowed for the possibility of ownership transformation, whereby the government remains majority shareholder with 51% of the capital.

The company was organized as a holding system having clearly and explicitly defined and delegated authorities and responsibilities within the YUGOIMPORT-SDPR business system.

Модернизовани тенк Т-55 резултат је примене савремених техничко-технолошких достигнућа

The upgraded tank T-55 is a result of the applied technical and technological achievements

КАДАР - ОСНОВНА БРИГА И РЕФЕРЕНЦА КОМПАНИЈЕ

ЈУГОИМПОРТ-СДПР организационо и кадровски складно је структуриран и профилисан пословни систем, способан да се развија и прилагођава захтевима и променама на нашем и светском тржишту.

Почетком 1999. године пословни систем ЈУГОИМПОРТ-СДПР (без мешовитих фирми у иностранству) имао је 532 запослена лица: 283 у матичном предузећу у Београду, 26 у представништвима широм света и 223 лица у зависним предузећима у Југославији.

У матичном и зависним предузећима има 190 запослених са факултетском спремом (од тога два доктора наука и шест магистара), 60 са вишом и 167 са средњом школом, 27 високо квалификованих мајстора и 62 лица са нижом школском спремом. С обзиром на то да се три зависна предузећа баве производњом, квалификациона структура кадра одговара врстама послова и технолошким процесима у обављању свих пословних функција у матичном и зависним предузећима.

СДПР предвиђено је да предузеће може да се бави и другим делатностима, под условом да то не ремети основну делатност - спољнотрговински промет НВО и војног инжењеринга. Матично предузеће ЈУГОИМПОРТ-СДПР бави се искључиво пословима спољнотрговинског промета НВО и услуга инжењеринга и трансфера технологије. Зависна предузећа, у којима је матично предузеће већински власник, баве се искључиво цивилним пословима - veleпродајом и малопродајом робе, производњом и услугама.

PERSONNEL - MAIN ASSET AND REFERENCE OF THE COMPANY

As regards internal organization and personnel structure, YUGOIMPORT-SDPR is properly and adequately designed business system capable of further development of its potentials and quick response to requirements and changes at the local and the international market.

At the beginning of 1999 YUGOIMPORT-SDPR alone (without its joint companies abroad) had 532 employees: 283 employees working for the parent company in Belgrade, 26 employees working in the company's representation offices abroad and 223 employees working in its subsidiary companies in Yugoslavia.

Out of the total number of employees working either in the parent company or in subsidiary companies, 190 employees have university degree (of which, two with the doctor's degree and six with the master's degree), 60 have college degree and 167 have secondary school degree; 27 employees are highly skilled and 62 skilled workers. Given the fact that three subsidiary companies deal in manufacturing, the personnel structure is profiled as to be suitable for respective kinds of manufacturing and technological processes managed by them. In other words, all the personnel are highly specialized for conducting all business functions and activities of both the parent company and its subsidiary companies.

According to the Law on the Public Company YUGOIMPORT-SDPR, the company is allowed to deal in other business activities provided they do not detract from its main business activity, foreign trade in armaments and defense equipment and military engineering services. The parent company YUGOIMPORT-SDPR deals exclusively in foreign trade in armaments and defense equipment, military engineering services and technology transfer, while the subsidiary companies in which the parent company is the majority shareholder deal in civilian activities - wholesale and retail trade in consumer goods, production and services.

ПОВРАТАК НА РАНИЈА ТРЖИШТА

Одмах по укидању санкција (1996. године) ЈУГОИМПОРТ-СДПР активирао је свој већ припремљени програм повратка на ранија тржишта. Добри почетни резултати су подстакли домаће произвођаче НВО да се све више обраћају ЈУГОИМПОРТ-СДПР као комисионару, уважавајући напоре и професионализам јавног предузећа, спремност за све облике сарадње и потпуну кооперативност у решавању актуелних проблема и тешкоћа. У оквиру могућности, ЈУГОИМПОРТ-СДПР више пута је сопственим средствима кредитирао производњу за извоз.

Веома јака конкуренција у промету НВО у свету наметнула је потребу интензивирања процеса поновног успостављања сарадње са ранијим, традиционалним партнерима и повезивања са новим купцима на основу професионалних и поузданих односа и враћања поверења у ЈУГОИМПОРТ-СДПР као извозника. Коректним и професионалним пословањем, ефикасним и квалитетним

RETURNING TO FORMER MARKETS

Immediately after the UN sanctions were lifted in 1996, YUGOIMPORT-SDPR activated its plan to return to former markets. Good initial results encouraged domestic manufacturers of ADE to turn to YUGOIMPORT-SDPR as commission agent, appreciating the efforts and professionalism of the public company that was ready for all forms of cooperation and complete teamwork in solving current problems and difficulties. Within its possibilities, YUGOIMPORT-SDPR credited production for export with its own funds.

Very strong competition in the sale of ADE worldwide made it necessary to intensify the process of renewing cooperation with earlier, traditional partners and connecting with new customers based on professional and reliable relations, thereby returning confidence in YUGOIMPORT-SDPR as an exporter. Through correct and professional business operations, efficient and high quality response to the demands and needs of the Yugoslav Armed Forces General Staff and the Federal Ministry

ПРОЈЕКТИ РАЗВОЈА И ОСВАЈАЊА ПРОИЗВОДЊЕ КОЈЕ ЈЕ СУФИНАНСИРАО ЈУГОИМПОРТ-СДПР

- развој ручног ласерског мерача даљине М93;
- освајање серијске производње МПГ-780 (модуларне погонске групе од 780 КС) за модернизацију тенка Т-55;
- развој МПГ-1000 (модуларне погонске групе од 1000 КС) за модернизацију тенкова Т-85-ИИ и Т-72;
- развој противтенковског ракетног система БУМБАР;
- освајање нових врста и типова артиљеријских и тенковских барута;
- почетни развој система за управљање ватром тенка са термовизијом.

DEVELOPMENT PROJECTS AND PRODUCTION MASTERING PROGRAMS CO-FINANCED BY YUGOIMPORT-SDPR

- Development of the M93 hand-held laser range finder;
- Mastering mass production of MPG-780 (780 HP modular power pack) to upgrade the T-55 tank;
- Development of MPG-1000 (1000 HP modular power pack) to upgrade of T-85-II and T-72 tanks;
- Development of the BUMBAR anti-tank missile system;
- Mastering new types of artillery and tank powders;
- Initial development of the thermal imaging fire control system.

Основна одредница пословне политике предузећа је обнављање сарадње са традиционалним партнерима - председник Мугабе у посети ЈУГОИМПОРТ-СДПР-у 1996. године

одзивом на захтеве и потребе Генералштаба ВЈ и Савезног министарства за одбрану, ЈУГОИМПОРТ-СДПР успоставио је висок степен поверења и изванредне односе са наведеним војним органима, као и са највишим државним органима.

Упркос многим ограничењима и утицајима који су веома неповољно деловали на све фазе увоза и извоза, у периоду од 1996. до 1999. године створени су неопходни предуслови за ефикасан и успешан промет НВО и војног инжењеринга:

- пословање је организовано на савременим принципима, с ефикасним менаџментом, примерено променама у окружењу;

The main characteristic of the company's business policy is renewing cooperation with traditional partners - president Mugabe on a visit to Yugoimport-SPDR in 1996

of Defense, YUGOIMPORT-SDPR established a high level of confidence and exceptional relations with these military bodies, and with the highest state bodies.

In spite of numerous limitations and extremely adverse influences that affected all stages of imports and exports from 1996 to 1999, the essential prerequisites were created for efficient and successful trade in ADE and military engineering:

- Business operations were organized on modern principles, with efficient management in conjunction with changes in our surroundings;
- Within the framework of YUGOIMPORT-SDPR capabilities, funding was provided for the

109

- обезбеђено је, у оквирима могућности ЈУГОИМПОРТ-СДПР, финансирање домаћег развоја нових средстава НВО и модернизације постојећих средстава пре свега оних која се траже на тржишту;
- успостављен је систем размене информација (са свим учесницима у процесу израде, нуђења, продаје и транспорта производа) о спољноекономским условима, ценама НВО, условима тржишта и конкуренцији;
- утврђена је нова извозна листа средстава која се приоритетно нуде страним купцима;
- са ЈУ ГАРАНТ банком и другим пословним банкама успостављени су чврсти односи и утврђени критеријуми за кредитирање производа који су атрактивни за извоз;
- измењена је кадровска структура, а унутрашња организација је прилагођена законом регулисаном статусу ЈУГОИМПОРТ-СДПР;
- створени су услови за мотивисање кадра за ефикасно и крајње рационално коришћење ресурса у отежаним условима пословања и

local development of ADE and upgrading existing materiel, primarily those in demand on the market;

- An information exchange system was established (with all participants in the process of product manufacture, offer, sale and transport) regarding foreign trade conditions, ADE prices, market conditions and competition;
- A new export list was made containing items primarily offered to foreign customers;
- Firm connections were established with the YUGARANT Bank and other commercial banks and criteria were determined for crediting products attractive to foreign markets;
- The personnel structure underwent changes and internal organization was adapted to the law that regulates the status of YUGOIMPORT-SDPR;
- Conditions were created to motivate our personnel towards the efficient and highly rational utilization of available resources under aggravated business conditions; and
- A high level of employment was ensured under such circumstances.

Концепт компактних модуларних група високе снаге за модернизацију тенкова серије Т јединствен је у свету

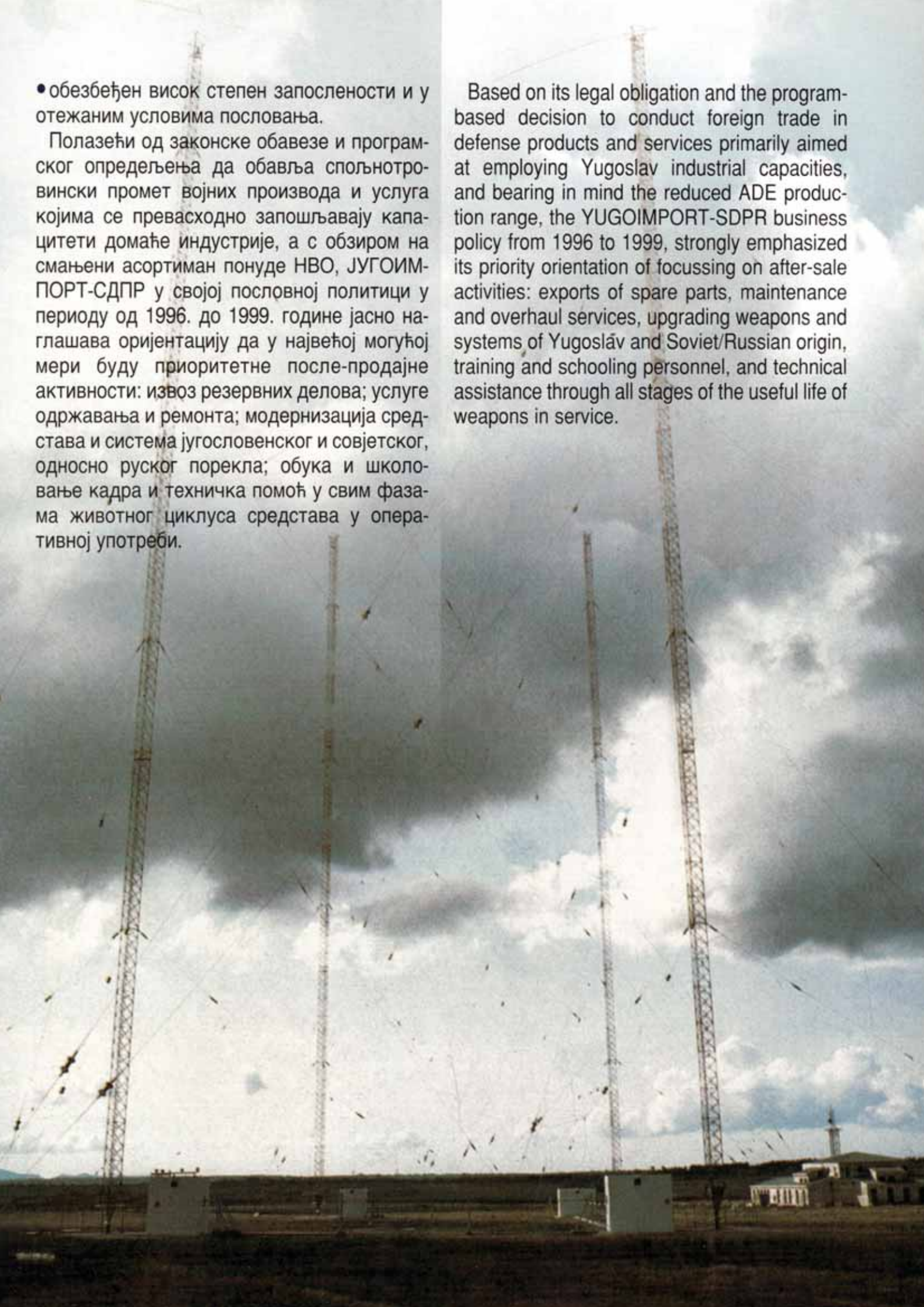
The concept of the compact modular power pack to modernize series T tanks is unique in the world

• обезбеђен висок степен запослености и у отежаним условима пословања.

Полазећи од законске обавезе и програмског опредељења да обавља спољнотрговински промет војних производа и услуга којима се превасходно запошљавају капацитети домаће индустрије, а с обзиром на смањени асортиман понуде НВО, ЈУГОИМПОРТ-СДПР у својој пословној политици у периоду од 1996. до 1999. године јасно наглашава оријентацију да у највећој могућој мери буду приоритетне после-продајне активности: извоз резервних делова; услуге одржавања и ремонта; модернизација средстава и система југословенског и совјетског, односно руског порекла; обука и школовање кадра и техничка помоћ у свим фазама животног циклуса средстава у оперативној употреби.

Based on its legal obligation and the program-based decision to conduct foreign trade in defense products and services primarily aimed at employing Yugoslav industrial capacities, and bearing in mind the reduced ADE production range, the YUGOIMPORT-SDPR business policy from 1996 to 1999, strongly emphasized its priority orientation of focussing on after-sale activities: exports of spare parts, maintenance and overhaul services, upgrading weapons and systems of Yugoslav and Soviet/Russian origin, training and schooling personnel, and technical assistance through all stages of the useful life of weapons in service.

УПРКОС ТЕШКОЋАМА ПОВОЉНИ ЕКОНОМСКИ ЕФЕКТИ

Укупни економски показатељи пословања у периоду од 1996. до 1999. године показују тенденцију сталног успона. После укидања ембарга нагло је повећан промет у 1997. години, а у 1998. години реализован је двоструко већи извоз у односу на претходну годину. Осим тога, вредност новоуговорених послова који се преносе у наредне године гарантује да ће се

ПРОШИРЕНА ИЗВОЗНА ПОНУДА

У периоду после 1992. године развијен је већи број средстава НВО којима је ЈУГОИМПОРТ - СДПР проширио своју извозну понуду:

- аутомат 9 мм савременог дизајна и нове технологије израде;
- комплекти за модернизацију тенкова Т-55 и Т-72 у домену покретљивости (погонске групе са моторима од 780 и 1000 КС), ватрене моћи и заштите;
- нови минобацач 120 мм за домете веће од 12 км;
- поткалибарни пројектили 100 мм (за топ на тенку Т-55) и 125 мм (за топ на тенковима Т-72 и М-84А) са језгром од тешког метала;
- генератор гаса за повећање домета муниције 130 мм, 152 мм и 155 мм;
- вођена противоклопна ракета БУМБАР;
- самоходни вишецевни лансер ракета 128 мм;
- четвороцевни лансер ракета 262 мм на шасији система ЛУНА;
- ракета ваздух - земља са побољшаним системом за вођење;
- дигитални радио - релејни уређаји са противелектронском заштитом;
- радио-уређаји са фреквентним скакањем РУ-5 и РУ-50;
- авио-бомба ФАБ-575 са ласерским упаљачем;
- екструдовано-импрегнисани барути за минобацачке мине.

IN SPITE OF DIFFICULTIES FAVORABLE FINANCIAL RESULTS

Total economic indices for business operations from 1996 to 1999 show a permanent rising tendency. After the sanctions were lifted, a trade boom occurred in 1997, and in 1998 exports doubled with respect to the previous year. In addition, newly contracted work that extends into coming years guarantees that the positive trend of rising ADE exports will continue.

EXPANSION OF EXPORT PRODUCTS

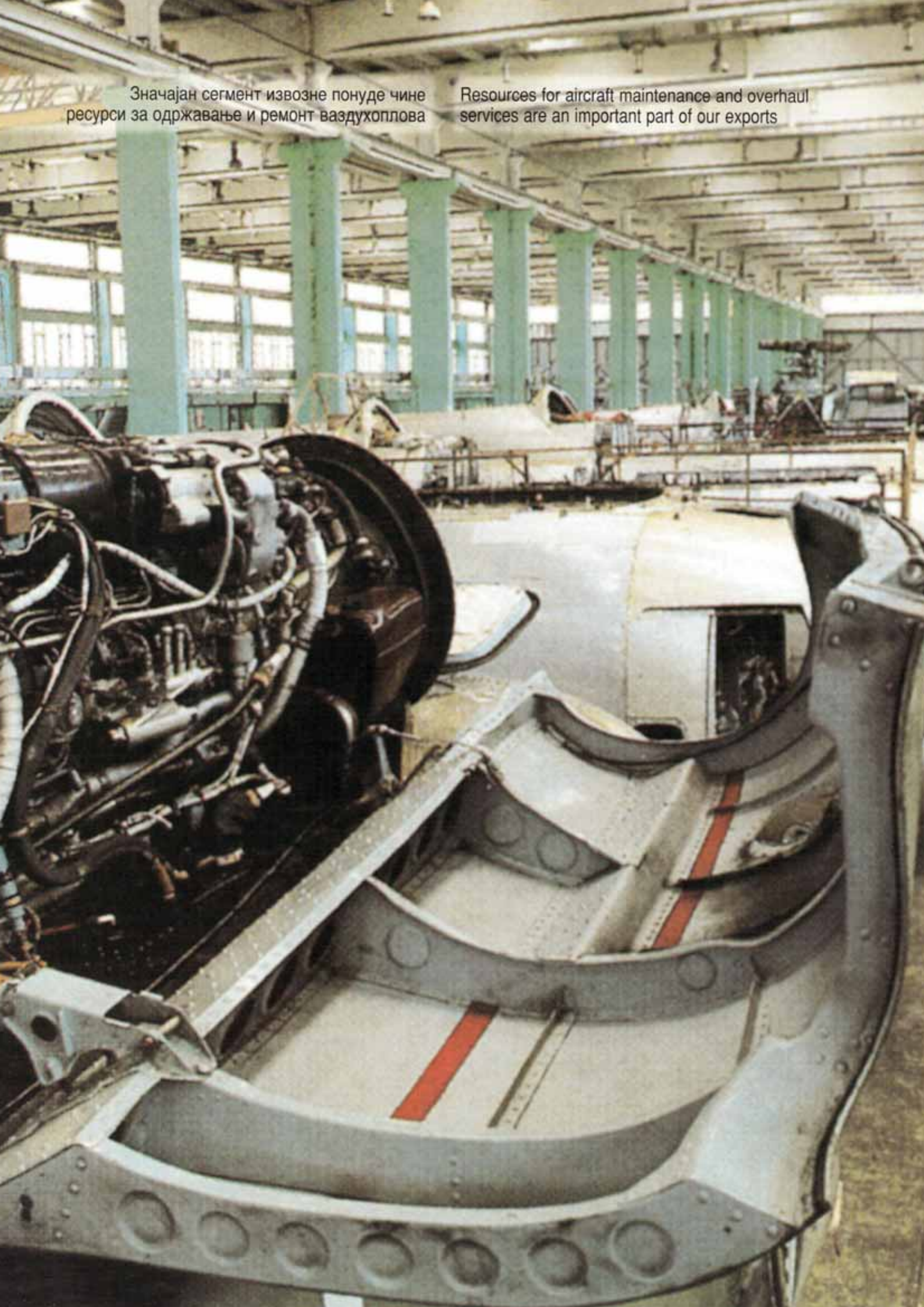
After 1992, a considerable number of ADE materiel was developed and included in the YUGOIMPORT-SDPR export list:

- 9mm machine gun of modern design and new production technology;
- Upgrades for T-55 and T-72 tanks with respect to their mobility (780 HP and 1000 HP modular power packs), fire power and protection;
- New 120mm mortar shell for ranges in excess of 12 km;
- 100mm sub-caliber projectiles (for T-55 tank guns) and 125mm projectiles (for guns mounted on T-72 and M-84A tanks) with a heavy metal core;
- Base bleed units to increase the range of 130mm and 152mm and 155mm ammunition;
- BUBAMAR - guided anti-tank missile;
- Self-propelled 128mm multiple rocket launcher;
- Four-barrel 262mm rocket launcher mounted on the LUNA chassis;
- Air-to-ground missile with improved guidance system;
- Digital radio relay equipment with counter-electronic protection;
- RU-5 and RU-50 frequency hopping radio units;
- FAB-575 air bomb with laser fuse;
- Extruded-impregnated propellants for mortar shells.

Значајан сегмент извозне понуде чине
ресурси за одржавање и ремонт ваздухоплова

Resources for aircraft maintenance and overhaul
services are an important part of our exports

наставити позитивни тренд повећавања обима извоза наоружања и војне опреме.

Ради обезбеђивања робе за продају и испуњавања захтева купаца који инсистирају на што је могуће краћим роковима за преузимање и отпрему уговорених средстава НВО, ЈУГОИМПОРТ-СДПР користио је могућност позајмице са стока Војске Југославије и враћања позајмљених средстава из домаће производње. Тиме се постижу вишеструке користи, а најзначајније су: занављање резерви; оживљавање производње у предузећима војне индустрије; одржавање кључних технологија значајних за одбрану земље; обезбеђивање финансијских средстава за лансирање производње и превазилажење проблема издавања банкарских гаранција за повраћај аванса; проширивање обима понуде; и привлачење већег броја купаца.

Захваљујући потпуном ангажовању запослених, интензивирању контаката са потенцијалним купцима, доброј пословној сарадњи с традиционалним партнерима и агресивном наступу на тржишту, у периоду од 1996. до 1999. године постигнуто је неколико веома важних пословних успеха:

- успостављена је сарадња са многим традиционалним партнерима и настављене су испоруке по уговорима који су били закључени почетком деведесетих година и блокирани за време санкција. Тиме су постигнуте вишеструке користи, а најважнија је обезбеђење упослености капацитета бројних фабрика у металској и војној индустрији;
- новим уговорима са ранијим партнерима и њиховом успешном реализацијом створени су услови за наставак реализације уговора потписаних пре санкција и добијање нових послова, посебно у тенковском програму;
- интензивирани су активности на наплати потраживања из иностранства.

In order to provide products for sale and fulfill customer requirements on the shortest possible takeover and shipment times for contracted ADE items, YUGOIMPORT-SDPR made use of the possibility of borrowing such items from military stocks and returning the materiel from domestic production to the Armed Forces of Yugoslavia. This is beneficial in several respects: reserves were replenished; production revived in defense factories; key technologies for the country's defense were preserved; funding was ensured to launch production and overcome problems concerned with bank guarantees to refund advance payments; the scope of our offer expanded; and new customers were attracted.

Owing to the concerted efforts of our employees, intensified contacts with prospective customers, good business cooperation with traditional partners and an aggressive approach on the market, several very important business successes were achieved from 1996 to 1999:

- Cooperation was established with numerous traditional partners and deliveries continued under contracts that had been concluded in the early 1990s and interrupted at the time of the sanctions. This provided manifold gain, the most important being the employment of capacities of numerous plants in the metal-processing and defense industry;
- New contracts with old partners and their successful implementation created the conditions to continue the execution of contracts that had been signed before the sanctions and to win new jobs, in the tank program in particular;
- We intensified our activities related to the collection of outstanding payments from abroad.

**ИЗВОЗНЕ РЕФЕРЕНЦЕ
ЈУГОИМПОРТ-СДПР У ПЕРИОДУ
ОД 1996. ДО 1999. ГОДИНЕ**

- извоз веће количине појачивача слике друге генерације;
- продаја пробне количине сетова за модернизацију тенка из серије Т (МПГ-1000 и система за управљање ватром);
- извоз сетова за модернизацију тенка Т-55 (МПГ-780);
- извоз склопова и резервних делова за одржавање тенка М-84АБ;
- извоз више десетина хиљада пиштоља, аутоматских пушака и аутомата;
- извоз минобацачких мина и противавионске муниције;
- извоз наоружања са стока Војске Југославије;
- трансфер технологије за производњу савремене муниције калибра 30 мм;
- ремонт авиона и подморница;
- извоз хидрауличких сервосистема за ракетну технику.

**YUGOIMPORT-SDPR'S EXPORT
REFERENCES FROM
1996 THROUGH 1999**

- Exports of large quantities of second generation image intensifiers;
- Sale of a trial lot of T-series tank upgrade kits (MPG-1000 and fire control system);
- Exports of tank T-55 upgrade kits (MPG-780);
- Export of assemblies and spare parts for the maintenance of M-84AB tanks;
- Exports of several thousand pistols, submachine and machine guns;
- Exports of mortar shells and anti-aircraft ammunition;
- Exports of surplus ammunition from the Armed Forces of Yugoslavia's stock;
- Transfer of technology for the manufacture of advanced 30mm caliber ammunition;
- Overhaul of aircraft and submarines;
- Exports of hydraulic servo-systems for missile technology.

КОНВЕРЗИЈА НА СОПСТВЕНИ НАЧИН - ПРОДОР НА ЦИВИЛНО ТРЖИШТЕ

ЈУГОИМПОРТ-СДПР, на свој начин и према сопственом пословном профилу, вишак кадровских и других капацитета оријентисао је ка цивилним пословима, спороводећи на тај начин својеврсну конверзију унутар пословног система. Неспорна је чињеница да то не утиче неповољно на основну делатност предузећа - спољнотрговински промет НВО и војног инжењеринга. Напротив, профит из цивилних програма, у

CONVERSION OUR OWN WAY-JOINING THE CIVILIAN MARKET

In its own way and based on its business profile, YUGOIMPORT-SDPR directed surplus personnel and capacities towards civilian jobs and, in this manner, conducted a unique transformation inside its business system. This has most certainly not had any adverse effect on the company's basic business activity - foreign trade in ADE and military engineering. On the contrary, by financing exports, profit from civilian programs is pumped back into the

Храну и пољопривредну механизацију ЈУГОИМПОРТ-АТЕРА продала је многим земљама света

облику финансирања производње за извоз, враћа се у војну индустрију, што је и предвиђено пословном политиком и финансијским планом предузећа који усваја Савезна влада.

Битна одредница пословне политике ЈУГОИМПОРТ - СДПР у поступку интерне конверзије јесте оријентација на производне програме, па се из године у годину увећава број новоформираних предузећа која се баве производњом или се проширује делатност већ формираних производних предузећа.

defense industry - as specified in the business policy and financial plan of our company that is adopted by the Federal Government.

Throughout the process of internal conversion, the essential, determining factor of the YUGOIMPORT-SDPR business policy has been its orientation towards production programs. The number of newly formed enterprises engaged in production and the expansion of production activities in manufacturing enterprises founded earlier has been increasing from year to year.

Yugoimport-ATERA has sold food and agricultural machinery to many countries throughout the world

ЗАВИСНА ПРЕДУЗЕЋА У ЈУГОСЛАВИЈИ

Процес формирања зависних предузећа започет је 1992. године оснивањем предузећа АТЕРА (велепродаја и малопродаја цивилне робе). Током 1993. године основана су још два предузећа - ПМЦ (пројектовање, менаџмент, консалтинг) и ТРАНС (услуге транспорта и царињења), а 1994. године и предузеће ТУРС (туристичке услуге). Тиме је, практично, започет процес интерне конверзије вишка кадровских и других ресурса матичног предузећа у цивилне, тржишно оријентисане делатности и допуњавање његових основних активности пословима којима треба да се створе услови за опстанак компаније у промененом окружењу, уз смањену понуду дотадашњих основних производа и услуга. Нешто касније, предузећа ТРАНС и ТУРС престала су да постоје. Почев од 1995. године формирана су предузећа која и сада функционишу у саставу пословног система ЈУГОИМПОРТ-СДПР.

Да би могла да се оствари потпуна контрола рада и управљање зависним предузећима, сходно политици развоја целокупног пословног система, матично предузеће ЈУГОИМПОРТ-СДПР одлучило је да у свим зависним предузећима буде већински власник. Стога у свим зависним предузећима управљају управни одбори, у којима већину или чак све чланове именује матично предузеће.

За потребе зависних предузећа финансијску, књиговодствену, правно-кадровску и планско-аналитичку функцију обавља матично предузеће. Такво организационо

SUBSIDIARY COMPANIES IN YUGOSLAVIA

The process of forming subsidiary enterprises began back in 1992 with the foundation of the ATERA company (wholesale and retail trade in civilian products). In the course of 1993 two more enterprises were formed: PMC (designing, management and consulting) and TRANS (shipping and custom clearance services) and in 1994 we formed TURS company to provide tourist services. This marked the beginning of a process of internal conversion through which surplus personnel and other resources of the parent company were transformed into civilian, market-oriented activities in order to supplement basic operations with business that created the prerequisites for the company's survival in changed surroundings, along with a reduction in the supply of our formerly basic products and services. Later on, the enterprises TRANS and TURS closed. As of 1995, new enterprises have been formed which still operate within the YUGOIMPORT-SDPR business system.

To be able to execute full control of the work and management in our subsidiary companies in accordance with the policy of developing the entire business system, YUGOIMPORT-SDPR decided to be the majority owner in all of its subsidiary companies. Therefore, all our subsidiary companies are controlled by executive boards in which the majority of the members, or even all of them, are appointed by the parent company.

решење омогућава зависним предузећима да целокупан кадар ангажују и специјализују за послове својих главних делатности, уз рационално и професионално обављање свих пратећих функција неопходних свакој привредно - правној јединици.

ЈУГОИМПОРТ-АТЕРА

Прво зависно предузеће за спољну и унутрашњу трговину АТЕРА основано је 21. септембра 1992. године, а 20. јуна 1996. трансформисано је у ЈУГОИМПОРТ-АТЕРА и регистровано за спољну и унутрашњу трговину на мало и велико, производњу и услуге.

Период значајних промена започет је 1995. године проширивањем поља рада на увоз репроматеријала за познатог купца и увоз и продају робе широке потрошње. За мало-продају су била отворена три објекта у Београду. У наредној, 1996. години настављен је увоз робе коју је прихватало тржиште, а започет је и извоз робе југословенских произвођача. Са познатом фирмом ДАМ закључен је дистрибутерски уговор за продају риболовног материјала.

Почев од 1997. године, АТЕРА пласира на тржиште производе фирме ЈУГОИМПОРТ - ЕТНО АРТ. У 1997. и 1998. години, кроз програм ХРАНА ЗА НАФТУ, извезене су вакцине и серуми у Ирак и предате понуде за наше фармацеутске производе и медицинску опрему у вредности од око 440 милиона долара. Уговорена је продаја 150.000 тона пшенице у вредности од 21 милион долара. Значајан је и посао увоза и продаје бетонског гвожђа, а реализован је и извоз делова намештаја у Немачку и трактора у Јемен.

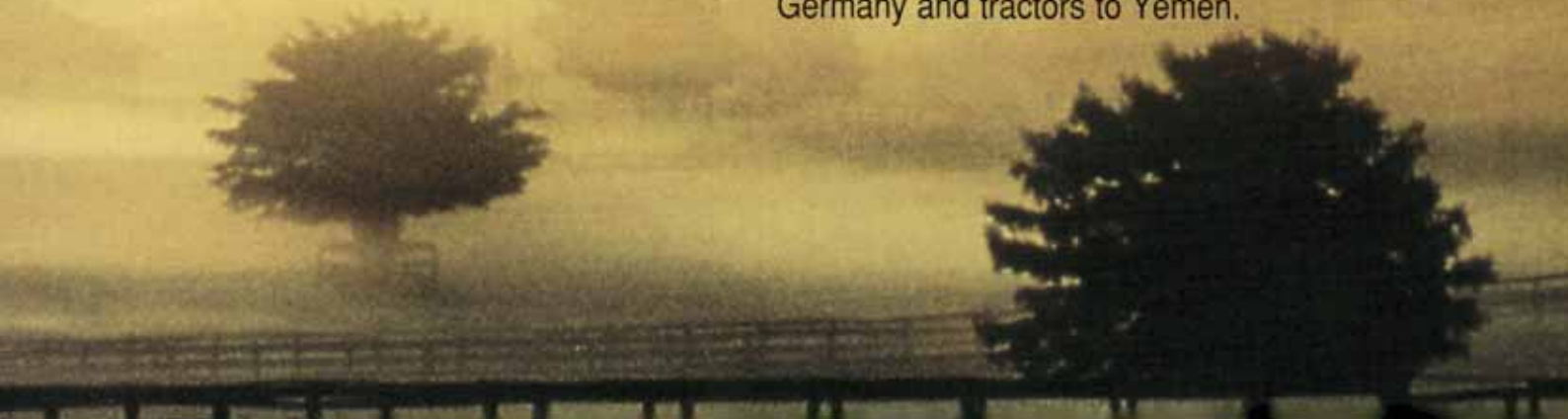
The parent company provides financial, book-keeping, legal-personnel and planning and analysis operations for its subsidiary companies. Such an organizational enables the subsidiary companies to employ their personnel in the specialize tasks for which these companies were established.

YUGOIMPORT-ATERA

On September 21, 1992 YUGOIMPORT-SDPR founded its first subsidiary, ATERA, to deal in foreign and domestic trade. On June 20, 1996 it was transformed into YUGOIMPORT-ATERA and was registered for foreign and domestic wholesale and retail trade, production and services.

In 1995, a period of significant change began with expansion of the field of business to imports of semi-finished parts and manufacturing components for a well-known customer, and imports and sale of consumer goods. Three shops were opened in Belgrade for retail business. In the subsequent year, 1996, imports continued of commodities that had been successful on our market and exports of Yugoslav-manufactured products began. A distributorship contract was concluded with the well-known DAM company for the sale of fishing equipment.

Starting in 1997, ATERA began marketing products from the YUGOIMPORT-ETNO ART company. In 1997 and 1998, through the FOOD FOR OIL program, ATERA exported vaccines and serums to Iraq and presented offers for our pharmaceutical products and medical equipment worth some US\$ 440 million. A contract was concluded for the sale of 150,000 tons of wheat worth US\$ 21 million. Other important deals include the import and sale of ferrous concrete, exports of furniture components to Germany and tractors to Yemen.

Разноврсna понуда ЈУГОИМПОРТ-ЕТНО АРТ, коју чине производи здраве хране под робном марком ЈУТРА (Југословенски Традиционални Аграр), омогућила је АТЕРИ излазак на тржиште Западне Европе. У Швајцарску и Аустрију извезене су смрзнуте и прерађене малина и купина, у вредности од неколико стотина хиљада марака (уговорена је испорука за још око два милиона марака), а у Италију, Немачку и Аустрију свежа и прерађена печурка. На домаћем тржишту је остварен промет робе марке ЈУТРА у вредности од око десет милиона динара.

На основу искуства из претходних година и због повољне сарадње с кинеским партнером, у 1998. години повећан је обим увоза свиле и порцелана и друге робе широке потрошње из Кине.

КОНЗОРЦИЈАЛНИ ПОСЛОВИ

С обзиром на начин и ефикасност пословања ЈУГОИМПОРТ-СДПР, Савезна влада је неколико пута номиновала ЈУГОИМПОРТ-АТЕРУ као координатора за наступ целокупне југословенске привреде у неким регионима света. Тако је, на пример, АТЕРА успешно организовала приказ наших могућности Зимбабвеу, земљама југа Африке и Либији. Осим тога, АТЕРА је координатор послова југословенских предузећа према Ираку у оквиру аранжмана НАФТА ЗА ХРАНУ. Сходно томе, АТЕРА се успешно специјализовала за конзорцијалне наступе и послове.

YUGOIMPORT-ETNO ART enterprise has a variety of products which bear the trade name JUTRA (Yugoslav Traditional Agriculture), including various health-food articles and this enabled ATERA to gain access to Western European markets. Frozen and processed raspberries and blackberries were exported to Switzerland and Austria worth several hundred thousand German Marks (contracts worth two more million marks have also been signed). ATERA also exported fresh and processed mushrooms to Italy, Germany and Austria. On the home market, some ten million dinars worth of JUTRA products have been sold.

Based on experience from previous years and profitable cooperation with our Chinese partner, in 1998 we expanded the scope of imports of silk and porcelain and other consumer goods of Chinese origin.

CONSORTIUM BUSINESS

Owing to the accomplishments and efficiency of YUGOIMPORT-SDPR, on several occasions the Federal Government appointed YUGOIMPORT-ATERA to act as coordinator for the entire Yugoslav economy when approaching certain regions of the world. For example, ATERA was successful in arranging presentations of Yugoslavia's potentials in Zimbabwe, the countries of southern Africa and Libya. In addition, ATERA is coordinator of the business of Yugoslav enterprises on the Iraqi market within the OIL FOR FOOD program. Thus, ATERA has successfully specialized for consortium operations.

ЈУГОИМПОРТ-ПМЦ

YUGOIMPORT-PMC

Предузеће ЈУГОИМПОРТ-ПМЦ основано је 29. марта 1993. године. Регистровано је за обављање послова управљачког инжењеринга и консалтинга (управљање пројектима, надзор, ревизија пројеката, софтверске услуге) и извођење грађевинских и занатских радова. Осим тога, предузеће се бави пословима спољнотрговинског промета и унутрашњом трговином на велико и мало.

Из године у годину предузеће је проширивало своју делатност и повећавало обим промета. У почетку се бавило више трговином, а временом се све више оријентисало ка извођачком инжењерингу и пружању услуга на инвестиционим пројектима осталим целинама пословног система. У сложеним пословима предузеће се у потпуности ослања на ресурсе Сектора за инжењеринг ЈУГОИМПОРТ-СДПР.

У неколико протеклих година успешно је реализовано више послова велике вредности. То су, пре свега, надзор изградње стамбеног насеља за смештај избеглица из отцепљених република СФРЈ и послови надзора изградње и обнове градова и индустријских капацитета у Републици Српској. У домену трговине предузеће се бавило продајом бетонског гвожђа и осталог грађевинског материјала.

YUGOIMPORT-PMC was founded on March 29, 1993. It is registered for management engineering and consulting services (project management, supervision, design review, software services) and civil engineering and skilled trade work. The enterprise also deals in foreign and domestic trade (wholesale and retail).

The enterprise expanded its business operations over the years and increased the scope of trade. In the beginning it was mostly engaged in trade and over time turned to carrying out engineering works and providing services on capital projects to other divisions of the business system. In complex transactions the enterprise relies completely on the resources of the YUGOIMPORT-SDPR Engineering Division.

In the past few years the enterprise successfully executed several important jobs such as supervising the construction of housing to accommodate refugees from the republics of former Yugoslavia and supervising the construction and renovation of towns and industrial

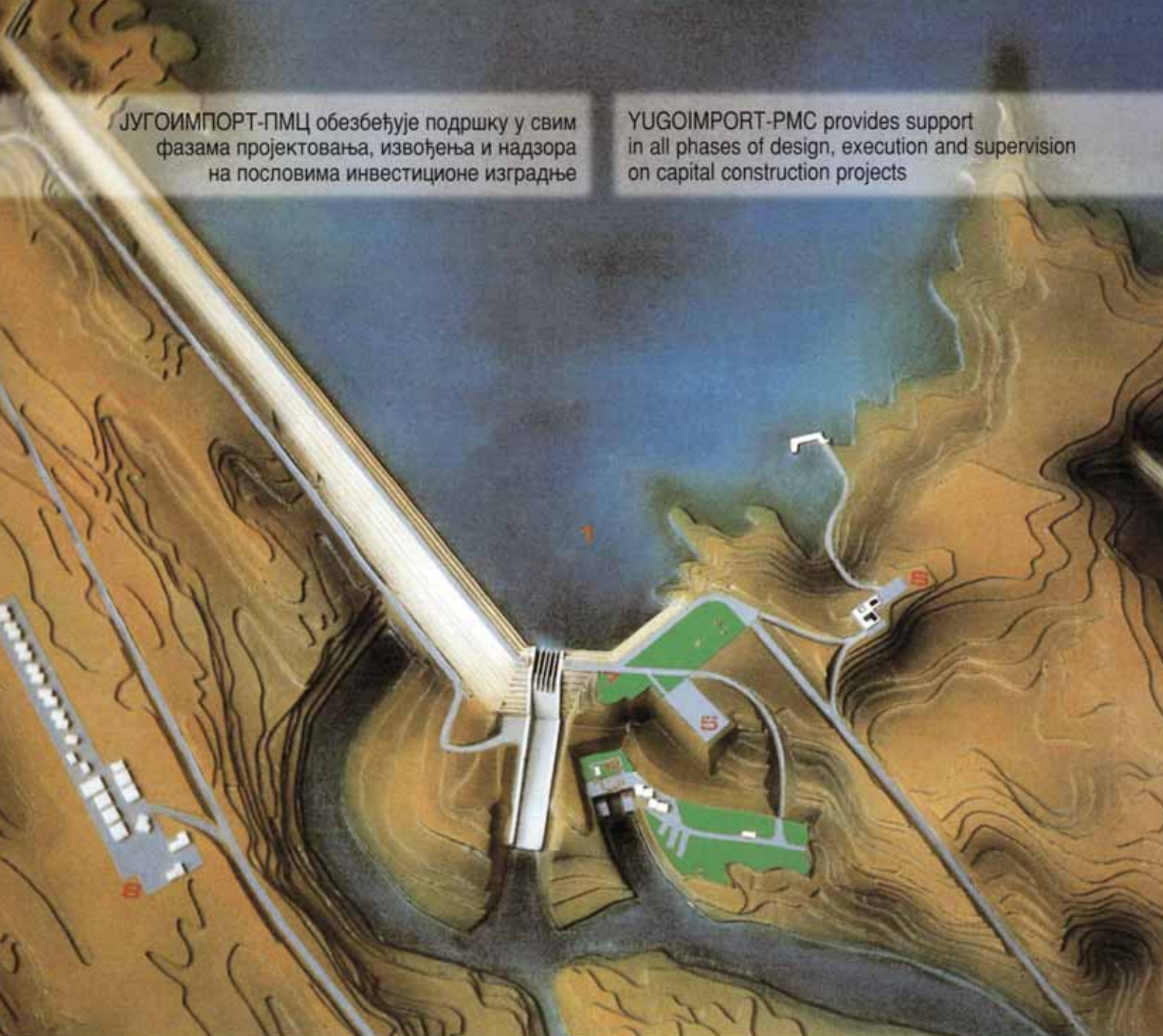

Атријум пословне зграде ЈУГОИМПОРТ-СДПР

Atrium of YUGOIMPORT-SDPR business center

ЈУГОИМПОРТ-ПМЦ обезбеђује подршку у свим фазама пројектовања, извођења и надзора на пословима инвестиционе изградње

YUGOIMPORT-PMC provides support in all phases of design, execution and supervision on capital construction projects

Пословном политиком предвиђено је да се наредних година предузеће опреми грађевинском механизацијом (за сада поседује само основне машине за земљане радове) и квалификованом радном снагом за самостално обављање радова грађевинске оперативе. Оспособиће се, такође, и за проширивање услуга у домену пројектовања. После успостављања новог пословног профила предузећа очекује се интензивирање послова и добијање лидерске позиције у конзорцијалном наступу грађевинских фирми на сложеним инвестиционим пројектима.

capacities in Republika Srpska. In the field of trade the enterprise was engaged in selling concrete steel and other building material.

The business policy plans for the purchase of construction machinery (currently there is only basic machinery for earthwork) and hiring qualified labor in order to carry out construction work independently. It will also become qualified to expand the scope of services in the field of design. Once the new business profile is established, business operations are expected to intensify and the enterprise should take a leading role in the consortium approach of construction companies in more complex investment projects.

На седамдесетом километру магистралног пута Београд - Шабац, у малом сремском селу Никинци, на делу локације Сталне изложбе средстава НВО, налази се најмлађе југословенско предузеће за производњу и промет ловачке муниције - ЈУГОИМПОРТ-БЕЛОМ. Предузеће је настало успешном комбинацијом пословне интенције менаџмента ЈУГОИМПОРТ-СДПР и верификованих технолошких знања и искуства запослених у производњи ловачке сачмарске муниције. Основано је 20. новембра 1995. као мешовито предузеће под називом БЕЛОМ, што је скраћеница за Београдска Ловачка Муниција. Оснивачи предузећа били су АТЕРА, као већински власник, и приватно предузеће СТЕМАР, као сувласник. Годину дана касније већински власник постао је ЈУГОИМПОРТ-СДПР.

Први ловачки патрони произведени у БЕЛОМУ појавили су се на тржишту у јесен 1996. године и својим изванредним квалитетом најавили велике могућности тог предузећа. Пројектовани производни програм је у потпуности прилагођен захтевима домаћег и већим делом страног тржишта, како по врсти и калибру муниције, тако и по крупноћи сачме. Инсталисани производни капацитет, радом у једној смени, омогућава производњу 2,5 милиона патрона годишње.

Производња муниције се заснива на лабораторији најквалитетнијих елемената, израђених код првокласних страних и домаћих произвођача. Аутоматском контролом

Тhe youngest Yugoslav enterprise for the production and sale of hunting ammunition, YUGOIMPORT-BELOM, is located 70 kilometers along the Belgrade-Šabac road in Nikinci, a little village in Srem near the Permanent Exhibition of Armaments and Defense Equipment. The enterprise was founded by successfully combining YUGOIMPORT-SDPR management's business intentions and the verified technological knowledge and experience of its employees in the production of small-shot hunting ammunition. It was founded on November 20, 1995, as a joint venture under the name of BELOM being the abbreviation of Beogradska Lovačka Municija (Belgrade Hunting Ammunition). The founders of the enterprise were ATERA as the majority shareholder and the private enterprise STEMAR as co-owner. A year later YUGOIMPORT-SDPR became the majority shareholder.

The first hunting cartridges produced by BELOM appeared on the market in autumn 1996 and their high quality announced the great potential of the enterprise. The production program fully meets the requirements of both the domestic and foreign markets in terms of the type and caliber of the ammunition and the size of the shot. The production capacity, with work in one shift, enables the production of 2.5 million cartridges annually.

Ammunition production is based on assembling high quality elements manufactured by first-class foreign and domestic manufacturers. High and stable quality as per CIP international

ПРОИЗВОДНИ ПРОГРАМ ЈУГОИМПОРТ-БЕЛОМ

- ловачка муниција калибра 12/70, 16/70, 20/70, 12/76 МАГНУМ;
- спортска муниција ТРАП и СКИТ калибра 12/70, крупноћа сачме 2,30 и 2,40 мм;
- појединачно зрно (Бренек кугла) калибра 12/70, 16/70 и 20/70.

PRODUCTION PROGRAM OF YUGOIMPORT-BELOM

- hunting ammunition, cal. 12/70, 16/70, 20/70, 12/76 MAGNUM;
- trap and skeet sporting ammunition cal. 12/70, shot size 2.30 and 2.40 mm;
- individual cartridges (Brenneke ball) cal. 12/70, 16/70 and 20/70.

Ловачка муниција ЈУГОИМПОРТ-БЕЛОМ-а високог
је квалитета и све више се тражи на тржишту

There is great market demand for high quality
YUGOIMPORT-BELOM hunting ammunition

процеса производње и процесно-завршних испитивања, која се обављају у савременом опитном тунелу помоћу најквалитетније електронске опреме, обезбеђује се висок и стабилан квалитет према међународним стандардима ЦИП. Завршну контролу и верификацију квалитета муниције обавља Савезни завод за испитивање и жигосање ватреног оружја и муниције из Крагујевца.

У првој години постојања БЕЛОМ је произвео 600.000 метака и сву производњу продао. У 1997. години произвео је око 1.450.000 метака, а у 1998. години, због застоја у обезбеђивању барута, произвео је око 1.200.000 метака. Знак квалитета БЕЛОМ већ је препознатљив на тржишту ловачке муниције, тако да нема тешкоћа у продаји. Продајом на домаћем тржишту остварени су веома добри финансијски резултати. Квалитет производа БЕЛОМ задовољава и најпробирљивије ловачке захтеве светског тржишта, па се ускоро очекује интензивирање извоза муниције.

Ради поспешивања производње и продаје спортске муниције предузеће је набавило 15 машина за избацивање глинених голубова и уступило их заинтересованима за изградњу спортских стрелишта. Тиме ће БЕЛОМ популаризовати те стрелачке дисциплине и повећати продају и добит. Предузеће је спонзор стрелачког спортског друштва ЦРВЕНА ЗВЕЗДА-БЕЛОМ, чији чланови на домаћим и страним такмичењима користе искључиво муницију ЈУГОИМПОРТ-БЕЛОМ, са којом редовно освајају прва места.

ЈУГОИМПОРТ- ЕТНО АРТ

Предузеће ЈУГОИМПОРТ-ЕТНО АРТ носилац је програма производње еколошке здраве хране у средишњем делу Србије. Седиште предузећа је у селу Коштунџи на обронцима планине Суворора,

standards is achieved by automatic control of the production process and final process testing, performed in a modern test tunnel using sophisticated electronic equipment. Final control and verification of ammunition quality is performed by the Federal Institute for the Testing and Certification of Firearms and Ammunition in Kragujevac.

In its first year BELOM produced 600,000 cartridges and sold them all. In 1997 1,450,000 cartridges were produced, and in 1998, due to interruptions in powder supplies, approx. 1,200,000 cartridges were made. The BELOM sign of quality is already recognizable on the hunting ammunition market so there are no difficulties with sales. Very good financial results have been achieved on the domestic market. BELOM product quality satisfies even the most fastidious hunting requirements on the world market, and in the near future exports of ammunition are expected to intensify.

In order to improve the production and sale of sporting ammunition, the enterprise purchased 15 machines that eject clay pigeons (traps) and gave them to interested parties for the construction of sports rifle ranges. In that way BELOM will improve the popularity of marksmanship disciplines and increase its sales and profit. The enterprise sponsors the CRVENA ZVEZDA-BELOM rifle sports society, whose members regularly win first prizes at domestic and foreign competitions, using exclusively YUGOIMPORT-BELOM ammunition.

YUGOIMPORT-ETNO ART

YUGOIMPORT-ETNO ART is the mainstay of the production program of ecologically healthy food in the central region of Serbia. The seat of the enterprise is in the village of Koštunići on the slopes of Suvor Mountain, an oasis of

оазе нетакнуте и очуване природе. Предузеће је регистровано 10. јуна 1996. у Привредном суду у Краљеву, а почетак рада предузећа везан је за откуп воћа у другој половини 1996. године.

Припајањем друштвеног предузећа ВОЋАР из Чачка маја 1997. године, створени су повољни услови да ЈУГОИМПОРТ-ЕТНО АРТ прерасте у значајног произвођача здраве хране. Од половине маја 1997. ЈУГОИМПОРТ-ЕТНО АРТ послује као зависно предузеће са две пословне јединице - једна је ЕТНО АРТ у Коштунићима, а друга ВОЋАР у Чачку.

Захваљујући инвестиционој политици матичног предузећа и страним инвеститори-ма, током 1997. године предузеће ЈУГОИМПОРТ-ЕТНО АРТ је крупним корацима кренуло у развој. Инвестиционим улагањима у доградњу и проширење Фабрике ракије у Коштунићима и у изградњу пратећих објеката (подрум ракије, пунионица и пословни простор) обезбеђена је производња природне сувоборске ракије од шљиве и крушке виљамовке и висококвалитетног сирћета од дивљих јабука. У току 1998. године производни програм је проширен природним ракијама од јабуке и дуње.

Закључно са 1998. годином заокружује се период интензивног инвестирања у технички прогрес и нове технологије прераде, који је обележен 28. јуна 1998. свечаним отварањем и пуштањем у рад нових производних погона: Хладњаче, Сушаре и ЕТНО КУЋЕ у Коштунићима. Тиме је заокружен процес производње и прераде воћа, поврћа, шумских плодова и текстилних производа. У пословној јединици ВОЋАР изграђени су, реконструисани и модернизовани прерађивачки капацитети, чиме је омогућена производња разноврсних финалних производа у повећаном обиму. Ради обезбеђивања квалитетних сировина у региону Сувобора, традиционалном воћарском крају, подигнуто је око 50 хектара

untouched nature. The enterprise was registered on June 10, 1996 in the Commercial Court in Kraljevo, and the commencement of its work is connected to the purchase of fruit in the second half of 1996.

Merging with state-owned enterprise VOĆAR from Čačak in May 1997 helped YUGOIMPORT-ETNO ART become a significant producer of health food. From mid-May 1997 YUGOIMPORT-ETNO ART has operated as a subsidiary company with two branches, one being ETNO ART in Koštunići and the other VOĆAR in Čačak.

Thanks to the investment policy of the parent company and foreign investors, in the course of 1997 YUGOIMPORT-ETNO ART made great strides in development. Capital investments in the reconstruction and enlargement of the Brandy Plant in Koštunići and building auxiliary buildings (a brandy cellar, bottling plant and business premises) enabled the production of natural Suvobor plum and pear brandy and high quality wild apple cider vinegar. During 1998 the production program was supplemented with natural brandies made of apple and quince.

At the end of 1998 the period of intensified investments in the technological progress and new processing technology was completed, which was celebrated on June 28, 1998 by the grand opening of new production plants: Cold Storage Plant, Drying Plant and ETNO COTTAGE in Koštunići. This completed the process of the production and processing of fruit, vegetables, forest fruit and textile products. In the VOĆAR branch processing capacities were built, reconstructed and modernized thus enabling increased production of various finished products. In order to provide high quality raw material in the region of Suvobor, a traditional fruit growing area, approx. 50 hectares were planted with raspberries, plum and pear trees and trees are being prepared for 100 hectares of new plantings. ETNO ART also plans to build a potato processing plant.

The VOĆAR fruit and vegetable processing plant is situated in Čačak. Upon merging with

Продајна ревија модела високе моде
производње ЈУГОИМПОРТ-ЕТНО АРТ

Haute Couture fashion show with
YUGOIMPORT-ETNO ART fashions

У капацитетима новоизграђене фабрике ЕТНО АРТА
користе се најсавременија светска опрема и технологија

The latest world equipment and technology
were used in the newly built ETNO ART facilities

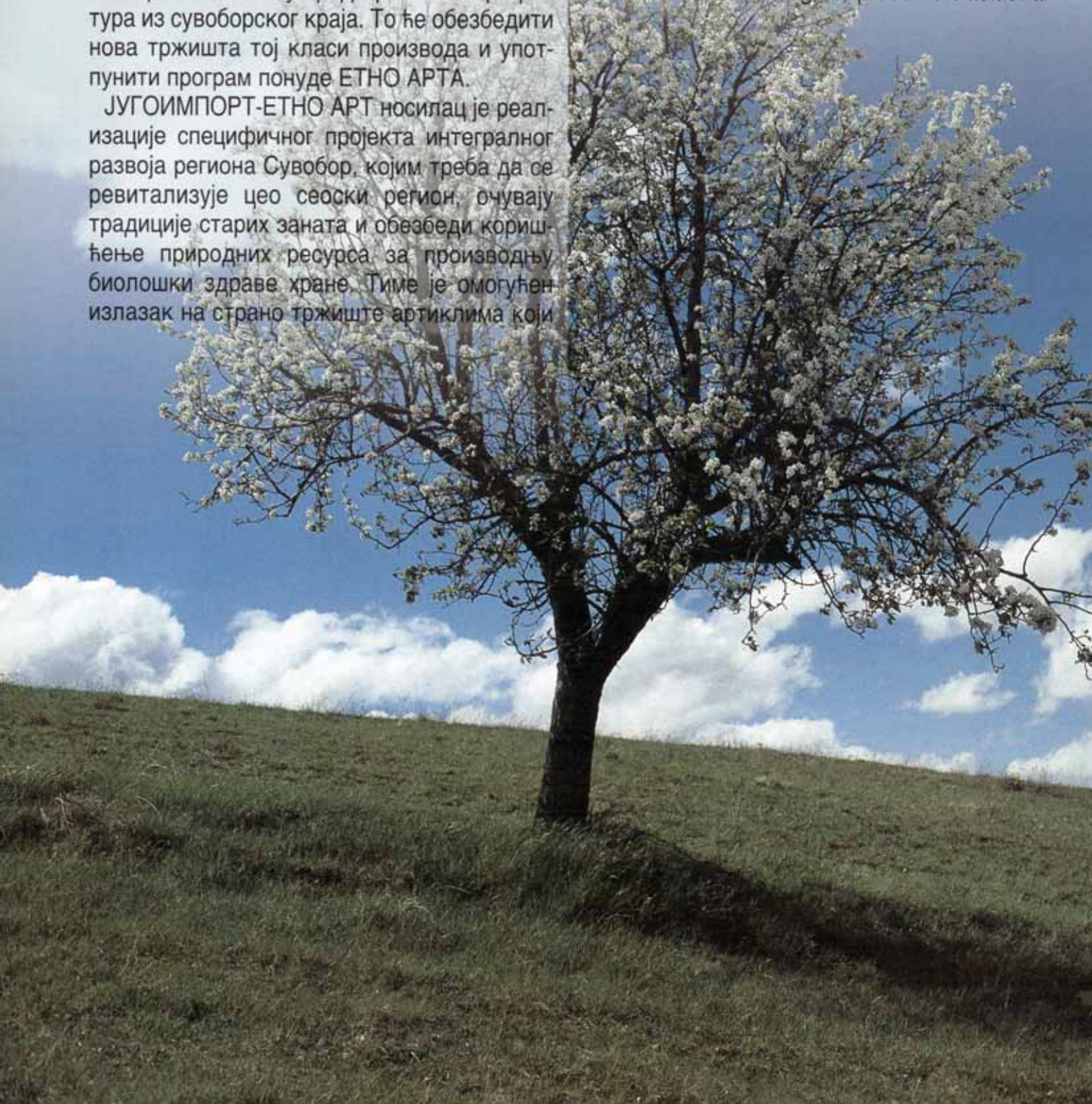
нових засада малине, шљиве и крушке, а у току је обезбеђење садница за 100 хектара нових засада. ETNO ART планира и изградњу фабрике за прераду кромпира.

Фабрика за прераду поврћа и воћа ВОЋАР смештена је у Чачку. После интеграције са ETNO ARTOM њени производи су постали много квалитетнији, а проширен је и асортиман. Инвестицијама у простор и опрему створени су услови за примену савремених технологија топле прераде воћа и поврћа на основу традиционалних рецептура из сувоборског краја. То ће обезбедити нова тржишта тој класи производа и употпунити програм понуде ETNO ARTA.

ЈУГОИМПОРТ-ETNO ART носилац је реализације специфичног пројекта интегралног развоја региона Сувобор, којим треба да се ревитализује цео сеоски регион, очувају традиције старих заната и обезбеди коришћење природних ресурса за производњу биолошки здраве хране. Тиме је омогућен излазак на страно тржиште артиклима који

ETNO ART its products became much higher quality and the range of products expanded. Investments in space and equipment enabled the use of modern hot fruit and vegetable processing technologies based on traditional recipes from the Suvobor region. This will provide new markets for this type of products and supplement the ETNO ART program.

YUGOIMPORT-ETNO ART is responsible for implementing the project of integral development for the Suvobor region intended to revitalize the whole rural region, preserve traditional

ПЕРСПЕКТИВА ЈЕ ПОСТАЛА СТВАРНОСТ

Плодови воћа и поврћа из еколошки здраве средине, што већи асортиман прерађених производа, ексклузивна амбалажа, као и прерада према захтевима ИСО стандарда основе су рада ЈУГОИМПОРТ-ЕТНО АРТ. Захваљујући природним богатствима и богатој традицији сувоборског региона, тржишту се нуди велика палета квалитетне, јединствене, еколошки чисте и здраве хране. Сувоборске воћне ракије су круна предузимљивости наших стручњака, али по квалитету не заостају ни слатка, џемови, компоти, чајеви, јабуково сирће и ... да не набрајамо. То потврђују бројне златне и сребрне медаље за квалитет, амбалажу и добар дизајн, специјалне награде и признања с бројних сајмова у земљи и иностранству.

Док многи широм света путују километрима до природе и села, ЈУГОИМПОРТ-СДПР и ЈУГОИМПОРТ-ЕТНО АРТ остварили су програм на основу којег здрава и природна храна треба да путује у свет. Са падина Сувобора, из села Коштунџи, Југословенски Традиционални Аграр претаче воћњаке, пашњаке, изворе и шуме у ваша ЈУТРА. Оно што други немају наша је предност!

су стратешки важан извозни производ Југославије. Етно симболику пројекта чини ЕТНО КУЋА, изграђена у духу локалне архитектуре. Она је центар домаће радиности и производње тканина од природних материјала с препознатљивим мотивима српског фолклора. Ангажовањем младих и реномираних креатора, инспиративно су дизајнирани, у дивном сплету пажљиво бираних боја, оригинални модели из програма ткања, веза на текстилу, штрикања, тканог и везеног ентеријера и сувенира. Осим производне, ЕТНО КУЋА има и културну, едукативну и репрезентативну функцију. На

A PROSPECT BECAME REALITY

Fruit and vegetables from an ecologically healthy region, a wide range of processed products, exclusive packaging, as well as processing according to the requirements of ISO standards are the main guidelines of YUGO-IMPORT-ETNO ART. Thanks to the natural resources and rich traditions of Suvobor region, the market is offered a wide selection of high quality, unique, ecologically clean and healthy food. Fruit brandies from Suvobor Mountain are the feather in our experts' cap, and the same quality is to be found in our preserves, jam, compote, tea, apple cider vinegar and even more. This has been confirmed by numerous silver and gold medals for quality, packaging and design, as well as special prizes and recognition from many fairs locally and abroad.

While many people all over the world have to travel miles to reach nature and villages, YUGOIMPORT-SDPR and YUGOIMPORT-ETNO ART have implemented a program which sends healthy and natural food world-wide. From the slopes of Suvobor, from the village of Koštunići, JYugosloveski TRadicionalni Agrar (Yugoslav Traditional Agricultural) turns orchards, pastures, springs and forests into JUTRA health food products. We have what others do not have, and that is our advantage!

handicrafts and provide the usage of natural resources for the production of health food. This has enabled exports of articles that are strategically important to Yugoslav foreign trade. The ethnic symbol of the project is ETNO COTTAGE, built in the spirit of local architecture. It is a center for handicrafts and the production of natural fabrics with recognizable patterns from the Suvobor area. Young and reputable designers have made original and inspiring designs in a wonderful combination of carefully chosen colors for the program of weaving, embroidery, knitting, woven and embroidered interior decorations and souvenirs. In addition to production,

У средишту пројекта ревитализације сеоског региона Сувобора је ЕТНО КУЋА

ETNO COTTAGE is in the center of the Suvobor regional revival project

истој локацији започета је градња мотела са пратећим рекреативним објектима. Да би се од заборава сачувала традиционална вредност тог поднебља планира се изградња ЕТНО ДОМАЋИНСТВА. Треба очекивати да се веома брзо заоркуже сви садржаји на локацији ЕТНО КУЋЕ и формира посебна правна јединица у пословном систему ЈУГОИМПОРТ-СДПР.

За кратко време ЈУГОИМПОРТ-ЕТНО АРТ постао је препознатљиво име на југословенском тржишту, за које се везује појам здраве хране, квалитетног производа и поузданог партнера. Продају својих производа ЈУГОИМПОРТ-ЕТНО АРТ обавља преко осталих делова пословног система, односно преко зависних предузећа ЈУГОИМПОРТ-АТЕРА, ЈУГОИМПОРТ-МОНТ и ЈУГОИМПОРТ-АГРО.

ETNO COTTAGE also has cultural, educational and representative functions. On the same location construction has begun of a motel with accompanying recreation facilities. In order to preserve the traditional values of this region there are plans to build ETNO HOUSEHOLDS. All structures on the ETNO COTTAGE location are expected to be completed shortly and thus a separate legal unit will be established within the YUGOIMPORT-SDPR business system.

In a very short time YUGOIMPORT-ETNO ART has become a recognizable name on the Yugoslav market, symbolizing health food, high quality products and a reliable business partner. YUGOIMPORT-ETNO ART sells its products through other parts of the business system, i.e. the sister companies YUGOIMPORT-ATERA, YUGOIMPORT-MONT and YUGOIMPORT-AGRO.

Спојем традиције и знања
до уникатних рукотворина

Tradition and knowledge joined
to produce unique handcrafts

Jugoslovenski tradicionalni agrar

JUTRA®

YUGOSLAV TRADITIONAL AGRICULTURE

Производи ЕТНО АРТА препознају се
на тржишту по робном знаку ЈУТРА -
Југословенски традиционални аграр

Yugoimport-ETNO ART products
are recognized on the market
under the trademark JUTRA

Успешним спојем традиционалних рецептура
и модерне опреме добијају се природни производи
високог квалитета - казани за печење ракије

High quality natural products result from
the successful combination of traditional recipes
and modern equipment - branding distilling stills

Предузеће за производњу и промет пољопривредних производа ЈУГОИМПОРТ-АГРО, из Бачке Паланке, основано је 27. децембра 1996. Основна делатност предузећа је гајење житарица и других усева и засада. Поред тога, предузеће је регистровано за промет на велико и мало прехранбених и других производа.

У досадашњем периоду, предузеће је пословало превасходно као трговинско предузеће на домаћем тржишту, а мањим делом и на подручју Републике Српске. У програму трговине на велико доминантан је био промет грађевинског материјала, пољопривредних производа и репроматеријала за пољопривреду. У трговини на мало тежиште је на програмима риболовног материјала, текстила, конфекције, обуће, школског прибора и артикала за домаћинство.

Упоредо с припремом за бављење пољопривредном производњом и финалном прерадом пољопривредних производа започета је адаптација и доградња постојећих грађевинских објеката у Бачкој Паланци (површине око 2.500 m²) и селу Младеново (око 1.500 m²). Постојећа инфраструктура је добра полазна основа за имплементирање програма профитабилних производних технологија, а један од таквих је погон за производњу форм-картона у Младенову, чија се реализација планира до краја 1999. године.

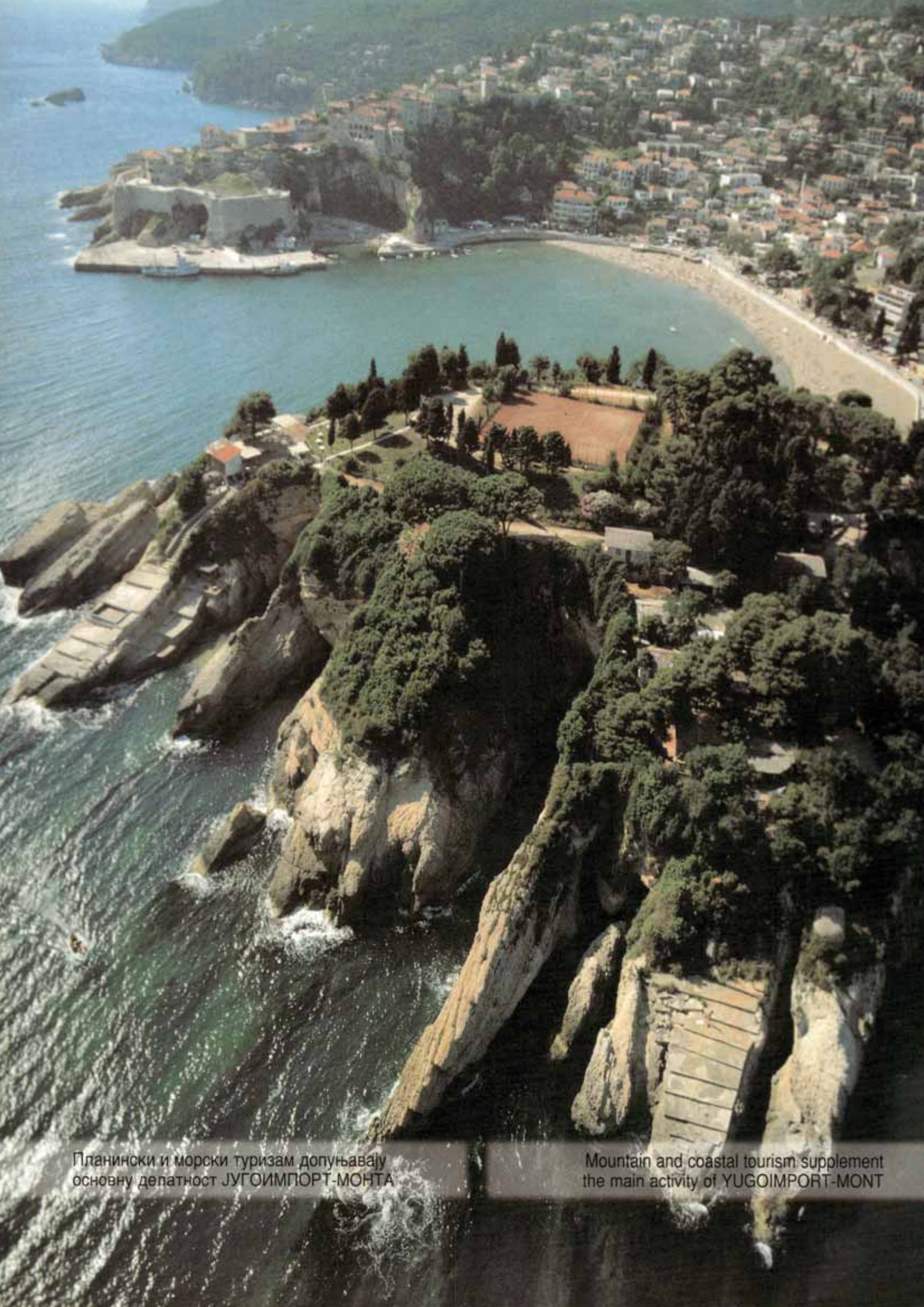
YUGOIMPORT-AGRO

YUGOIMPORT-AGRO enterprise for the production and sale of agricultural products, from Bačka Palanka, was founded on December 27, 1996. The main business of the enterprise is growing cereals and other crops and produce. In addition the enterprise is registered for wholesale and retail trade in food and other products.

Up to now, the Company has mainly acted as a commercial enterprise on the domestic market and, on a smaller scale, on the market of Republika Srpska. The wholesale program has primarily included building material, agricultural products and raw materials. The retail program consists of fishing accessories, textiles, ready-to-wear clothing, footwear, school accessories, and home appliances.

Simultaneously with its activities in agricultural production and food processing, the Company started the remodeling of existing facilities in Bačka Palanka (about 2,500 m²) and in the village of Mladenovo (about 1,500 m²). The existing infrastructure is a good basis for the implementation of profitable technology programs, one of them being a pulp production (cardboard packaging) plant in Mladenovo, which should be completed by the end of 1999.

Планински и морски туризам допуњавају
основну делатност ЈУГОИМПОРТ-МОНТА

Mountain and coastal tourism supplement
the main activity of YUGOIMPORT-MONT

Предузеће ЈУГОИМПОРТ-МОНТ основано је 25. јуна 1997. године у Подгорици. Оснивачи су ЈУГОИМПОРТ-СДПР и влада Републике Црне Горе. Предузеће је настало пререгистровањем предузећа ЈУМОНТ (основаног 12. октобра 1995.) и променом структуре власништва. Ново предузеће се бави пословима производње, промета и услуга. Влада Црне Горе је на то предузеће пренела своја управљачка права у фабрикама војне индустрије СРЈ, које се налазе на територији Црне Горе.

Прва година пословања предузећа ЈУГОИМПОРТ-МОНТ искоришћена је за профилисање његових активности и освајање позиције на тржишту. Током 1998. године на пословање је неповољно утицала тешка финансијска и укупна економска ситуација у земљи. Због тога се предузеће оријентисало на послове с високим коефицијентом обрта капитала и малим маржама. То је допринело да се ЈУГОИМПОРТ-МОНТ веома брзо укључи у послове промета: експлозива, штапина и детонатора за рударство и електропривреду; производа црне и обојене металургије; производа од дрвета и папира; хране, пића и робе широке потрошње.

Посебан домен активности чине послови предузећа у области конверзије и технолошке консолидације фабрика војне индустрије у Црној Гори. Припремом пројектних решења за развој алтернативних програма и управљачким менаџментом предузеће успешно изграђује статус којим се чврсто повезује с војном индустријом.

Предузеће се све више повезује и с партнерима из иностранства, стварајући тако услове за индустријску кооперацију и пословне аранжмане плаћања робе контраиспорукама. Осим тога, своју понуду допуњава туристичким услугама и инвестиционим пословима у инфраструктури зимских спортских центара.

The YUGOIMPORT-MONT company was founded in Podgorica on June 25, 1997. The founders are YUGOIMPORT-SDPR and the Montenegrin Government. The company was founded by renaming the JUMONT company (founded on October 12, 1995) and ownership restructuring. The new company deals with production, distribution and services. The Montenegrin Government transferred its management rights to defense industry plants in Montenegro to this company.

During its first year, YUGOIMPORT-MONT took the opportunity to specify its scope of activity and find its place on the market. Throughout 1998 the difficult financial and overall economic circumstances in the country affected the company's business. That is why the focus was put on business with a high turnover and low margin. This resulted in YUGOIMPORT-MONT quickly joining the trade in: explosives, detonating cords and detonators within the mining and electric power industry; ferrous and nonferrous products; wood and paper products; foodstuffs, beverages and general consumer goods.

The conversion and technological consolidation of defense industry plants in Montenegro constitutes a special field of activity. With plans for the development of alternative programs and management the company is successfully creating the image of being firmly connected to the defense industry.

The company has an increasing number of foreign partners, thus providing conditions for industrial cooperation and business arrangements enabling payment for goods with counter-supply. Apart from this, the company also provides tourist services and investment operations in the infrastructure of winter sport centers.

МЕШОВИТА ПРЕДУЗЕЋА У ИНОСТРАНСТВУ

ГОЛД РИВЕР - Кина

Крајем 1995. године настало је прво југословенско-кинеско акционарско предузеће GOLD RIVER закључивањем уговора између ЈУГОИМПОРТ-СДПР и кинеског предузећа GAO LOU GREASE PLANT о заједничком улагању и изградњи фабрике природних сокова од свежег воћа. Предузеће је основано у економско-технолошкој развојној зони општине Санхе, у непосредној близини Пекинга. Југословенска страна је обезбедила трансфер технологије и знања, производно-технолошку опрему, монтажу и пуштање у пробну производњу, а кинеска страна коишћење земљишта и изградњу производних, пословних и помоћних објеката. Наведеним улагањима остварен је однос учешћа ЈУГОИМПОРТ-СДПР према кинеском партнеру 65:35 одсто. За носиоца трансфера технологије ЈУГОИМПОРТ-СДПР одабрао је наш реномирани привредни комбинат ДЕЛИШЕС из Владичиног Хана.

Изградња грађевинских објеката започета је јануара 1997. године, а после монтаже опреме фабрика је свечано пуштена у рад 26. јула 1997. Годишњи капацитет фабрике сокова је прерада 4,5 милиона килограма воћа, четири милиона килограма воћног пиреа и производња десет милиона литара сокова.

Лабораторијске анализе су показале да је воће изузетног квалитета, да се не користе пестициди и хербициди и да је количина суве материје добра, чак изнад очекивања. Досадашњом производњом је доказано да је постигнут завидан квалитет нектара (тренутно је најбољи на кинеском тржишту). Предузеће је средином 1998. године, уз помоћ ЈУГОИМПОРТ-СДПР, започело интензивне активности на извозу сокова. До сада

JOINT-VENTURE COMPANIES ABROAD

GOLD RIVER - China

At the end of 1995, the first Yugoslav-Chinese shareholding company, GOLD River, was formed when a contract was signed between Yugoimport-SDPR and the Chinese company GAO LOU GREASE PLANT. Agreement was reached on joint investments and the construction of a natural fresh fruit juice plant. The company was founded in the development zone of the Sanha district, very close to Peking. The Yugoslav partner provided technology transfer and know-how, production equipment, installation and trial production, and the Chinese partner supplied the grounds and construction of the production facilities, offices and other premises. These investments resulted in the share of YUGOIMPORT-SDPR compared to its Chinese partner being 65:35 percent. YUGOIMPORT-SDPR chose our renowned agricultural plant DELIŠES from Vladičin Han to be responsible for the technology transfer.

Construction of the plant and premises started in January 1997, and after the installation of the equipment, the plant officially started working on July 26, 1997. The annual capacity of the juice plant is processing 4.5 million kilos of fruit, four million kilos of fruit puree and 10 million liters of nectar.

Laboratory analyses showed the fruit to be of exceptional quality, without any pollutants such as pesticides or herbicides, or any other toxic substances. It was also found that the quantity of dry matter was satisfactory, even better than required. Production to date has demonstrated that the nectar quality is outstanding (it is currently unrivaled on the Chinese market). With the support of YUGOIMPORT-SDPR, in mid-1998 this company launched an intensive export campaign. The nectars have been exported to Mongolia, Egypt and Yugoslavia, and moreover, export arrange-

је остварен извоз у Монголију, Египат и Југославију, а постоје аранжмани за извоз у Русију и још неке земље Европе.

LYTCCO - Либија

ЈУГОИМПОРТ-СДПР закључио је 26. октобра 1998. године уговор са либијским партнером о оснивању првог мешовитог југословенско-либијског предузећа, под називом Либијско југословенско трговинско грађевинско предузеће LYTCCO, са седиштем у Триполију и огранком у Београду. Предузеће је типа акционарског друштва, у којем је капитал либијског партнера 51 одсто а ЈУГОИМПОРТ-СДПР 49 одсто.

Делатност предузећа је изградња грађевинских и индустријских објеката, производ-

Кроз овај улаз ЈУГОИМПОРТ-СДПР крочио је, у оквиру првог мешовитог југословенско-кinesког предузећа, на тржиште Кине

ments have been made with Russia and some other European countries.

LYTCCO - Libya

On October 26, 1998, YUGOIMPORT-SDPR concluded a contract with its Libyan partner on founding the first Libyan-Yugoslav joint venture, named the Libyan-Yugoslav Trade and Constructional Company (LYTCCO), with its seat in Tripoli and a branch office in Belgrade. It is a shareholding company, where the capital of the Libyan partner is 51% and that of YUGOIMPORT-SDPR 49%.

The company's scope of activity includes the construction of buildings and industrial facilities, the production of construction material, the

It was through this gate that YUGOIMPORT-SDPR entered the Chinese market with its first joint-venture company

ња грађевинских материјала, израда студија и пројеката из основне делатности и спољнотрговински промет грађевинске и комерцијалне робе. Предузеће послује према либијским законима, а значајно је да ће имати повољност да директно закључује уговоре, без учешћа на тендерима, на пројектима у Либији и земљама у којима Либија улаже средства у изградњу капиталних грађевинских објеката. Такође, предузеће ће имати повлашћени статус у сарадњи са земљама Залива са којима Либија има добре економске односе.

Оснивачки капитал предузећа је значајан, а у току 1999. године планира се закључење послова у вредности од неколико стотина милиона долара. Оснивањем тог мешовитог предузећа стварају се услови за повратак и ангажовање југословенских грађевинских

elaboration of studies and designs in the main field of work, as well as foreign trade in construction and commercial goods. The company operates under Libyan law and an important point is that the company will benefit by being able to conclude contracts without having to participate in tenders when it comes to projects in Libya and in countries where Libya invests funds in capital construction projects. Moreover, the company will have a preferential status when cooperating with the countries in the Gulf with which Libya has good economic relations.

The founding capital of the company is significant, and contracts worth several million dollars are expected to be concluded in 1999. Establishing this joint-venture company has enabled the return of Yugoslav companies to Libya and new engagements in Libya and other countries. The construction of ports, roads,

фирми на пословима у Либији и другим земљама. Изградња лука, саобраћајница, далековода, трафостаница, школских и здравствених установа, стамбених насеља, фабрика бетонских елемената и фабрика за производњу хране само су део будућих пословних активности фирме. У све те послове биће укључена највећа југословенска грађевинска предузећа.

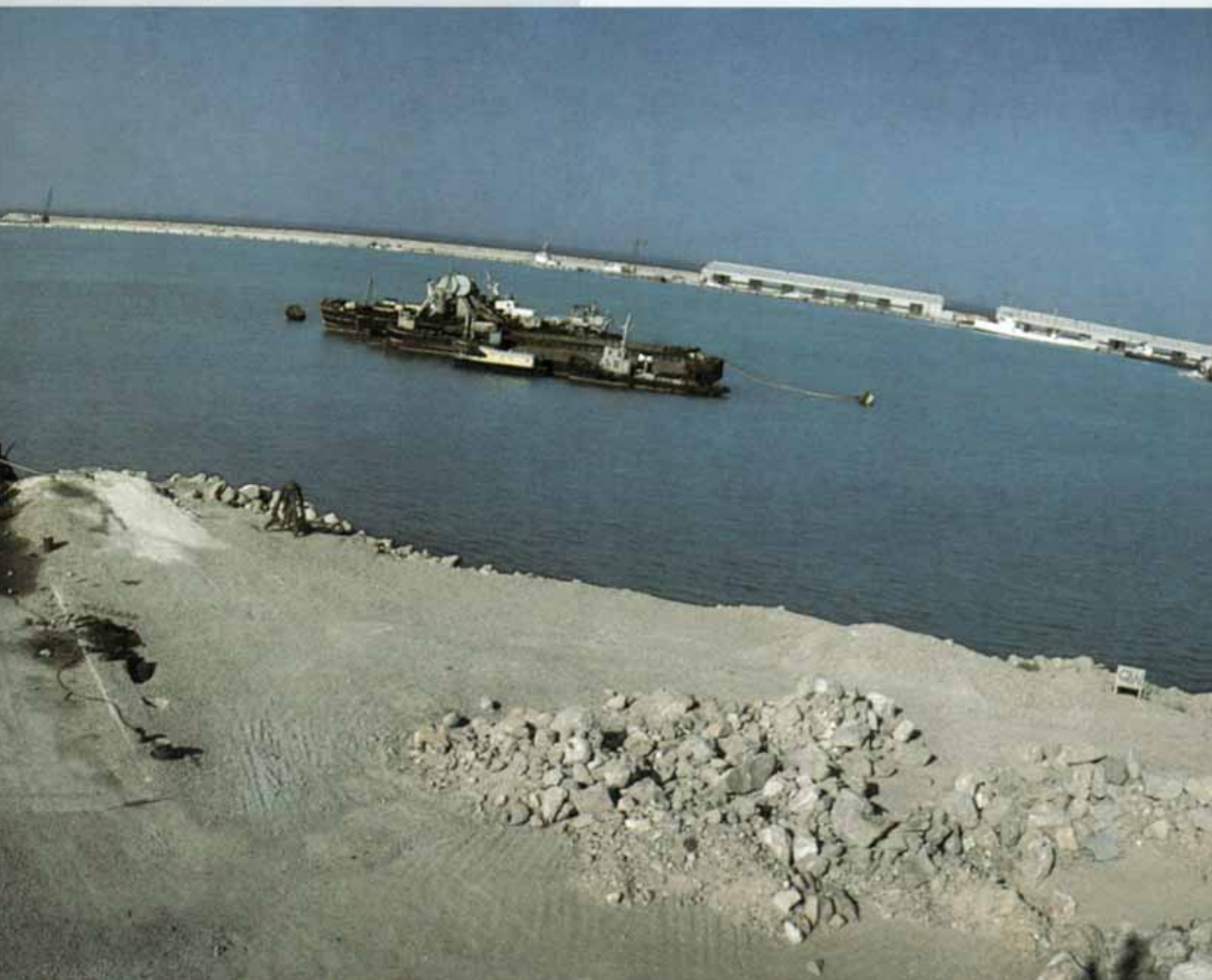
C AIR TRANSPORT - Русија

Фирма C AIR TRANSPORT основана је у Москви 1995. године. Регистрована је за послове теретног авио-транспорта и спољне трговине. Поседује један карго авион ИЉУШИН 76. Упркос великој конкуренцији која се у домену транспортних услуга појавила после распада СССР, фирма успешно послује.

long-distance power lines, network transformer stations, schools and health centers, residential areas, cement plants, and food plants are only part of the company's future interests. Yugoslav construction companies will be involved in all these operations.

C AIR TRANSPORT - Russia

C AIR TRANSPORT company was formed in Moscow in 1995. It is registered as an air cargo transport and foreign trade company. It operates with one cargo aircraft - an ILYUSHIN 76. In spite of tough competition in the field of transport services after the disintegration of the USSR, the company is successful.

САВРЕМЕНИ ПОСЛОВНИ СИСТЕМ

Драгоцено полувековно искуство, висока стручност и професионално ангажовање запослених, уз примену савремених менаџментских и маркетиншких принципа рада, омогућили су да у периоду тешких услова пословања ЈУГОИМПОРТ-СДПР сачува стечену позицију на југословенском и светском тржишту.

За комитенте чије производе пласира на страном тржишту већ су видљиви финансијски ефекти напора које ЈУГОИМПОРТ-СДПР улаже да би се интензивирао извоз наоружања, војне опреме и услуга ремонта и модернизације система НВО, војног инжењеринга и трансфера технологије. То је један од основних предуслова за технолошку и финансијску консолидацију индустријских и грађевинских предузећа СР Југославије.

Потпуно и доследно спровођење одредаба Закона о Јавном предузећу ЈУГОИМПОРТ-СДПР, професионализам и коректно пословање потврђени су кроз многе послове који су успешно завршени или је њихова реализација у току. Тиме се, на најбољи могући начин, доказује трајно опредељење предузећа да основна делатност ЈУГОИМПОРТ-СДПР и убудуће буде спољнотрговински промет наоружања и војне опреме и услуга инжењеринга и трансфера технологије.

У новим, наметнутим условима пословања обновљена је делатност спољнотрговинског промета НВО, а интерним програмом конверзије успешно су успостављене делатности у области производње и промета цивилних производа.

Резултати пословања мешовитих предузећа у иностранству и зависних предузећа у Југославији потврђују да је оријентација продора на цивилно тржиште добро одабрана и економски оправдана, а стечена искуства су изванредна основа за даљи развој пословног система ЈУГОИМПОРТ-СДПР у тој области.

A MODERN BUSINESS SYSTEM

A half-century of valuable experience, highly skilled and professional personnel and modern managerial and marketing principles have enabled YUGOIMPORT-SDPR to maintain its position on the Yugoslav and world market, in spite of difficult business conditions.

Our partners, whose products we market abroad, have already profited from YUGOIMPORT-SDPR's efforts to intensify exports of armaments, defense equipment and services dealing with the overhaul and upgrading of ADE, military engineering and technology transfer. This is one of the crucial prerequisites for the technological and financial consolidation of industrial and construction companies in FRY.

Full and consistent adherence to the Law on the Public Company YUGOIMPORT-SDPR, professionalism and a correct approach to business: these have been confirmed by many transactions that were successfully completed or are in progress. This is the best way to illustrate the company's lasting decision to keep its main activity in the field of foreign trade in armaments and defense equipment, providing services in military engineering and technology transfer.

Under the new business conditions that have been imposed on us, foreign trade in armaments and defense equipment has been reestablished, and the in-house conversion program has successfully established activities in the production and trade of civilian products.

The results of our joint-venture companies abroad and the subsidiary companies in Yugoslavia have shown that focusing on the civilian market was the right choice and was financially justified, and this experience has paved the way for further development of the YUGOIMPORT-SDPR business system in this field.

Business relations based on mutual trust and reliability have been created with foreign and domestic partners. By introducing the quality standards JUS ISO 9000 and 14000, the Yugoimport-SDPR business system will keep

Са страним и домаћим партнерима успостављен је пословни однос заснован на високом степену обостраног поверења и чврстом кредибилитету. Увођењем система квалитета, заснованог на стандардима серије ЈУС ИСО 9000 и 14000, пословни систем ЈУГОИМПОРТ-СДПР равноправно ће се укључити у актуелне трендове на међународном тржишту војних и цивилних производа.

Због доказане ефикасности у вођењу конзорцијских пројеката и стеченог угледа у свету, Савезна влада је ЈУГОИМПОРТ-СДПР у више наврата именovala за координатора југословенске привреде приликом наступа у појединим регионима света.

pace with trends on the international market dealing in military and civilian products.

Owing to its reputation and demonstrated efficiency in conducting consortium projects, on several occasions the Federal Government appointed YUGOIMPORT-SDPR to act as coordinator for the entire Yugoslav economy when approaching certain regions of the world.

Улазни хол пословне зграде ЈУГОИМПОРТ-СДПР

Central hall of YUGOIMPORT-SDPR business center

149

ИЗЛОГ ЗА СВЕТ
WINDOW FOR THE WORLD

ШИРОМ СВЕТА

ИЗЛОГ ЗА СВЕТ

Стална изложба средстава наоружања и војне опреме произвођача војне индустрије Југославије, са преко 2200 производа и компонента НВО копнене војске и макета средстава ратног ваздухопловства и ратне морнарице, оформљена је у Никинцима 1970. године. Проширена је и модернизована 1975. и 1984. године. До 1999. године изложбу је посетило 750 званичних државних и војних делегација и преко 10.000 пословних партнера ЈУГОИМПОРТ-СДПР из 88 земаља света.

Поред израженог маркетиншког карактера, Стална изложба средстава наоружања и војне опреме у Никинцима била је својеврсна учионица за полазнике војних школа и курсева, за активне и резервне војне старешине, али и за ученике цивилних образовних установа, па бележи и више од 40.000 таквих посетилаца.

WORLDWIDE WINDOW TO THE WORLD

The Permanent Exhibit of Armaments and Defense Equipment from various defense industry manufacturers in Yugoslavia, with over 2200 items and components from the Army's ADE and mock-ups of Navy and Airforce equipment, was set up in Nikinci in 1970. It was expanded and modernized in 1975 and 1984. Up until 1999 the exhibit was visited by 750 official state and army delegations and over 10,000 YUGOIMPORT-SDPR business partners from 88 countries.

Apart from its primarily promotional nature, the Permanent Exhibit of Armaments and Defense Equipment in Nikinci has been a classroom for active and reserve officers, and for students of civilian educational institutions, their number amounting to more than 40,000.

Војна делегација Бразила посетила је Сталну изложбу средстава НВО у Никинцима 1986. године

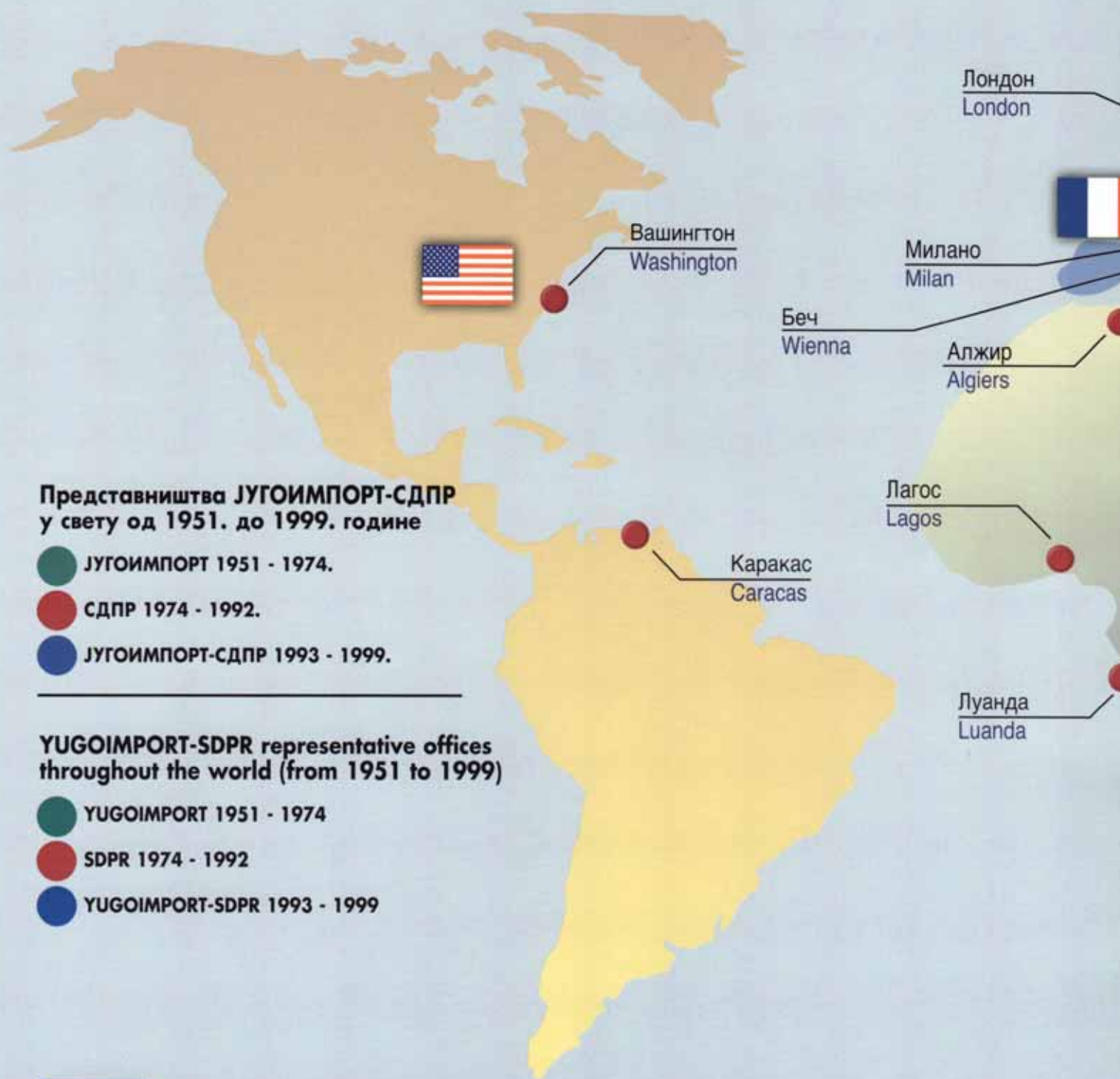
In 1986 a military delegation from Brazil visited the Permanent Exhibit of Armaments and Defense Equipment in Nikinci

Индијска војна делегација, у пратњи генерала Матовића, директора СДПР,
у посети Сталној изложби средстава НВО у Никинцима 1987. године

Indian military delegation escorted by General Matović, Director of FDSP, during their visit to the Permanent Exhibition of Armaments and Defense Equipment in Nikinci, 1987

УЧЕШЋЕ НА ИЗЛОЖБАМА

У периоду од 1953. до 1998. године ЈУГОИМПОРТ-СДПР учествовао је на преко 30 међународних изложби наоружања и војне опреме у свету (САД, В. Британија, Француска, Грчка, Турска, Египат, Ирак, УАЕ, Индија, Кина, Тајланд, Сингапур, Индонезија, Малезија).

Пословно присуство ЈУГОИМПОРТ-СДПР у свету

У периоду од 1950. до 1999. године ЈУГОИМПОРТ-СДПР извозио је у 97, увозио из 46 и извршио инвестиционе радове у 10 земаља света.

EXHIBITIONS

Between 1953 and 1998 YUGOIMPORT-SDPR took part in over 30 international exhibitions of armaments and defense equipment around the world (USA, United Kingdom, France, Greece, Turkey, Egypt, Iraq, UAE, India, China, Thailand, Singapore, Indonesia, Malaysia).

YUGOIMPORT-SDPR is present all over the world

From 1950 to 1999 YUGOIMPORT-SDPR exported to 97 countries, imported products from 46 countries and carried out capital projects in 10 countries abroad.

Штанд СДПР на међународној изложби
НВО ДИФЕНДОРИ у Атини 1990. године

FDSP stand at the international armament and defense
equipment show DEFENDORY in Athens, 1990

На међународној изложби НВО у Анкари 1991.
године СДПР је приказао возило ТАРА

FDSP presented the TARA vehicle at the international
armament and defense equipment show in Ankara in 1991

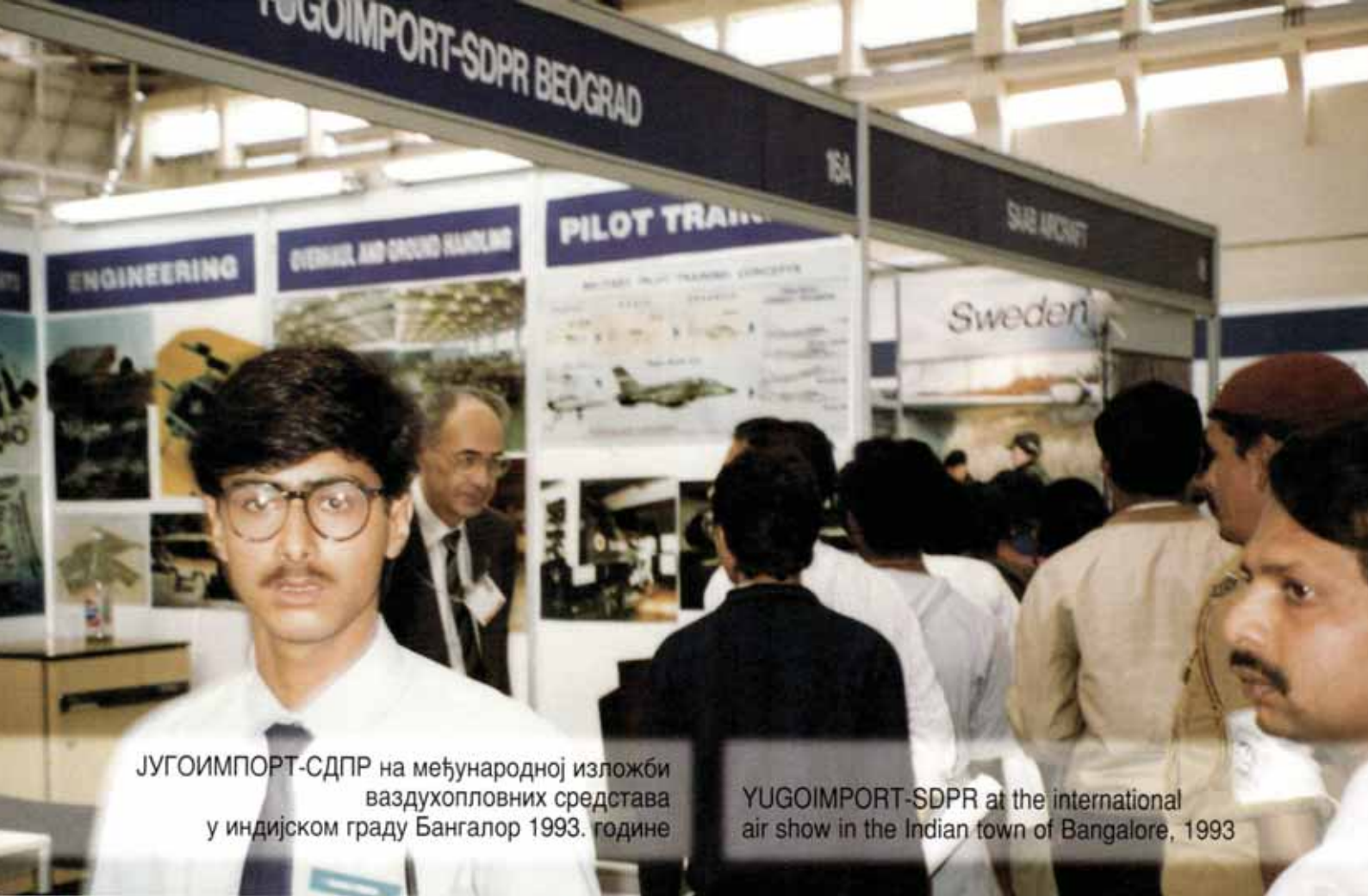
На међународној изложби ваздухопловних средстава у Буржеу (недалеко од Париза) 1991. године СДПР је, поред бројне опреме, приказао и школско-борбени авион СУПЕР ГАЛЕБ, који је учествовао и у летачком програму

In 1991 at the international air show at Le Bourget (near Paris) FDSP presented, in addition to numerous other items, the training-combat aircraft SUPER GALEB, which participated in the flight program

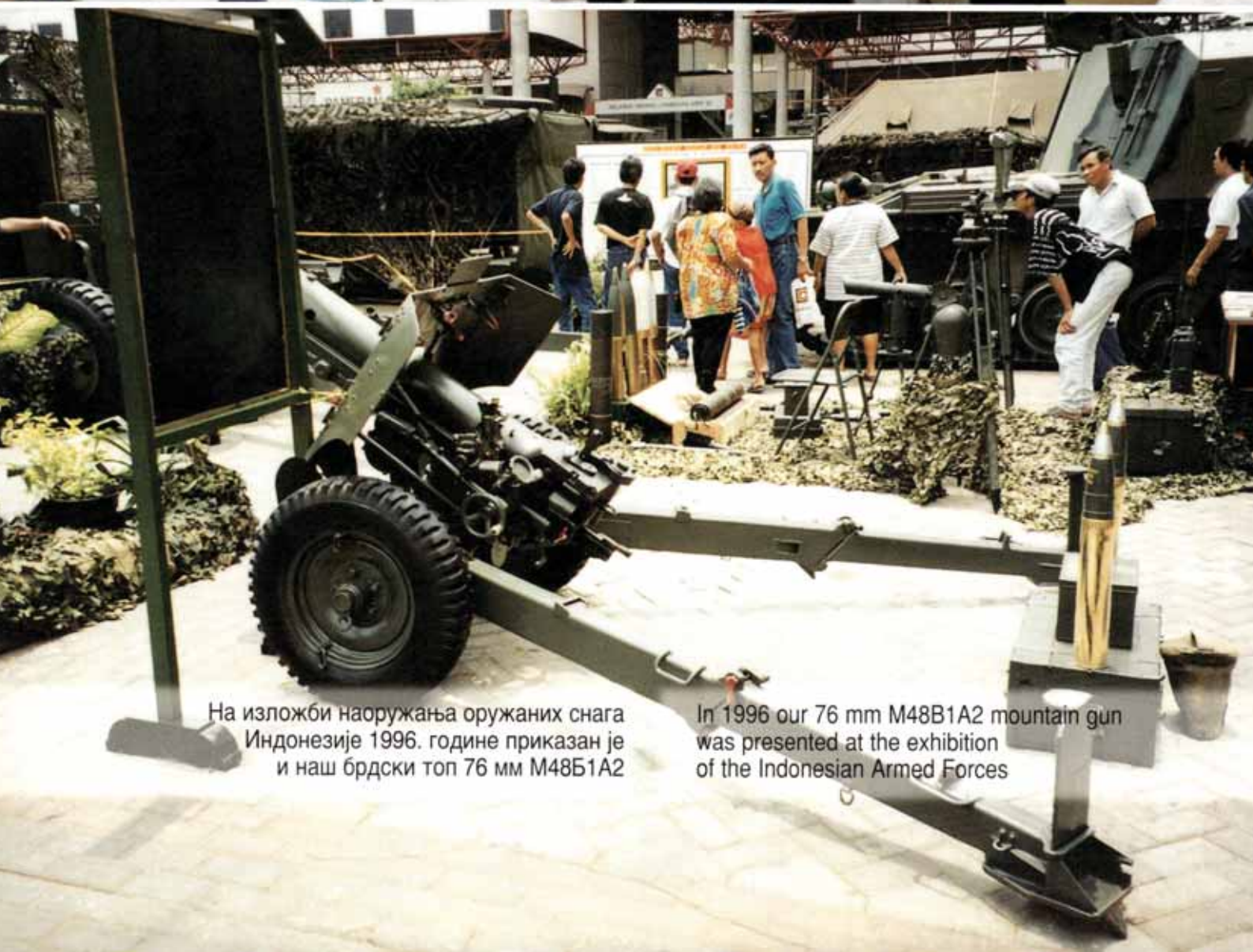
СДПР на међународној изложби ваздухопловних средстава у Вашингтону 1991. године

FDSP at the international air show in Washington, 1991

ЈУГОИМПОРТ-СДПР на међународној изложби
ваздухопловних средстава
у индијском граду Бангалор 1993. године

YUGOIMPORT-SDPR at the international
air show in the Indian town of Bangalore, 1993

На изложби наоружања оружаних снага
Индонезије 1996. године приказан је
и наш брдски топ 76 мм М48Б1А2

In 1996 our 76 mm M48B1A2 mountain gun
was presented at the exhibition
of the Indonesian Armed Forces

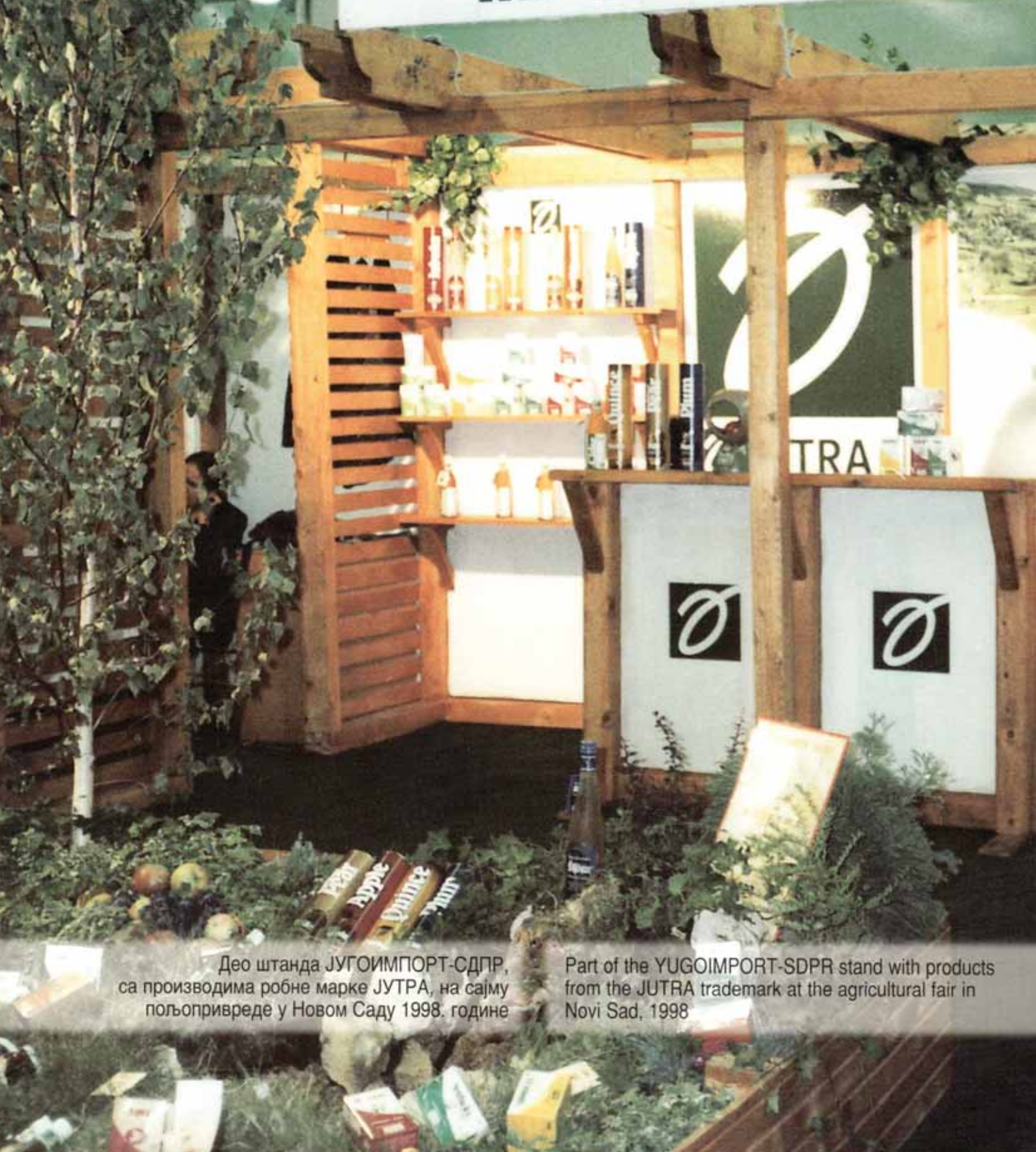
ЈУГОИМПОРТ-СДПР учествовао је
на десетој јубиларној међународној изложби
НВО ДИФЕНДОРИ у Атини 1998. године

YUGOIMPORT-SDPR participated at the tenth
of the international armaments and defense equipment
show DEFENDORY in Athens 1998

JUGOIMPORT

Etno Art

Део штанда ЈУГОИМПОРТ-СДПР,
са производима робне марке ЈУТРА, на сајму
пољопривреде у Новом Саду 1998. године

Part of the YUGOIMPORT-SDPR stand with products
from the JUTRA trademark at the agricultural fair in
Novi Sad, 1998

Сајам технике у Београду 1998. године.
Швајцарска фирма ЕЛМАС,
нови принципал ЈУГОИМПОРТ-СДПР

Technical fair in Belgrade, 1998.
Swiss company ELMAS,
new principal of YUGOIMPORT-SDPR

ЈУГОИМПОРТ-СДПР
заступник најпознатијих светских фирми

Принципал

АЕРОСПАСИЈАЛ, Француска
ТОМПСОН-ТРТ, Француска
ОДЕДЕЛФТ, Холандија
АЕРИТАЛИЈА, Италија
ФИАР, Италија
МАГНЕТИ МАРЕЛИ АВИО, Италија
МАХИНДРА&МАХИНДРА, Индија
ЈОЗЕФ МАЈСНЕР, Немачка
А/Ц КОНГСБЕРГ, Норвешка
ДАГЕ Корп., САД
ХЈУЗ ЕРКРАФТ, САД
ЛОКИД Корп., САД
СИНГЕР, САД
ЕЛМАС, Швајцарска
БОФОРС, Шведска

ЕРИКСОН, Шведска
САБ ИНСТРУМЕНТС, Шведска

ХОУКЕР СИДЛИ АВИЈЕИШН ЛИМИТЕД,
Велика Британија
БРИТИШ АЕРОСПЕИС, Велика Британија
ФЕРАНТИ ДИФЕНС СИСТЕМС,
Велика Британија
ФЛАЈТ РИФЈУЕЛИНГ, Велика Британија
ФПТ ИНДАСТРИС, Велика Британија
НОРМАЛЕИР ГАРЕТ, Велика Британија
ПЛЕСИ АВИОНИКС, Велика Британија

ПЛЕСИ КОМПАНИ, Велика Британија
ПЛЕСИ РАДАР, Велика Британија
РОЛС РОЈС МИЛИТАРИ АЕРО ЕНЏИНС,
Велика Британија
РОЛС РОЈС ИНДАСТРИАЛ &
МАРИН ГАС ТУРБИНС, Велика Британија
В. ВИНТЕН, Велика Британија

Предмет заступања

Хеликоптерски програм
Оптоелектроника
Оптоелектроника
Инструменти и електроника
Ваздухопловна опрема и електроника
Војна опрема
Теренска возила
Опрема за производњу експлозива
Наоружање, близински упаљачи
Микроелектронске компоненте
Системи наоружања и војне опреме
Транспортни авион Херкулес
Симулатори лета
Машине и алати за олучење жљебова
Наоружање
Електронска опрема и системи
Електронска опрема и системи
Авиоопрема, осматрачки и нишански системи, жироскопи
Авиони и авиоопрема

Жироплатформа, жироскопи, ИЦ скенери
Наоружање и војна опрема

Авионски и земаљски системи за гориво
Гумена конфекција
Сиостеми и опрема за климатизацију
Наоружање и војна опрема
Цивилна електронска опрема
Морнаричка опрема
Радари и друга електронска опрема
Војни ваздухопловни мотори

Морнаричка опрема, индустријске турбине и генератори
Извиђачки системи и опрема

YUGOIMPORT-SDPR
representing the leading international companies

Principal

AEROSPATIALE, France
 THOMSON - TRT, France
 DE OUDE DELFT, The Netherlands
 AERITALIA, Italy
 FIAR, Italy
 MAGNETI MARELLI AVIO, Italy
 MAHINDRA&MAHINDRA, India
 JOSEF MEISSNER, Germany
 A/S KONGSBERG VAPENFABRIKK, Norway
 DAGE CORP., USA
 HUGHES AIRCRAFT INTERNATIONAL
 SERVICE COMPANY, USA
 LOCKHEED CORPORATION, USA
 LORAL FAIRCHILD CORP., USA
 SINGER COMPANY LINK
 FLIGHT SIMULATION DIVISION, USA
 ELMASS SCHAFFHAUSEN AG, Switzerland
 AKTIEBOLAGET BOFORS, Sweden

 ERICSSON ELECTRONICS AB, Sweden
 SAAB INSTRUMENTS AB, Sweden

 HAWKER SIDDELEY AVIATION LIMITED, UK
 BRITISH AEROSPACE PLC - DYNAMIC
 GROUP, UK
 FERRANTI DEFENCE SYSTEMS LIMITED, UK
 FLIGHT REFUELLING LTD., UK
 FPT INDUSTRIES LTD., UK
 NORMALAIR-GARRETT LTD., UK
 PLESSEY AVIONICS & COMMUNICATIONS
 DIVISION, UK
 PLESSEY COMPANY LTD., UK
 PLESSEY RADAR LIMITED, UK
 ROLLS-ROYCE MILITARY AERO
 ENGINES LIMITED, UK
 ROLLS-ROYCE INDUSTRIAL & MARINE GAS
 TURBINES LTD., UK
 W.VINTEN LTD., UK

Subject of Representation

Helicopters
 Optoelectronics
 Optoelectronics
 Instruments & electronics
 Aircraft equipment, electronics
 Defence equipment
 Field vehicles
 Equipment for production of explosives
 Armament, proximity fuse
 Microelectronics components
 Various defence systems

 Hercules cargo aircraft
 Optical & electronical defence systems
 Simulators

 Grooving machines & tooling
 Armament
 Electronic equipment & systems
 Defence electronic systems & equipment
 Aircraft equipment, sighting and aiming devices,
 gyroscopes
 Aircraft & Aircraft equipment
 Gyro platform, gyroscopes, IC scanner

 Armament & Defence equipment
 Aircraft and ground refuelling systems
 Rubber accessories
 Climatization, pressurisation & oxygen systems
 Armament & Defence equipment
 Other electronic equipment
 Navy equipment
 Radars & other electronic equipment
 Military aircraft engines

 Navy & industrial turbines and gas generators

 Reconnaissance & equipment

163 ЛЉУДИ ЧИНЕ ДОГАЂАЈЕ!
PEOPLE MAKE EVENTS!

172 ПОЗНАТЕ ЛИЧНОСТИ У ОГЛЕДАЛУ ЈУГОИМПОРТ-СДПР
DISTINGUISHED PERSONALITIES IN THE MIRROR OF YUGOIMPORT-SDPR

176 ОНИ СУ РУКОВОДИЛИ КОМПАНИЈОМ
THEY MANAGED THE COMPANY

179 ВРЕМЕПЛОВ ДОГАЂАЈА
SEQUENCE OF EVENTS

ЉУДИ И ДОГАЂАЈИ

**ЉУДИ ЧИНЕ ДОГАЂАЈЕ!
У ПРЕЛОМНИМ ДОГАЂАЈИМА
СЕ РАЂАЈУ ПРАВИ ЉУДИ!**

полувековном животу ЈУГОИМПОРТ-СДПР било је много примера за обе од наведених сентенци.

Стога је део ове монографије посвећен људима и догађајима, онима који су, као део нашег трајања, обележавали историју предузећа и писали неке од њених најлепших страница.

Њихових имена нема уз догађаје који су као референце успеха наше компаније наведени на страницама ове књиге. А јасно је да без људи који су били и који данас чине ЈУГОИМПОРТ-СДПР не би постојали догађаји којима се са разлогом поносимо.

Одлучили смо, стога, да у овом делу монографије фотографијама спојимо људе и догађаје. Избор је, свакако, могао бити и другачији. Намера нам је била да се прикаже оно што је наш колектив увек красило - другарство, тимски наступ и победнички дух у трци која траје већ педесет година!

PEOPLE AND EVENTS

**PEOPLE MAKE EVENTS!
KEY EVENTS BRING
OUT GREAT PEOPLE!**

There have been many examples to prove both these statements in YUGOIMPORT-SDPR's half-century

of existence. Thus, part of this monograph is dedicated to events and people, to those who are a part of our continuance and who have left their mark in the company's history, writing some of its most beautiful pages.

Their names are not printed next to the events cited in this book, summing up our company's success. It is quite obvious that without the people once constituting YUGOIMPORT-SDPR and whose who are part of it today, the events we are proud of would not have been possible.

This is why we have decided to put people and events together in this part of the monograph. Our choices could certainly have been different. Our intention is to show the best features of our team - friendship, teamwork and the victorious spirit that has led us for the past 50 years.

Времеплов почиње са њима
Југоимпортовци из давне 1950. године

It all began with them
Yugoimport's staff back in 1950

Ова слатка балерина са ансамблом су заправо Југоимпортовци за време радне паузе испред своје локације на Обилићевом венцу, средином педесетих година

This cute ballerina and ensemble are in fact Yugoimport staff during a break in front of the office building at Obilićev venac, in the mid-1950s

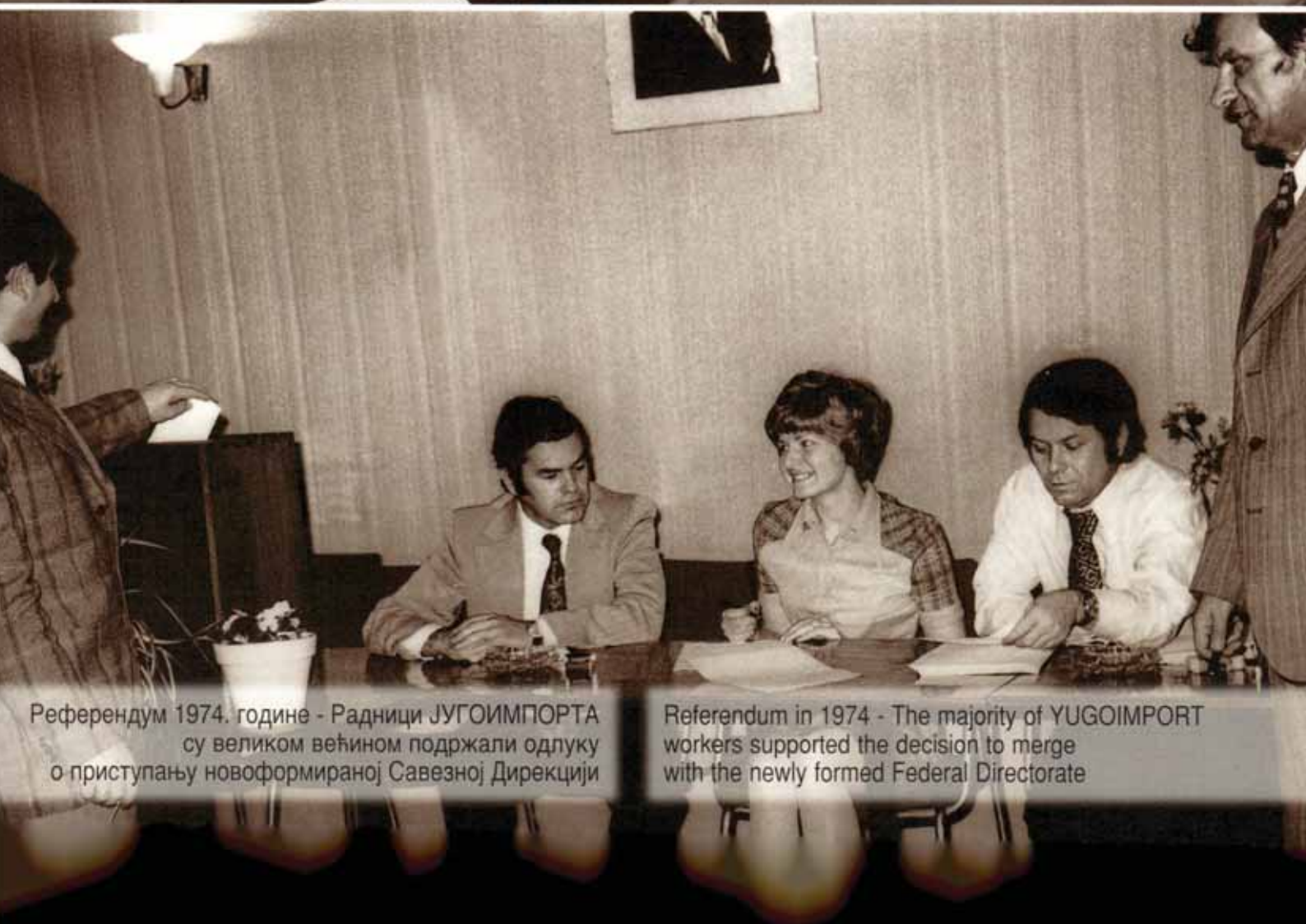
Њима је лепо - на излетима стварано је другарство, основа колективног духа ЈУГОИМПОРТА

They were having a great time - friendships, the foundation of the YUGOIMPORT collective spirit, were made stronger on picnics

Део колектива на свечаном скупу у поводу прославе прве десетогодишњице ЈУГОИМПОРТА

Some staff members at the celebration of YUGOIMPORT's tenth anniversary

Референдум 1974. године - Радници ЈУГОИМПОРТА су великом већином подржали одлуку о приступању новоформираној Савезној Дирекцији

Referendum in 1974 - The majority of YUGOIMPORT workers supported the decision to merge with the newly formed Federal Directorate

Лепши део колектива ЈУГОИМПОРТ у Венецији - Осмоматровски излет 1971. године

The more beautiful half of YUGOIMPORT's staff in Venice - Women's Day excursion in 1971

Часови distrakcije na službenom putu
Знамо место и време (Каиро 1979. године),
имена ноћног клуба и играчице знају они са слике

Leisure time on a business trip - we know the place and
time (Cairo 1979), but the name of the dancer
and the night club are known only to those in the photo

Дебели против мршавих - припреме за спортске
игре ЗИНВОЈ-а су биле дуге, али резултати
(спортски и здравствени) су одлични

Fat versus skinny - the preparations for Defense Industry
Association sports games were extensive. The fat ones
did not become slim but the results (both sports and
health-wise) were excellent.

Женска одбојкашка екипа СДПР на спортским играма ЗИНВОЈ-а у Љубљани 1981. године

FDSP Women's volleyball team at Defense Industry Association sports games in Ljubljana 1981

Спортске игре ЗИНВОЈ-а у Горажду 1985. године могу да почну - Екипа СДПР у првом плану

Let the Defense Industry Association sports games begin! (Goražde 1985) - The FDSP team is in the foreground

Датум за историју, 21. септембар 1992. године,
рођена прва „ћерка“ предузеће и зове се АТЕРА
Први састав предузећа АТЕРА са директором
СДПР генералом Јовановићем

A date to remember - on September 21, 1992
the first subsidiary company ATERA was born
the first members of ATERA enterprise with
FDSP Director General Jovanović

Још један датум за историју, Видовдан (28. јуни)
1997. године - Велики скуп у селу Коштунићи,
пуштена је у рад фабрика природне ракије

One more date to remember - the Vidovdan Holiday
(June 28) 1997 - of Koštunići, startup of the
large gathering in the village natural brandy plant

Ми смо на врху није само маркетинг порука -
наш радник Бранко Падежанин осваја
врхове Хималаја

We are on the top. It's not only a marketing slogan -
our employee, Branko Padežanin is conquering the
heights of Himalayas.

ПОЗНАТЕ ЛИЧНОСТИ У ОГЛЕДАЛУ ЈУГОИМПОРТ-СДПР

У оквиру пројекта развоја домаћег вишенаменског надзвучног авиона остварени су многи сусрети са водећим светским компанијама - Француску делегацију, коју је предводио г. Серж Дасо, примио је (1988. године) помоћник министра одбране за војнопривредну делатност генерал-пуковник Поповић са сарадницима

DISTINGUISHED PERSONALITIES IN THE MIRROR OF YUGOIMPORT-SDPR

Many contacts with leading world companies were made regarding the project of the Yugoslav-made multipurpose supersonic aircraft. A French delegation, headed by Mr. Serge Dassault, was received (in 1988) by the Minister of Defense's Assistant for Military Economic Affairs, Colonel General Popović with his associates

Министар одбране Норвешке г. Столтенберг
посетио је СДПР 1986. године

The Norway Minister of Defense Mr. Stoltenberg
visited FDSP in 1986

Јордански краљ Хусеин присуствује
(1986. године) презентацији авиона УТВА 75.
Том приликом краљ је лично пилотирао авионом

In 1986 the aircraft UTVA 75 was
presented to Jordanian King Hussein.
On that occasion the King personally piloted the aircraft

Није ни необично ни неочекивано што се директор СДПР генерал Матовић сусрео 1988. године у шпанском граду Марбеља са г. Аднан Кашогијем, чије је име и место на тржишту наоружања добро познато

Back in 1988 - It was neither unusual nor unexpected for an FDSP Director Gen. Matović to be in the Spanish town of Marabella at a meeting with Mr. Adnam Kashoggi, whose name and position on the armament market is well known

Милош Пантић,
дипл. инж., Miloš Pantić,
директор ЈУГОИМПОРТА Director of YUGOIMPORT,
од 08. 04. 1950. from April 8, 1950
до 31. 05. 1965. године to May 31, 1965

**ОНИ СУ РУКОВОДИЛИ
КОМПАНИЈОМ**

**THEY MANAGED
THE COMPANY**

пуковник Симеон Путник, Colonel Simeon Putnik,
дипл. инж., Director of YUGOIMPORT,
директор ЈУГОИМПОРТА from June 1, 1965
од 01. 06. 1965. to May 31, 1974
до 31. 05. 1974. године

генерал-потпуковник Lieutenant General
Јанко Шушњар, Janko Šušnjar
директор СДПР-а Director of FDSP
од 01. 06. 1974. from June 1, 1974
до 31. 08. 1978. године to August 31, 1978

контраадмирал Rear Admiral
Младен Марушић, Mladen Marušić
в.д. директора СДПР-а Acting Director of FDSP
од 01. 09. 1978. from September 1, 1978
до 30. 09. 1981. године to September 30, 1981

генерал-потпуковник Lieutenant General
Светислав Поповић, Svetislav Popović, Ph.D.
доктор економских наука, Director of FDSP
од 01. 10. 1981. from October 1, 1981
до 25. 07. 1985. године to July 25, 1985

генерал-потпуковник Lieutenant General
Јован Матовић, Jovan Matović, MSc
магистар економских наука, Director of FDSP
директор СДПР-а from July 26, 1985
од 26. 07. 1985. to July, 15 1988
до 15. 07. 1988. године

генерал-потпуковник Lieutenant General
Никодин Јовановић, Nikodin Jovanović,
дипл. инж., Director of FDSP
директор СДПР-а July 16, 1988
од 16. 07. 1988. to September, 15 1993
до 15. 09. 1993. године

пуковник
Анастас Палигорић, Colonel Anastas Paligorić,
дипл. инж., в.д. директора Acting Director
Холдинг компаније of the holding company
ЈУГОИМПОРТ-СДПР YUGOIMPORT-SDPR
од 16. 09. 1993. from September 16, 1993
до 15. 09. 1994. године to September 15, 1994

**ОНИ СУ РУКОВОДИЛИ
КОМПАНИЈОМ**

**THEY MANAGED
THE COMPANY**

генерал-мајор Major General
Јован Чековић, Jovan Čeković
дипл. инж. директор Director of
ЈУГОИМПОРТ-СДПР YUGOIMPORT-SDPR
почев од 16.09.1994. године from September 16, 1994

23. март 1945. године	Војноиндустријско одељење предлаже Генералштабу (ГШ) формирање Одсека за набавке
26. април 1945. године	Војноиндустријско одељење преименовано је у Одељење за војну индустрију и војне набавке
29. јул 1946. године	ГШ је овластио за набавке НВО: Одељење за војне набавке, Индустријско одељење МНО, Команду РВ, Команду РМ, Географски институт, Грађевинско-техничко одељење
27. јун 1949. године	Решењем владе ФНРЈ број 5595/49 основано је предузеће за међународну трговину ЈУГОИМПОРТ. Решење су потписали председник владе Јосип Броз и министар за спољну трговину Милентије Поповић
8. април 1950. године	ЈУГОИМПОРТ је започео рад у бараца у ул. Генерала Жданова 38, у дворишту зграде предратне Војне академије. Првог радног дана извршен распоред првих 13 запослених у предузећу
1950. године	ЈУГОИМПОРТ добио прве кредите од инодобављача (СР Немачка, Француска, В. Британија) у износу од 20 милиона девизних динара
1951. године	Основана стална представништва ЈУГОИМПОРТА у Аустрији, Италији, СР Немачкој и В. Британији
23. март 1952. године	Конституисан први раднички савет предузећа ЈУГОИМПОРТ
1952. година	ЈУГОИМПОРТ се преселио на нову локацију у ул. Пролетерских бригада 9
1953. година	ЈУГОИМПОРТ се преселио на нову локацију у ул. Обилићев венац 5
1953. година	Уговорени први извозни послови (брдски топ 76 мм М48Б1, ручни ПТ бацач, минобацач 82 мм и муниција)
6. јануар 1954. године	Савезно извршно веће је решењем број 76 предузећу ЈУГОИМПОРТ дало статус привредног предузећа које врши одређене послове за потребе ЈНА. ЈУГОИМПОРТ је уписан у Регистар привредних организација код Окружног привредног суда у Београду на регистарском листу број 990, свеска 2, као Предузеће за међународну трговину
1958. година	Одобрен први извоз НВО на кредит (осмогодишњи кредит дат је Индонезији)
1960. година	ЈУГОИМПОРТ се преселио на нову локацију у ул. Кнез Михаила 1-3 и Кнез Михајлова 6
1961. година	Радна недеља скраћена са 48 на 45 сати рада
1963. година	Формира се Сектор ЕИ за индустријску кооперацију и извоз инвестиционих послова
25. фебруар 1970. године	Делегација Министарства одбране Замбије посетила у току 1970. године градње Сталну изложбу средстава НВО у Никинцима (Прва посета)

March 23 1945	The Military-industrial Division suggests that the General Staff Headquarters form a Supply Department
April 26 1945	The Military-industrial Division is renamed the Division for the Defense Industry and Military supply
July 29 1946	General Headquarters authorizes these institutions for the supply of ADE: Division for Military Supply, Industrial Division MOD, Air Force Command, Navy Command, Geographic Institute, Construction and Technical Department.
June 27 1949	By order of FPRY No. 5595/49 a company dealing with international trade - YUGOIMPORT - is formed. The order is signed by Prime Minister Josip Broz and Minister for foreign trade Milentije Popovic.
April 8 1950	YUGOIMPORT starts working in a wooden building situated at 38 General Zdanov Street, in the yard of the pre-war Military Academy. The first 13 employees in the Company are assigned their working posts.
1950	YUGOIMPORT is granted its first credit by foreign suppliers (Germany, France, Great Britain), amounting to 20 million dinars
1951	YUGOIMPORT representative offices are opened in Austria, Italy, Germany and Great Britain
March 23 1952	The first Workers' Council of YUGOIMPORT is constituted
1952	YUGOIMPORT moves to a new location at 9 Proleterskih brigada Street
1953	YUGOIMPORT moves to a new location at 5 Obilicev venac Street
1953	First export deals are contracted (M48B1 76mm mountain gun, hand anti-tank launcher, 82mm mortar and ammunition)
January 6 1954	The Federal Executive Council, by order No. 76, acknowledges YUGOIMPORT as a commercial company doing transactions on behalf of YPA. YUGOIMPORT is entered into the register of trade organizations as a foreign trade company at the District Commercial Court in Belgrade, Register Sheet No. 990, Volume 2.
1958	The first credit for exports of ADE is granted (eight-year credit was granted to Indonesia)
1960	YUGOIMPORT moves to a new location at 1-3 and 6 Knez Mihailova Street
1961	Weekly working hours are reduced from 48 to 45
1963	Exports Division EI is formed for the purpose of industrial cooperation and capital investment projects
February 25 1970	Zambian Ministry of Defense delegation visits the Permanent Exhibition of ADE in Nikinci, while it is still under construction (their first visit).

24. новембар 1970. године	Отворена Стална изложба средстава НВО у Никинцима
1971. година	Предузеће има своја представништва у Индонезији, Индији, Египту, Пољској и Енглеској
крај 1971.	ЈУГОИМПОРТ је преко ЈУГОБАНКЕ и Фонда за кредитирање војног извоза обезбедио финансирање послова извоза својих комитената (34 фабрике)
21. децембар 1972. године	Председништво СФРЈ усвојило документ <i>Стање и проблеми индустрије за производњу НВО</i>
30. април 1974. године	Донет Закон о изменама и допунама Закона о организацији и делокругу рада савезних органа управе и савезних организација. Тачком 3 тог Закона оснива се САВЕЗНА ДИРЕКЦИЈА ЗА ПРОМЕТ И РЕЗЕРВЕ ПРОИЗВОДА СА ПОСЕБНОМ НАМЕНОМ
21. јун 1974. године	Закључен уговор између ЈУГОИМПОРТА и СДПР којим СДПР преузима све запослене, права и обавезе ЈУГОИМПОРТА
28. јун 1974. године	Одржан референдум запослених у ЈУГОИМПОРТУ на коме су се запослени великом већином (93%) изјаснили за припајање Дирекцији
1. новембар 1974. године	Решењем Окружног привредног суда у Београду ФИ-3229/74 брише се предузеће ЈУГОИМПОРТ због припајања Дирекцији, која преузима сва средства, права и обавезе ЈУГОИМПОРТА
25. децембар 1974. године	Наредбом ССНО формирана, као организациона јединица СДПР, Дирекција пројеката 1 (ДП-1) за реализацију пројекта индустријски комплекс за производњу барута и експлозива
29. децембар 1974. године	Потписан уговор за највећи посао СДПР у области индустријског инжењеринга - изградња Индустријског комплекса за производњу барута, експлозива и њихових компонената
јун 1979. године	Донет Закон о економским и другим односима у производњи и промету НВО
децембар 1979. године	Одељење за увоз техничких материјалних средстава прелази из Управе за набавку и продају ТМС у састав СДПР
1980. година	СДПР се преселио на нову локацију у ул. Немањина 9
29. мај 1989. године	Закључен најзначајнији робни уговор СДПР са Министарством одбране Кувајта за испоруку тенкова М84А
фебруар 1991. године	Донет је Закон о Савезној дирекцији за промет производа са посебном наменом. Овим законом се делимично мења статус и назив Дирекције
21. септембар 1992. године	Основано прво зависно предузеће АТЕРА у Београду

November 24 1970	Permanent exhibition of ADE opens in Nikinci
1971	The company has its representative offices in Indonesia, India, Egypt, Poland and England
End of 1971	YUGOIMPORT secures financing of military export deals through YUGOBANKA and through the Fund for financing export of defense items of its sub-suppliers (34 manufacturers).
December 21 1972	The presidency of SFRY adopts a document entitled <i>The State and Problems of ADE Industry</i>
April 30 1974	The Law on Amendments to the Law on the Organization and Scope of Work of Federal Executive Bodies and Federal Organizations is promulgated. Based on Article 3 of this Act a company is formed: FEDERAL DIRECTORATE OF SUPPLY, PROCUREMENT AND RESERVES
June 21 1974	YUGOIMPORT and FDSP conclude a contract, under which FDSP is obliged to take over all the employees, rights and obligations of YUGOIMPORT.
June 28 1974	A referendum is held in YUGOIMPORT where a majority of workers (93%) come out in favor of the FDSP merger.
November 1 1974	By Decision FI-3229/74 of the District Commercial Court in Belgrade, YUGOIMPORT is erased from the register because of the FDSP merger, whereupon FDSP took over all resources, rights and obligations of YUGOIMPORT.
December 25 1974	By Order of the Federal Secretariat of National Defense, a new organizational FDSP unit - Project Directorate 1 (PD-1) - is formed to implement the project of an Industrial complex for the production of powders and explosives.
December 29 1974	FDSP signs a highly important contract concerning industrial engineering - construction of an Industrial complex for the production of powders, explosives and their components.
June 1979	The Law on Economic and Other Relations in the Manufacture and Trade of Armament and Defense Equipment is passed.
December 1979	The department dealing with imports of technical items moves from the Directorate for the Procurement and Sale of Technical Items to FDSP.
1980	FDSP moves to a new location on Nemanjina Street.
May 29 1989	FDSP concludes an important commercial contract with the Ministry of Defense of Kuwait regarding the sale of M84A tanks.
February 1991	The Law on the Federal Directorate for Supply and Procurement is promulgated. This law partially changes both the status and the name of the Directorate.
September 21, 1992	The first subsidiary company ATERA is founded in Belgrade

31. децембар 1992. године	Уписом у Регистар Привредног суда у Београду извршена трансформација СДПР у Холдинг компанију ЈУГОИМПОРТ-СДПР
новембар 1993. године	ЈУГОИМПОРТ-СДПР се сели у своју пословну зграду у Булевару уметности 2
12. октобар 1995. године	Основано зависно предузеће ЈУМОНТ у Подгорици
20. новембар 1995. године	Основано мешовито зависно предузеће БЕЛОМ у Београду
децембар 1995. године	ЈУГОИМПОРТ-СДПР закључио уговор са кинеским партнером за оснивање првог мешовитог југословенско-кинеског предузећа ГОЛД РИВЕР за производњу сокова од природног воћа
20. јун 1996. године	Предузеће АТЕРА мења назив у ЈУГОИМПОРТ-АТЕРА
23. април 1996. године	Основано предузеће ЈУГОИМПОРТ - ЕТНО АРТ у Коштунићима
септембар 1996. године	Донет нови Закон о производњи и промету НВО
октобар 1996. године	Донет Закон о Јавном предузећу ЈУГОИМПОРТ-СДПР
15. мај 1997. године	Извршено припајање друштвеног предузећа ВОЂАР из Чачка предузећу ЈУГОИМПОРТ-ЕТНО АРТ
1997. година	Предузеће ЈУГОИМПОРТ-АТЕРА именовано за координатора програма ХРАНА ЗА НАФТУ са Ираком
25. јун 1997. године	Основано мешовито предузеће ЈУГОИМПОРТ-МОНТ са владом Републике Црне Горе, пререгистрацијом предузећа ЈУМОН
28. јун 1997. године	Пуштена у рад фабрика ракије у Коштунићима у саставу предузећа ЈУГОИМПОРТ-ЕТНО АРТ
26. јул 1997. године	Пуштено у рад мешовито предузеће ГОЛД РИВЕР за производњу сокова од природног воћа недалеко од Пекинга
27. децембар 1997. године	Основано предузеће ЈУГОИМПОРТ-АГРО у Бачкој Паланци
28. јун 1998. године	Пуштени у рад нови објекти предузећа ЈУГОИМПОРТ-ЕТНО АРТ у Коштунићима - Хладњача, Сушара и ЕТНО КУЋА
28. јун 1999. године	Постављањем камена темељца, на локацији поред ЕТНО КУЋЕ у Коштунићима, обележен почетак рада грчко-југословенског предузећа Анђелија Мишић

December 31 1992	By registering at the Commercial Court in Belgrade, FDSP is transformed into a holding company - YUGOIMPORT-FDSP.
November 1993	YUGOIMPORT-SDPR moves to its premises at 2 Bulevar Umetnosti Street
October 12 1995	The subsidiary company JUMONT is founded in Podgorica
November 20 1995	The joint venture subsidiary BELOM is founded in Belgrade
December 1995	YUGOIMPORT-SDPR concludes a contract with a Chinese partner, thus forming the first joint venture Yugoslav-Chinese company GOLD RIVER manufacturing natural fruit juice.
June 20 1996	ATERA changes its name to YUGOIMPORT-ATERA
April 23 1996	YUGOIMPORT-ETNO ART is founded in Kostunici
September 1996	A new Law on the Manufacture and Trade of Armaments and Defense Equipment is passed
October, 1996	The Law on the Public Company YUGOIMPORT-SDPR is promulgated
May 15, 1997	State company VOCAR from Cacak merges with Yugoimport-Ethno Art.
1997	YUGOIMPORT-ATERA company becomes coordinator of the FOOD FOR OIL program with Iraq
June 25 1997	By renaming the enterprise JUMONT, the joint company YUGOIMPORT-MONT is formed with the government of Montenegro.
June 28 1997	Brandy manufacturing plant, part of YUGOIMPORT-ETNO ART company, starts production in Kostunici
July 26 1997	The joint company GOLD RIVER manufacturing fruit juice near Peking starts production
December 27 1997	The company YUGOIMPORT-AGRO is founded in Bačka Palanka
June 28 1998	New YUGOIMPORT-ETNO ART plant starts production in Kostunici, including cold storage, dryers, and ETNO COTTAGE
June 28 1999	Laying of a cornerstone on the site adjacent to ETNO HOUSE in Koštunici has marked the beginning of operation of the Greek - Yugoslav company <i>Andelija Mišić</i>

АУТОР
Анастас Палигорић

AUTHOR
Anastas Paligorić

САРАДНИЦИ НА ИЗРАДИ ТЕКСТА
др Илија Богдановић, Ненад Видовић,
Зоран Дамјановић, Мирослав Даниловић,
Радиша Домановић, Зденко Дупланчић,
Мирјана Лукић, Српко Лештарић,
др Тодор Мирковић, Љуба Новаковић,
Јован Обрадовић, Богдан Петровић,
Светлана Шујак-Марковић

ASSOCIATES WHO TOOK PART
IN PREPARATION OF THE MONOGRAPH
Ilija Bogdanović Ph.D., Nenad Vidović,
Zoran Damjanović, Miroslav Danilović,
Radiša Domanović, Zdenko Duplancić,
Mirjana Lukić, Srpko Leštarić,
Todor Mirković Ph.D., Ljuba Novaković,
Jovan Obradović, Bogdan Petrović,
Svetlana Šujak-Marković

ПРЕВОД НА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК
Дивна Бојанић, Славица Будисављевић,
Љиљана Јокановић, Људмила Лазов,
Љиљана Михаиловски, Мирослава Ристић

TRANSLATED INTO ENGLISH BY
Divna Bojanić, Slavica Budisavljević,
Ljiljana Jokanović, Ljudmila Lazov,
Ljiljana Mihailovski, Miroslava Ristić

СТРУЧНИ РЕДАКТОР
др Миомир Калезић

SPECIAL EDITOR
Miomir Kalezić, Ph.D.

ЈЕЗИЧКИ РЕДАКТОРИ
за српски језик:
Нада Драгишић
за енглески језик:
Елис Копл - Тошић

REVISED BY
For the Serbian language:
Nada Dragišić
For the English language:
Alice Copple-Tošić

Уређивачки одбор захваљује свим
бившим и садашњим радницима
ЈУГОИМПОРТ-СДПР који су својим
прилозима (фотографијама,
писаним прилозима и сећањима)
допринели формирању и обликовању
ове монографије

The Editorial Board wishes to express
its gratitude to all former
and present employees of
YUGOIMPORT-SDPR who contributed
to the preparation and formation
of this Monograph with their articles,
photographs and memories

ТИРАЖ
2.200 примерака

PRINTED IN
2.200 copies

КОМПЈУТЕРСКА ПРИПРЕМА „ПУБЛИКУМ“
Миомир Радојевић, Горан Тарајић, Мирослав Јолић

COMPUTER TEXT PROCESSING "PUBLIKUM"
Miomir Radojević, Goran Tarajić, Miroslav Jolić

ШТАМПА И КОРЕКТУРА
ПУБЛИКУМ - Београд

PRINTING AND PROOFREADING
PUBLIKUM - Belgrade